

2023

**Raportul anual privind întreprinderile comune
ale UE pentru exercițiul financiar 2023**

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

RO

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

Întrebări: eca.europa.eu/ro/Pages/ContactForm.aspx

Website: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2024

Cuprins

Capitolul 1 Întreprinderile comune ale UE și auditul Curții	5
Introducere	6
Întreprinderile comune ale UE	8
Întreprinderile comune care funcționează sub egida programelor multianuale pentru cercetare și inovare ale UE	8
Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune	14
Bugetele de plăți și resursele umane ale întreprinderilor comune în 2023	15
Mecanismele bugetare și de descărcare de gestiune	16
Auditul Curții	18
Curtea emite o declarație de asigurare pentru fiecare întreprindere comună	18
Curtea utilizează activitatea de audit a altor auditori independenți	18
Abordarea de audit a Curții se bazează pe evaluarea principalelor riscuri	19
Abordarea de audit a Curții în ceea ce privește plățile aferente granturilor	22
Capitolul 2 Prezentare generală a rezultatelor auditului	23
Introducere	24
Opiniile de audit pentru întreprinderile comune	25
Opiniile privind fiabilitatea conturilor	25
Paragraf de evidențiere a unor aspecte legate de conturile anuale ale întreprinderii comune pentru o aviație curată (CA)	26
Opiniile privind legalitatea și regularitatea veniturilor subiacente conturilor	26
Opiniile privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor	26

O serie de domenii necesită îmbunătățiri	27
Deficiențe în execuția programelor pentru cercetare și inovare ale întreprinderilor comune	27
Erori sistemice persistente legate de costurile cu personalul și de echipamente în plățile aferente granturilor	32
EuroHPC nu și-a îndeplinit obiectivul în materie de recrutare și Curtea a identificat deficiențe în procedurile de recrutare ale acestei întreprinderi comune	33
Evaluarea riscurilor, planificarea, monitorizarea și raportarea resurselor de către F4E sunt incomplete	33
Cadrul de control intern al F4E duce lipsă de un proces integrat de gestionare a riscurilor	34
Orientările cu privire la întocmirea pentru prima dată a conturilor anuale ale SNS și ale EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” au fost insuficiente	35
Examinarea situației măsurilor luate în urma observațiilor formulate și a acțiunilor recomandate de Curte în exercițiile anterioare	36
Întreprinderile comune au dat curs, în majoritatea privințelor, observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare	36
Întreprinderile comune au pus în aplicare, până la sfârșitul anului 2023, majoritatea acțiunilor recomandate de Curte care trebuiau să fie puse în aplicare	37
Capitolul 3 Declarațiile de asigurare cu privire la întreprinderile comune ale UE	47
3.1. Informații în sprijinul declarațiilor de asigurare	48
Întreprinderi comune care implementează programe-cadru ale UE	52
3.2. Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)	53
3.3. Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)	63
3.4. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)	74

3.5. Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)	84
3.6. Întreprinderea comună pentru cipuri	95
3.7. Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)	107
3.8. Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)	118
3.9. Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)	127
3.10. Întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente”	141
3.11. Întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”	146
Întreprindere comună care funcționează sub egida EURATOM	153
3.12. Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)	154
Acronime	171

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Capitolul 1

Întreprinderile comune ale UE și auditul Curții

Introducere

1.1. Curtea de Conturi Europeană este auditorul extern al finanțelor Uniunii Europene (UE)¹. În această calitate de gardian independent al intereselor financiare ale cetățenilor Uniunii, Curtea contribuie la îmbunătățirea gestiunii financiare a UE. Mai multe informații cu privire la activitatea desfășurată de Curte sunt disponibile în rapoartele de activitate ale instituției, în rapoartele sale anuale privind execuția bugetului UE, în rapoartele sale speciale, în documentele sale de analiză și în avizele sale privind texte legislative noi sau actualizate ale UE ori alte decizii cu impact pentru gestiunea financiară.

1.2. Acest mandat include, printre altele, examinarea conturilor anuale și a operațiunilor subiacente ale întreprinderilor comune ale UE (denumite în continuare, în mod colectiv, „întreprinderile comune”). Întreprinderile comune sunt organisme ale UE instituite în temeiul articolelor 187-188 din [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene \(TFUE\)](#) și, în cazul întreprinderii comune pentru dezvoltarea energiei de fuziune, în temeiul articolelor 45-51 din [Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice](#).

1.3. Acest raport prezintă rezultatele auditului efectuat de Curte cu privire la întreprinderile comune pentru exercițiul financiar 2023. Raportul este structurat după cum urmează:

- o capitolul 1 descrie întreprinderile comune și natura auditului efectuat de Curte;
- o capitolul 2 prezintă rezultatele globale ale auditului Curții și o analiză a sistemului de controale bazate pe analiza riscurilor utilizat de întreprinderile comune pentru execuția granturilor;
- o capitolul 3 conține o declarație de asigurare pentru fiecare dintre cele 11 întreprinderi comune (a se vedea [figura 1.4](#)), împreună cu opiniile de audit ale Curții privind fiabilitatea conturilor anuale ale acestora și, respectiv, legalitatea și regularitatea veniturilor și plăților subiacente, la care se adaugă orice alte aspecte și observații care nu pun în discuție aceste opinii.

1.4. În ansamblu, auditul desfășurat de Curte cu privire la 11 întreprinderi comune pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023 a dus la rezultate similare cu cele din anii precedenți. În cadrul declarațiilor de asigurare formulate pentru fiecare întreprindere comună, Curtea a emis:

- o opinii de audit fără rezerve cu privire la fiabilitatea conturilor pentru toate cele 11 întreprinderi comune;

---

¹ Articolele 285-287 din [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene \(TFUE\)](#).

- o opinii de audit fără rezerve cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor pentru toate cele 11 întreprinderi comune.

1.5. Fără a pune în discuție opiniile sale de audit, Curtea formulează și observații care aduc în atenția cititorului o serie de aspecte importante în paragrafele privind „alte aspecte” sau în paragrafele de „evidențiere a unor aspecte” și identifică domeniile în care sunt necesare îmbunătățiri.

Întreprinderile comune ale UE

1.6. Întreprinderile comune sunt parteneriate între UE, reprezentată de Comisie, și parteneri privați din diferite sectoare industriale sau de cercetare. În unele cazuri, la aceste întreprinderi iau parte, de asemenea, organizații interguvernamentale și state participante. Principala misiune a întreprinderilor comune este de a promova transformarea cunoștințelor științifice în inovații revoluționare comercializabile, în cadrul unei viziuni strategice comune. În plus, întreprinderile comune ar trebui să răspundă provocărilor sociale la care, deocamdată, industria nu aduce suficient soluții.

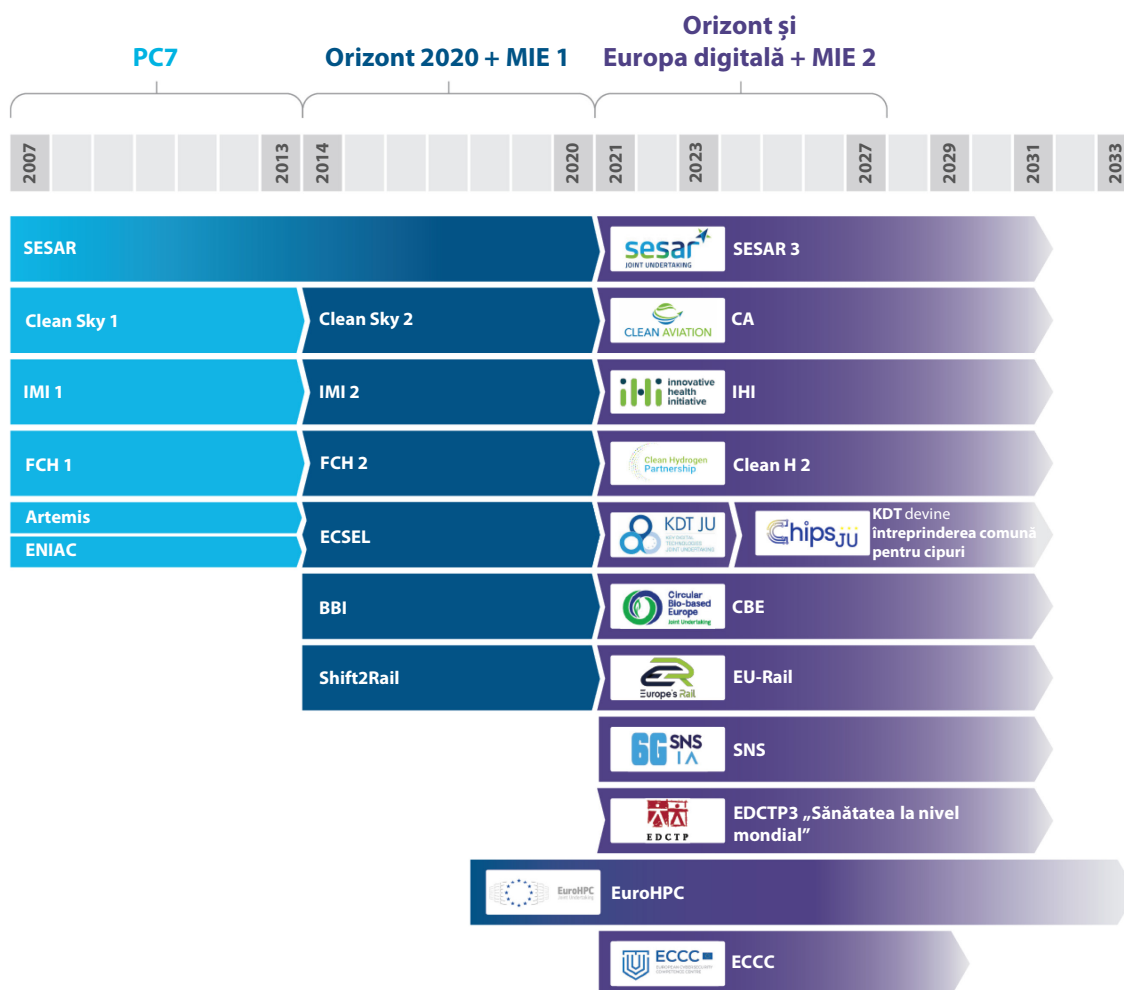
Întreprinderile comune care funcționează sub egida programelor multianuale pentru cercetare și inovare ale UE

Evoluția întreprinderilor comune pentru cercetare și inovare

1.7. Întreprinderile comune sunt înființate ca organisme ale UE cu personalitate juridică separată, ca parte a programelor multianuale pentru cercetare și inovare ale UE. Ele dispun fiecare de o agendă pentru cercetare și inovare pe care o adoptă în domeniul lor strategic de cercetare și pe care o pun în aplicare prin cereri de propuneri sau prin achiziții publice.

1.8. *Figura 1.1* prezintă evoluția întreprinderilor comune pentru cercetare și inovare începând de la crearea primelor șase, în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică (PC7) din cadrul financiar multianual (CFM) 2007-2013. Pentru perioada 2014-2020, s-au adus schimbări în cadrul programului Orizont 2020 și al Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE 1) și, pentru perioada 2021-2027, în cadrul programelor Orizont Europa, Europa digitală și MIE 2.

Figura 1.1 – Evoluția întreprinderilor comune ale UE

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza regulamentelor Consiliului de instituire a întreprinderilor comune.

1.9. Întreprinderile comune care își desfășoară activitatea în contextul CFM 2021-2027 pun în aplicare agendele lor specifice de cercetare și inovare în domeniile transporturilor, energiei, sănătății, bioindustriilor circulare, componentelor electronice esențiale, supercalculului și sistemelor de rețea. Ele au fost instituite prin regulamentele Consiliului menționate în continuare.

1.10. În noiembrie 2021, Consiliul a adoptat [Regulamentul \(UE\) 2021/2085](#), care este Actul de bază unic prin care au fost instituite nouă întreprinderi comune pentru punerea în aplicare a acțiunilor din cadrul programului Orizont Europa – programul multianual pentru cercetare și inovare. Șapte întreprinderi comune care au funcționat deja în cadrul programului Orizont 2020 (SESAR, ECSEL, IMI 2, Clean Sky 2, FCH 2, Shift2Rail și BBI) au continuat să funcționeze și în cadrul programului Orizont Europa, dar ca entități juridice noi, cu denumiri noi și cu mandate revizuite. Două întreprinderi comune – „Rețele și servicii inteligente” (SNS) și „Sănătatea la nivel mondial” (EDCTP3) – sunt nou create. Curtea le-a auditat în acest an pentru

prima dată, după ce acestea au obținut autonomie financiară în ultimul trimestru al anului 2023.

1.11. În mai 2021, a fost înființat, separat, prin [Regulamentul \(UE\) 2021/887](#), Centrul european de competențe în materie de securitate cibernetică (ECCC). Curtea va audita ECCC doar după ce își va fi obținut autonomia financiară, lucru preconizat să aibă loc în ultimul trimestru al anului 2024.

1.12. În iulie 2021, Consiliul a adoptat un nou regulament de instituire a întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC) în contextul CFM 2021-2027, [Regulamentul \(UE\) 2021/1173](#), prin care durata de existență a acesteia a fost prelungită până la 31 decembrie 2033. În prezent, EuroHPC primește considerabil mult mai multe fonduri din programele Orizont Europa, Europa digitală și MIE, pentru a dezvolta și a implementa sisteme competitive de supercalcul de înaltă performanță și calcul cuantic și pentru a extinde utilizarea infrastructurii de supercalcul în domeniile științei și industriei la nivel european.

1.13. În septembrie 2023, au intrat în vigoare [Actul european privind cipurile și Regulamentul \(UE\) 2023/1782 al Consiliului](#) de modificare a Actului de bază unic, transformând întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT) în întreprinderea comună pentru cipuri. Prin mandatul său extins, întreprinderea comună pentru cipuri urmărește să încurajeze dezvoltarea tehnologiilor inovatoare de nouă generație în domeniul semiconductorilor și să consolideze capacitățile europene de producție de cipuri în cadrul inițiativei „Cipuri pentru Europa” cu o finanțare semnificativă din [programul Europa digitală](#).

Contribuțiile la întreprinderile comune pentru cercetare și inovare

1.14. Toți membrii unei întreprinderi comune contribuie la finanțarea activităților de cercetare și de inovare ale acesteia. Comisia pune la dispoziție contribuții în numerar din programele pentru cercetare și inovare ale UE în vederea cofinanțării agendei de inovare și de cercetare ale fiecărei întreprinderi comune. Membrii privați din industria și cercetarea de profil furnizează un nivel minim de „contribuții în natură la activitățile operaționale ale întreprinderii comune” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS). Pentru mai multe detalii, a se vedea [caseta 1.1](#). Uneori, și statele participante (întreprinderea comună pentru cipuri, EuroHPC și ECCC) sau organizațiile interguvernamentale (SESAR) contribuie din punct de vedere financiar la activitățile întreprinderilor comune. De asemenea, entitățile juridice sau țările interesate să sprijine obiectivele unei întreprinderi comune în domeniile de cercetare specifice acesteia pot solicita să devină membri asociați sau parteneri contribuitoari. În cazul întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”, singurul alt membru, în afară de UE, este o asociație privată de state participante (EDCTP). În majoritatea cazurilor, UE și membrii privați contribuie în mod egal în numerar pentru a finanța costurile administrative

ale întreprinderilor comune. În cazul EuroHPC și al întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”, membrul UE (Comisia) suportă toate aceste costuri.

Caseta 1.1

Contribuțiile în natură ale membrilor privați la activitățile operaționale ale întreprinderilor comune (CNAO)

Așa cum se prevede în regulamentele de instituire a întreprinderilor comune, toți membrii privați ai acestora trebuie să contribuie cu o sumă minimă la costurile proiectelor de cercetare și de inovare derulate de întreprinderile comune. În cadrul Orizont 2020, CNAO reprezintă costurile totale suportate de membrii privați pentru punerea în aplicare a acțiunilor de cercetare și inovare ale întreprinderii comune, din care este dedusă contribuția celorlalți membri ai întreprinderii comune (cofinanțarea din partea UE, contribuția statelor participante sau a organizațiilor interguvernamentale) și orice altă contribuție a UE la costurile respective. În cadrul programelor Orizont Europa și Europa digitală, CNAO constau în costurile eligibile suportate de membrii privați în punerea în aplicare a acțiunilor întreprinderii comune, din care sunt deduse contribuțiile întreprinderii, ale statelor participante și orice altă contribuție a UE la costurile respective. Valoarea totală a CNAO certificate și validate este recunoscută în conturile anuale ale întreprinderii comune.

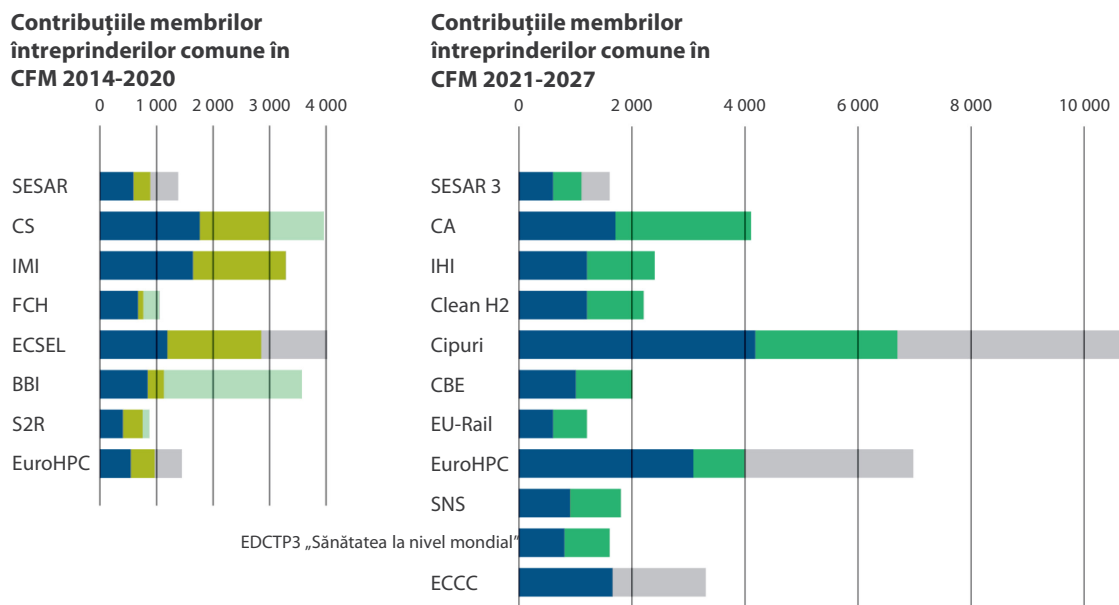
Contribuțiile în natură ale membrilor privați la activitățile suplimentare ale întreprinderilor comune (CNAS)

În cadrul Orizont 2020, membrii privați ai unora dintre întreprinderile comune (Clean Sky, FCH, BBI, S2R) trebuie să pună la dispoziție, de asemenea, o sumă minimă sub formă de contribuții în natură la costurile suportate pentru „activitățile suplimentare” (așa-numitele „CNAS”) desfășurate în afara programelor de activitate și a bugetelor întreprinderilor comune, dar care intră în sfera obiectivelor generale ale acestora. În cadrul programului Orizont Europa, membrii privați ai întreprinderilor comune reglementate de Actul de bază unic pot contribui cu CNAS. CNAS includ costurile neeligibile ale activităților finanțate în mod direct de aceste întreprinderi comune, din care este dedusă orice altă contribuție a UE la costurile respective. Membrii privați ai întreprinderilor comune trebuie să furnizeze CNAS pe lângă CNAO pentru a ajunge la nivelul contribuțiilor UE. Sumele corespunzătoare CNAS sunt stabilite în planurile anuale de activități suplimentare ale întreprinderilor comune. Valoarea totală a CNAS certificate și validate este prezentată în notele la conturile anuale ale întreprinderilor comune. Prin urmare, CNAS nu fac parte din sfera auditului Curții.

1.15. *Figura 1.2* prezintă obiectivele în materie de contribuții ale membrilor tuturor întreprinderilor comune în CFM 2014-2020 și în CFM 2021-2027, astfel cum sunt stabilite în regulamentele de instituire respective, inclusiv în cel referitor la transformarea KDT în întreprinderea comună pentru cipuri. În CFM 2021-2027, EuroHPC și întreprinderea comună pentru cipuri au înregistrat cea mai semnificativă creștere a bugetelor lor.

Figura 1.2 – Obiectivele în materie de contribuții ale membrilor la întreprinderile comune pentru cercetare și inovare (în milioane de euro)

- Contribuția maximă a UE din Orizont 2020 + Orizont Europa + Europa digitală + MIE
- Contribuțiile minime ale membrilor privați la activitățile întreprinderii comune (CNAO)
- Contribuțiile minime ale membrilor privați la activitățile suplimentare (CNAS)
- Contribuțiile minime ale membrilor privați la activitățile întreprinderii comune (CNAO și CNAS)
- Contribuțiile celorlalți membri

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

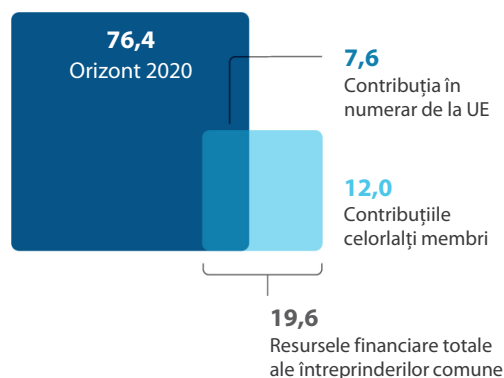
1.16. După cum se arată în [figura 1.3](#), pe durata CFM 2021-2027, cea mai mare parte a finanțării pentru întreprinderile comune provine din programele Orizont Europa și Europa digitală, care au un buget total combinat de 17,0 miliarde de euro alocat cofinanțării activităților de cercetare și inovare ale acestora. Întreprinderile comune pot utiliza până la 11,6 miliarde de euro (aproximativ 12 %) din bugetul total al programului Orizont Europa, în valoare de 95,5 miliarde de euro. În cadrul [programului Europa digitală](#), doar EuroHPC, ECCC și întreprinderea comună pentru cipuri vor primi fonduri UE în valoare de 5 miliarde de euro – respectiv 61,7 % din finanțarea totală în valoare de 8,1 miliarde de euro a programului – pentru a pune în aplicare proiecte ample de consolidare a capacităților, de implementare și de investiții legate de Strategia privind piața unică digitală europeană.

1.17. Finanțarea din partea UE în valoare de 7,6 miliarde de euro alocată în CFM 2014-2020 pentru întreprinderile comune urma să mobilizeze 12,0 miliarde de euro (158 %) sub formă de contribuții de la membrii privați, statele participante și organizațiile internaționale, pentru a realiza proiecte de cercetare și inovare în valoare totală de aproximativ 19,6 miliarde de euro (a se vedea [tabelul 2.1](#)). Pentru CFM 2021-2027, finanțarea în cuantum de 17,0 miliarde de euro acordată de UE întreprinderilor comune este estimată să mobilizeze 21,1 miliarde de euro (124 %) sub formă de contribuții de la membrii privați, statele participante și organizațiile internaționale pentru implementarea unor proiecte de cercetare și inovare în valoare totală de aproximativ 38,1 miliarde de euro (a se vedea [figura 1.3](#)).

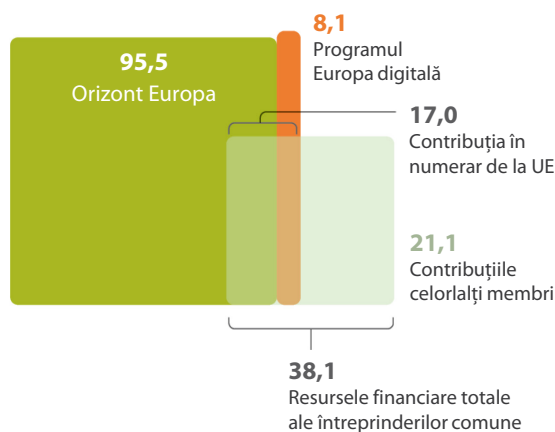
Figura 1.3 – Contribuțiile UE și mobilizate totale la întreprinderile comune

în miliarde de euro

CFM 2014-2020

CFM 2021-2027

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Modelele de guvernare ale întreprinderilor comune pentru cercetare și inovare

1.18. Pentru a putea asigura o cooperare și o coordonare strânsă între membrii lor și cu părțile interesate, majoritatea întreprinderilor comune au o structură de guvernare care cuprinde un consiliu de conducere, un organism științific consultativ, un grup al reprezentanților statelor participante și mai multe grupuri ale părților interesate active în domeniul de cercetare și inovare specific al întreprinderii comune respective.

1.19. Dotate cu același tip de structură juridică largă, întreprinderile comune pot avea caracteristici individuale care le permit să intervină la nivelul cercetării și inovării în sectoarele lor de profil. Majoritatea întreprinderilor comune utilizează un model bipartit, în care Comisia și membrii privați (inclusiv membrii asociați) din sectorul industrial și al cercetării sunt reprezentați în consiliul de conducere și contribuie la activitățile întreprinderii comune în cauză (CA, IHI, Clean H2, CBE, SNS, EU-Rail). În cazul întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”, singurul membru reprezentat în consiliul de conducere, în afară de UE, este asociația de state participante EDCTP. Unele întreprinderi comune aplică un model tripartit, în care fie statele participante (întreprinderea comună pentru cipuri, EuroHPC, ECCC), fie o organizație interguvernamentală principală (SESAR) sunt de asemenea reprezentate în consiliul de conducere și contribuie la activitățile întreprinderii comune.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune

1.20. Acordul ITER (reactorul termonuclear experimental internațional) a intrat în vigoare la 24 octombrie 2007, dată la care a fost creată din punct de vedere juridic Organizația Internațională a Energiei de Fuziune ITER (OI ITER). OI ITER are sarcina de a pune în aplicare proiectul ITER, care este axat pe construcția instalațiilor de fuziune, aflată în curs la Cadarache (Franța).

1.21. Proiectul ITER reunește șapte parteneri mondiali: UE [reprezentată de Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom)]², Statele Unite ale Americii, Rusia, Japonia, China, Coreea de Sud și India. UE a preluat conducerea proiectului, cu o cotă de 45,4 % din costurile de construcție. Procentul care revine fiecăruia dintre ceilalți membri ai ITER este de aproximativ 9,1 %. Această distribuție a costurilor se va schimba în faza operațională de testare a fuziunii, când Euratom va acoperi 34 % din costurile de funcționare³. În 2017, suma totală planificată de UE pentru punerea în aplicare a obligațiilor care îi revin în temeiul Acordului ITER și a activităților conexe până în 2035 se ridică la 18,2 miliarde de euro (la valorile curente)⁴.

1.22. Prin intermediul agențiilor lor naționale, membrii OI ITER contribuie la proiect în principal prin furnizarea de componente, echipamente, materiale, clădiri și servicii direct către OI ITER (contribuții în natură). Aceștia aduc și contribuții financiare (în numerar) la bugetul OI ITER. Membrii ITER își împart responsabilitatea privind producția componentelor principale ale reactorului, iar repartizarea activităților de producție s-a bazat atât pe interesele, cât și pe capacitățile tehnice și industriale ale fiecăruia dintre membri⁵.

1.23. Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E – *Fusion for Energy*) a fost înființată în aprilie 2007, pe o perioadă de 35 de ani, ca „agenție națională” a UE. Una dintre sarcinile sale principale constă în gestionarea contribuției UE la proiectul ITER. F4E coordonează activitățile și efectuează achizițiile necesare în legătură cu construirea unui reactor de fuziune experimental și a instalațiilor conexe. F4E este finanțată în principal de Euratom (în proporție de aproximativ 80 %) și de Franța, statul care găzduiește ITER (în proporție de aproximativ 20 %).

² Membrii Euratom sunt statele membre ale UE.

³ Documentele ITER: *Value estimates for ITER Phases of Construction, Operation, Deactivation and Decommissioning and Form of Party Contributions și Cost Sharing for all Phases of the ITER Project*.

⁴ Estimările sunt bazate pe comunicarea COM(2017) 319 a Comisiei și pe documentul de lucru conexe al serviciilor Comisiei SWD(2017) 232, tabelul 4.

⁵ ITER.org.

1.24. Estimarea din 2017 a Comisiei cu privire la bugetul total din partea Euratom de care F4E ar avea nevoie pentru a finanța componenta europeană a proiectului ITER și a activităților conexe până în 2035 se ridică la 15 miliarde de euro (la valorile curente). Statul gazdă (Franța) și celelalte state membre ale Euratom (inclusiv Elveția și, până în 2020, Regatul Unit) trebuie să contribuie cu încă 3,2 miliarde de euro (la valorile curente)⁶.

1.25. În septembrie 2023, Regatul Unit a devenit membru asociat al Euratom, deși rămâne în afara programului de fuziune al Euratom, întrucât această țară preferă să își pună în aplicare propria strategie și propriul program național în acest domeniu.

Bugetele de plăți și resursele umane ale întreprinderilor comune în 2023

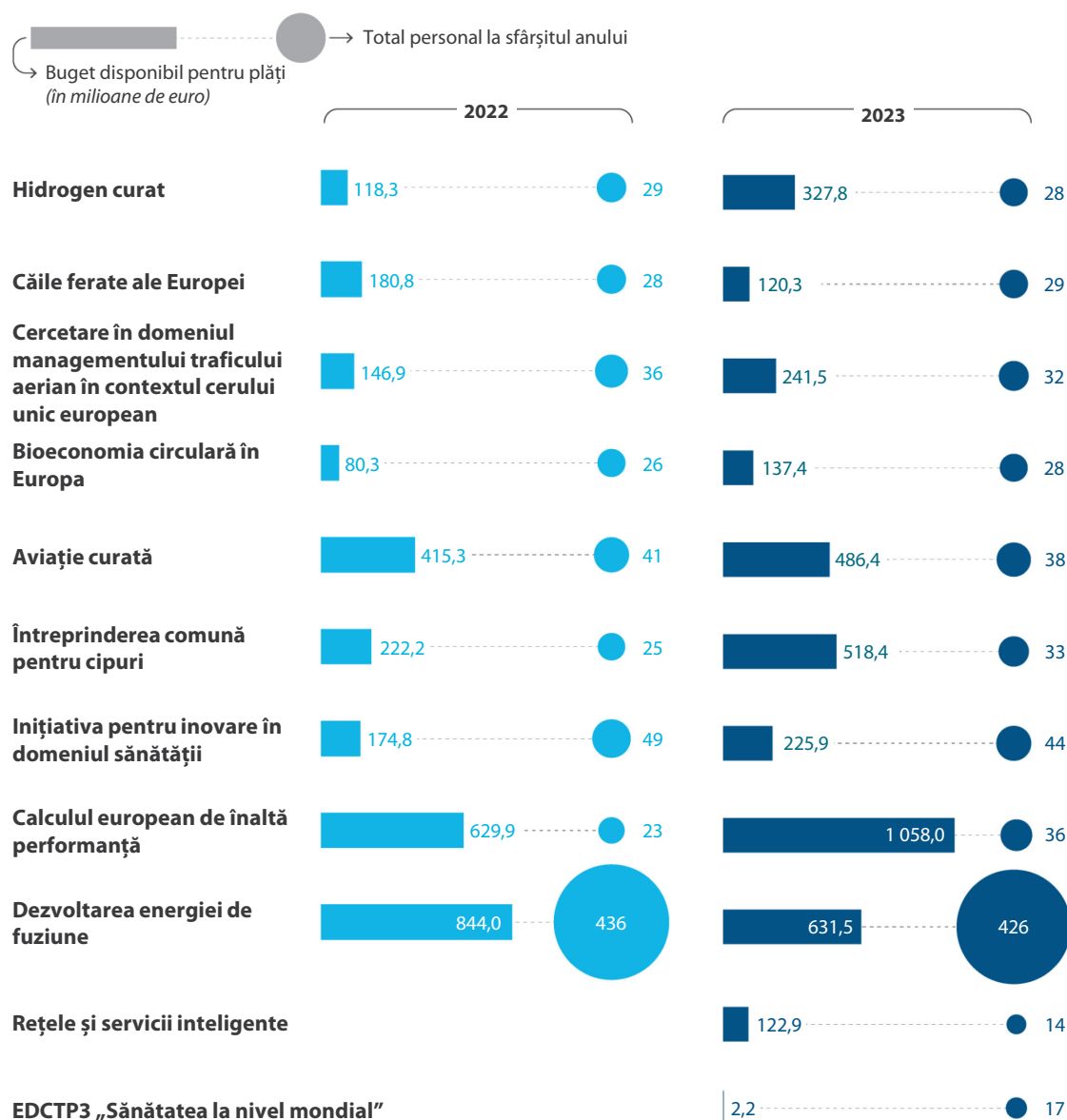
1.26. *Figura 1.4* oferă o imagine de ansamblu a bugetelor lor de plăți și a resurselor umane pentru exercițiile financiare 2022 și 2023 ale întreprinderilor comune pentru inovare și cercetare. În 2023, întreprinderile comune care își desfășoară activitatea în cadrul programelor pentru cercetare și inovare ale UE au dispus de un buget total de plăți de 3,3 miliarde de euro (în 2022: 2,0 miliarde de euro). Bugetul de plăți total al F4E s-a ridicat la 0,6 miliarde de euro (în 2022: 0,8 miliarde de euro). Majorarea din 2023 a bugetului de plăți al întreprinderilor comune pentru cercetare și inovare se explică prin faptul că acestea au început să pună în aplicare programele de cercetare din CFM 2021-2027 (Orizont Europa, Europa digitală și MIE 2) în 2022, prin mandatul extins încredințat EuroHPC și întreprinderii comune pentru cipuri și prin includerea bugetelor întreprinderilor comune SNS și EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”, după ce acestea două din urmă au devenit autonome financiar în 2023.

1.27. La sfârșitul exercițiului 2023, efectivul de personal al întreprinderilor comune care își desfășoară activitatea în cadrul programelor pentru cercetare și inovare ale UE număra în total 299 de angajați (în 2022: 257 de angajați). Numărul mai mare de personal este rezultatul angajării de personal suplimentar pentru EuroHPC și pentru întreprinderea comună pentru cipuri în scopul punerii în aplicare a mandatelor și a activităților lor extinse în CFM 2021-2027, precum și al includerii datelor pentru întreprinderilor comune SNS și EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”. Personalul F4E număra 426 de angajați (în 2022: 436). Toate cifrele includ funcționarii, agenții temporari și contractuali și experții naționali detașați (a se vedea *figura 1.4*).

⁶ Estimările sunt bazate pe comunicarea COM(2017) 319 a Comisiei și pe documentul de lucru conexe al serviciilor Comisiei SWD(2017) 232, tabelul 4.

Figura 1.4 – Bugetele de plăți și resursele umane ale întreprinderilor comune în 2022 și 2023

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor întreprinderilor comune.

Mecanismele bugetare și de descărcare de gestiune

1.28. Parlamentul European și Consiliul sunt instituțiile responsabile pentru procedurile bugetare și de descărcare de gestiune anuale aferente întreprinderilor comune. Calendarul procedurii de descărcare de gestiune este prezentat în *figura 1.5*.

Figura 1.5 – Procedura anuală de descărcare de gestiune

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Auditul Curții

Curtea emite o declarație de asigurare pentru fiecare întreprindere comună

1.29. În conformitate cu prevederile articolului 287 TFUE, Curtea a auditat:

- (a) conturile anuale ale celor 11 întreprinderi comune pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023 și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi.

1.30. Pe baza rezultatelor auditului pe care l-a desfășurat, Curtea furnizează Parlamentului European și Consiliului o declarație de asigurare, pentru fiecare întreprindere comună, cu privire la fiabilitatea conturilor și la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora. Acolo unde este cazul și dacă se consideră relevant, aceste declarații de asigurare sunt completate cu observații (a se vedea [capitolul 3](#)) care nu pun în discuție opiniile de audit.

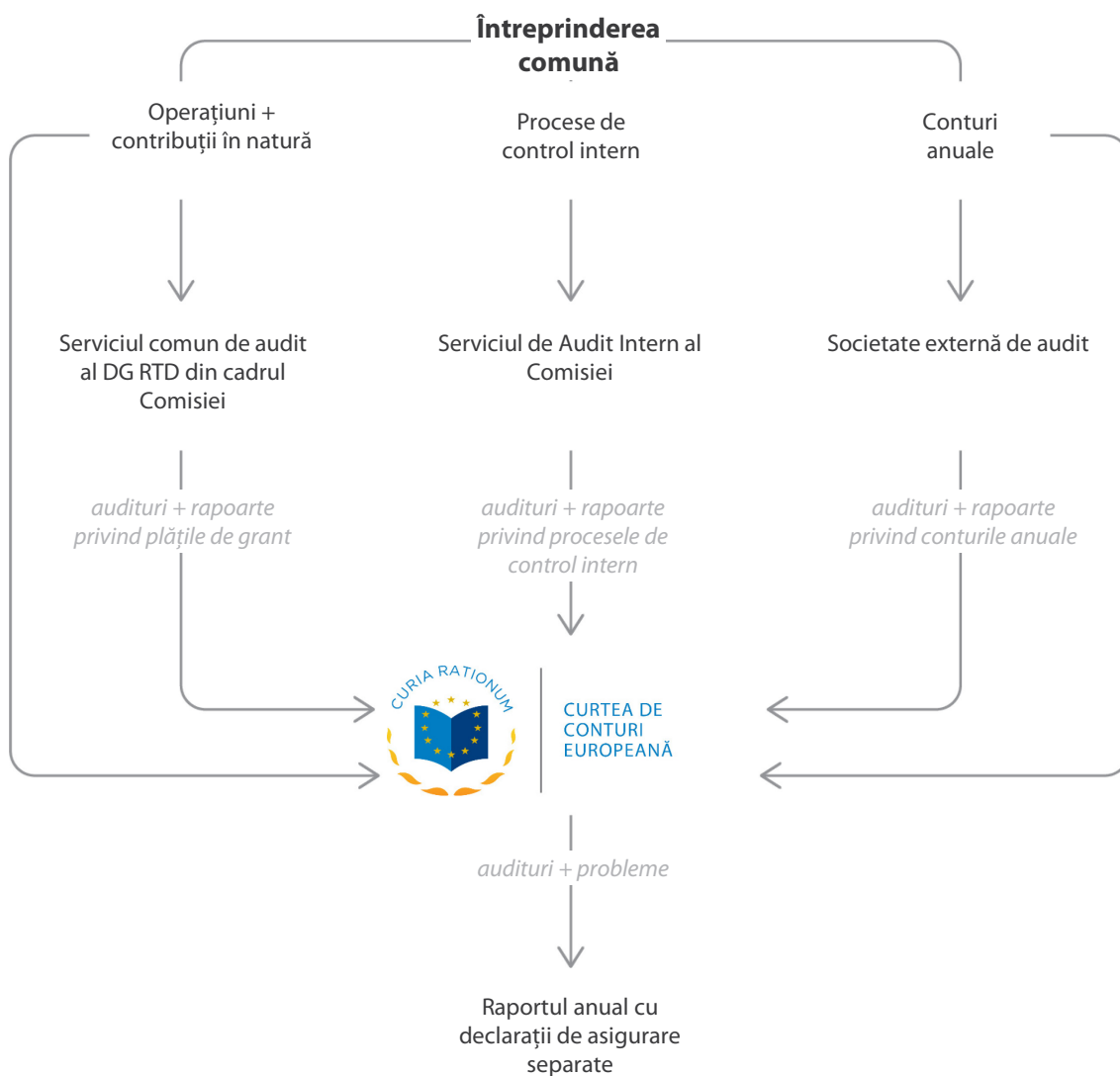
Curtea utilizează activitatea de audit a altor auditori independenți

1.31. În conformitate cu articolele 70 și 71 din Regulamentul financiar al UE, conturile anuale ale întreprinderilor comune trebuie să fie verificate de un auditor extern independent. Auditul fiabilității conturilor este externalizat de toate întreprinderile comune unor societăți de audit externe independente, dar toate aspectele legate de auditul respectiv, precum și întocmirea rapoartelor de audit specifice (inclusiv o declarație de asigurare pentru fiecare întreprindere comună) rămân în responsabilitatea deplină a Curții. Curtea a examinat calitatea activităților desfășurate de societățile de audit externe în raport cu standardele internaționale de audit și a obținut o asigurare suficientă că activitățile respective puteau servi ca bază pentru formularea opiniilor sale de audit privind fiabilitatea conturilor anuale ale întreprinderilor comune pentru exercițiul 2023.

1.32. Serviciul comun de audit (CAS) din cadrul Comisiei efectuează audituri *ex post* cu privire la plăți intermediare și finale selectate aleatoriu aferente granturilor din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa, inclusiv cu privire la plăți de granturi efectuate de întreprinderile comune care pun în aplicare activități de cercetare. În cazul plăților finale, beneficiarii trebuie să obțină certificarea situațiilor lor financiare. Aceasta ia forma unui raport factual elaborat de un auditor independent sau de un funcționar public și oferă Comisiei sau organismului UE care acordă grantul asigurarea conform căreia costurile declarate în situațiile

financiare finale sunt eligibile. Curtea ține seama de rezultatele auditurilor efectuate de CAS atunci când își formulează opiniile de audit cu privire la legalitatea și regularitatea plăților subiacente. În fine, Serviciul de Audit Intern al Comisiei auditează eficacitatea controalelor interne ale întreprinderilor comune pentru procedurile administrative esențiale, pe baza unor evaluări periodice ale riscurilor (a se vedea [figura 1.6](#)).

Figura 1.6 – Cum utilizează Curtea activitatea altor auditori independenți

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Abordarea de audit a Curții se bazează pe evaluarea principalelor riscuri

1.33. Auditul anual pe 2023 efectuat de Curte cu privire la conturile anuale ale întreprinderilor comune și la operațiunile subiacente a fost astfel conceput încât să abordeze principalele riscuri identificate de Curte în evaluarea riscurilor pentru 2023, prezentată pe scurt în cele ce urmează.

Riscul la adresa fiabilității conturilor era scăzut spre mediu

1.34. Conturile anuale pe 2023 ale tuturor întreprinderilor comune, cu excepția F4E, au fost întocmite pe baza unui acord de tip *back office* din 2022 pentru serviciile de contabilitate. Auditul fiabilității conturilor efectuat de firmele de audit externe, examinat ulterior de către Curte, a confirmat calitatea serviciilor de contabilitate de tip *back office*. Prin urmare, Curtea a considerat că, în general, riscul la adresa fiabilității conturilor era scăzut. Curtea a evaluat acest risc ca fiind mediu pentru SNS și EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” din cauza transferului de credite bugetare și de active de la Comisie la aceste două întreprinderi comune la momentul la care acestea și-au obținut autonomia financiară.

Riscul la adresa legalității și regularității veniturilor era scăzut per ansamblu

1.35. Întrucât veniturile întreprinderilor comune în 2023 au constat în principal în contribuții financiare de la fondurile pentru cercetare ale Comisiei (Orizont Europa și Orizont 2020) și de la bugetul Euratom, Curtea a considerat că riscul la adresa legalității și regularității veniturilor era scăzut pentru toate întreprinderile comune.

Riscul la adresa legalității și regularității cheltuielilor administrative era scăzut per ansamblu, cu excepția unora dintre întreprinderile comune în ceea ce privește recrutările

1.36. Salariile și cheltuielile administrative constau în principal în plăți curente. În plus, salariile sunt administrate de Oficiul de Administrare și Plată a Drepturilor Individuale al Comisiei, pe care Curtea îl auditează în cadrul aprecierilor specifice privind cheltuielile administrative. În ultimii ani, Curtea nu a identificat erori semnificative în ceea ce privește cheltuielile cu personalul. Riscul la adresa legalității și regularității procedurilor de recrutare era scăzut, în general, dar Curtea l-a clasificat ca mediu pentru SNS și EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”, pe care Curtea le-a auditat pentru prima dată în acest an, precum și pentru EuroHPC și pentru întreprinderea comună pentru cipuri, care au recrutat un număr mare de noi angajați într-un interval de timp scurt, pentru a-și putea executa mandatele și activitățile extinse care le-au fost încredințate în CFM 2021-2027.

Riscul la adresa legalității și regularității cheltuielilor operaționale era mediu per ansamblu

1.37. Dat fiind că declarațiile de cheltuieli prezentate de beneficiari sunt de regulă complexe și că auditurile anterioare efectuate de Curte au evidențiat deficiențe în auditurile *ex post* realizate de Serviciul comun de audit și în certificarea situațiilor financiare privind

plățile finale aferente granturilor, Curtea a evaluat riscul legat de plățile intermediare și finale aferente granturilor efectuate de întreprinderile comune ca fiind mediu.

1.38. În cazul F4E și al EuroHPC, Curtea a evaluat riscul legat de cheltuielile lor contractuale operaționale ca fiind mediu, având în vedere complexitatea procedurilor lor de achiziții publice pentru contractele cu valoare ridicată.

Riscul la adresa gestiunii bugetare era scăzut spre mediu

1.39. Curtea a clasificat riscul pentru gestiunea bugetară ca mediu pentru EuroHPC și pentru întreprinderea comună pentru cipuri, din cauza majorării semnificative a bugetelor lor operaționale care urmau să fie executate într-un interval scurt de timp cu resurse umane relativ limitate. Și pentru F4E, Curtea a evaluat acest risc ca fiind mediu din cauza posibilităților noi întârzieri și creșteri suplimentare ale costurilor pentru proiectul ITER, ca urmare a unui nou scenariu de referință planificat și a altor factori importanți în afara controlului întreprinderii comune (cum ar fi reparările necesare ale unor componente ale proiectului, modificări de proiectare și încetarea temporară a activității de asamblare).

Riscul la adresa execuției programelor era scăzut spre ridicat

1.40. Riscul a fost evaluat ca fiind ridicat pentru EuroHPC, deoarece este posibil ca mecanismele sale de finanțare pentru granturi să nu permită membrilor privați să își atingă obiectivul privind contribuția minimă la programele Orizont Europa și Europa digitală. Riscul a fost evaluat ca fiind ridicat pentru CBE, ai cărei membri privați se bazează în mod semnificativ pe contribuțiile la activitățile suplimentare. Pentru toate celelalte întreprinderi comune, riscul a fost evaluat de Curte ca fiind scăzut.

Curtea raportează cazurile de suspiciuni de fraudă organismelor competente ale UE

1.41. Curtea cooperează cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) în chestiuni legate de suspiciuni de fraudă și de alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale UE, precum și cu Parchetul European (EPPO) în chestiuni legate de presupuse infracțiuni care aduc atingere intereselor financiare ale UE. Ea informează OLAF și EPPO cu privire la orice suspiciune care apare în cursul activității sale de audit, chiar dacă auditurile sale nu sunt special concepute pentru a identifica situații de fraudă. Pentru exercițiul financiar 2023, Curtea a transmis o astfel de notificare către OLAF.

Abordarea de audit a Curții în ceea ce privește plățile aferente granturilor

1.42. La examinarea plăților aferente granturilor efectuate de cele 10 întreprinderi comune care implementează proiecte de cercetare și inovare, Curtea a completat asigurarea pe care o putea obține din auditurile *ex post* efectuate de Serviciul comun de audit cu propriul audit detaliat la beneficiari (teste de fond directe) pentru un eșantion de 30 de plăți de granturi. Aceste operațiuni au fost selectate în mod aleatoriu (eșantion selectat pe bază de unități monetare) dintr-o populație constituită din totalitatea plăților intermediare (validate și închise) și finale efectuate de întreprinderile comune în 2023 pentru granturi. Populația a constat în principal în plăți pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, dat fiind că plățile intermediare din cadrul programelor Orizont Europa și Europa digitală sunt preconizate abia pentru 2024.

1.43. Pentru fiecare întreprindere comună, opinia Curții cu privire la legalitatea și regularitatea plăților subiacente granturilor s-a bazat pe evaluări separate ale următoarelor aspecte:

- (a) rata de eroare pentru fiecare întreprindere comună, indicată de rezultatele auditurilor *ex post* ale Serviciului comun de audit cu privire la plățile aferente granturilor din programul Orizont 2020, inclusiv o evaluare a caracterului corect și complet al calculelor realizate pentru rata de eroare reprezentativă și pentru cea reziduală;
- (b) rata de eroare comună bazată pe rezultatele testelor de fond realizate de Curte cu privire la plățile aferente granturilor pentru toate întreprinderile comune; și
- (c) constatările legate de operațiunile fiecărei întreprinderi comune în cadrul testelor de fond realizate de Curte.

1.44. În cadrul programelor Orizont Europa și Europa digitală din CFM 2021-2027, au apărut mai multe modificări importante la nivelul cadrului de control intern al întreprinderilor comune. În special, în [strategia de control aplicabilă programului Orizont Europa](#), Comisia afirmă că Serviciul comun de audit va efectua doar audituri *ex post* ale unui eșantion reprezentativ de cheltuieli extras din ansamblul programului și nu va mai efectua audituri *ex post* pe eșantioane reprezentative în numele diferitor părți interesate din cadrul programului Orizont Europa, cum ar fi întreprinderile comune. Conform noii proceduri, întreprinderile comune pot solicita audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor numai pentru beneficiari și proiecte identificate în mod clar cu grad ridicat de risc. Comisia (DG CONNECT, asistată de Agenția Executivă Europeană pentru Domeniile Sănătății și Digital) intenționează să aplice o strategie comună de control similară pentru plățile de granturi în cadrul programului Europa digitală.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Capitolul 2

Prezentare generală a rezultatelor auditului

Introducere

2.1. Acest capitol prezintă o imagine de ansamblu a rezultatelor obținute în urma auditului anual desfășurat de Curte cu privire la întreprinderile comune pentru exercițiul financiar 2023, inclusiv o evaluare referitoare la sistemul de controale bazate pe o analiză a riscurilor utilizat de întreprinderile comune pentru punerea în aplicare a granturilor, și rezultatele altor activități de audit transversale referitoare la întreprinderile comune realizate de Curte în cursul aceluiași an. Pe baza activității sale de audit, Curtea recomandă diferite măsuri pe care întreprinderile comune ar trebui să le ia.

Opiniile de audit pentru întreprinderile comune

Opiniile privind fiabilitatea conturilor

2.2. Curtea a emis opinii de audit fără rezerve cu privire la fiabilitatea conturilor anuale ale celor 11 întreprinderi comune. În opinia Curții, conturile întreprinderilor comune aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acestora la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor lor, fluxurile lor de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu regulamentele lor financiare și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei, care se bazează pe standardele contabile acceptate la nivel internațional pentru sectorul public.

Paragraf de evidențiere a unor aspecte legate de conturile anuale ale F4E

2.3. Curtea atrage atenția asupra următoarelor chestiuni raportate în conturile anuale ale întreprinderii comune F4E pentru 2023:

- F4E a evaluat costul total pentru îndeplinirea obligațiilor sale de livrare pentru proiectul ITER („estimarea la finalizare”) la 21,2 miliarde de euro (la valorile din 2023), pe baza ipotezelor referitoare la obiectivele de etapă și la costuri formulate în 2016. Astfel, suma ar putea face obiectul unor modificări semnificative, odată ce noul scenariu de referință și noile cerințe ale proiectului ITER vor fi fost aprobate de Consiliul ITER.
- Noului director al F4E – numit în mai 2023 – i s-a cerut de către Consiliul de administrație să reorganizeze actuala structură organizațională a F4E pentru a deveni mai eficientă și mai bine adaptată în vederea atingerii obiectivelor întreprinderii comune, inclusiv a celor legate de viitorul scenariu de referință pentru ITER.
- Problemele legate de lanțul de aprovizionare induse de pandemia de COVID-19 și de războiul de agresiune împotriva Ucrainei au un impact inflaționist semnificativ și prelungit asupra operațiunilor F4E. Întreprinderea comună a estimat că impactul total asupra estimării sale la finalizare se va ridica la 258 de milioane de euro (la valorile din 2008).

Paragraf de evidențiere a unor aspecte legate de conturile anuale ale EuroHPC

2.4. Curtea atrage atenția asupra modificării de către EuroHPC a tratamentului contabil al contribuțiilor în numerar primite, care a dus la o retratare a cifrelor comparative

corespunzătoare din exercițiul anterior, precum și asupra evaluării de către întreprinderea comună a expunerii situației sale financiare la un furnizor important, al cărei impact financiar potențial pentru întreprinderea comună este estimat la 88 de milioane de euro.

Paragraf de evidențiere a unor aspecte legate de conturile anuale ale SNS și ale EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”

2.5. Curtea atrage atenția asupra faptului că, înainte ca aceste două întreprinderi comune să devină autonome financiar în al patrulea trimestru al anului 2023, Comisia era responsabilă de instituirea lor și de operațiunile lor inițiale.

Paragraf de evidențiere a unor aspecte legate de conturile anuale ale întreprinderii comune pentru o aviație curată (CA)

2.6. Curtea observă că întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA) este în curs de a pune în aplicare un nou sistem bugetar, contabil și financiar – SUMMA – ca proiect-pilot pentru dezvoltarea și testarea acestui sistem pentru Comisia Europeană.

Opiniile privind legalitatea și regularitatea veniturilor subiacente conturilor

2.7. La fel ca în ultimii doi ani, Curtea a emis, pentru toate întreprinderile comune, opinii de audit fără rezerve cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor anuale aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2023. În opinia Curții, operațiunile de venituri au fost conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Opiniile privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

2.8. La fel ca în ultimii doi ani, Curtea a emis, pentru toate întreprinderile comune, opinii de audit fără rezerve cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor de plăți subiacente conturilor anuale aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2023. În opinia Curții, operațiunile de plăți au fost conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

O serie de domenii necesită îmbunătățiri

2.9. Fără a pune în discuție opiniile pe care le-a exprimat, Curtea a formulat observații pentru a evidenția o serie de aspecte care necesită ameliorări în următoarele domenii: execuția programelor, resursele umane și sistemul de gestiune și de control privind plățile. O sinteză a acestor observații, care sunt detaliate în [capitolul 3](#), este prezentată în continuare.

Deficiențe în execuția programelor pentru cercetare și inovare ale întreprinderilor comune

Unele întreprinderi comune nu își vor atinge obiectivele în materie de contribuții pe durata programului Orizont 2020

2.10. Pentru programul Orizont 2020 (CFM 2014-2020), regulamentele de instituire a întreprinderilor comune stabileau obiectivul în materie de contribuție pe care trebuia să îl atingă fiecare categorie de membri (UE, membri privați, state participante, organizații internaționale) pentru activitățile de cercetare și inovare specifice fiecărei întreprinderi comune din cadrul programului. Aceste obiective sunt prezentate în [tabelul 2.1](#).

2.11. [Tabelul 2.1](#) arată că, până la sfârșitul exercițiului 2023 (al zecelea an al programului), întreprinderile comune înregistrau grade extrem de diferite de realizare a obiectivelor în materie de contribuții stabilite de regulamentele lor de instituire. CA, Clean H2 și EU-Rail atinseseră peste 100 % din obiectivele lor în materie de contribuții în principal deoarece membrii lor privați au contribuit, de asemenea, la activități suplimentare în afara programelor de activitate pentru cercetare ale acestor întreprinderi comune (CNAS – „contribuții în natură la activitățile suplimentare”). Alte întreprinderi comune cu rate mai scăzute de realizare au explicat această situație prin natura domeniilor lor de cercetare specifice, care implică o durată lungă a proiectelor (IHI și EuroHPC), prin anvergura consorțiilor mondiale care pun în aplicare proiecte (IHI), prin posibilitățile de contribuție insuficiente ale membrilor privați (EuroHPC) sau prin faptul că statele participante recunosc și raportează costurile lor abia la finalizarea proiectelor pe care le sprijină (întreprinderea comună pentru cipuri).

Tabelul 2.1 – CFM 2014-2020: totalul contribuțiilor membrilor (în milioane de euro)

Obiectivele privind contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Întreprinderile comune care țin de programul Orizont 2020	Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)					
Contribuția în numerar a UE (a)	CNAO și contribuțiile în numerar ale celorlalți membri (1) (b)	CNAS ale celorlalți membri (2) (c)	Total (d)= (a)+(b)+(c)		Contribuția în numerar a UE (e)	CNAO validate și contribuțiile în numerar ale celorlalți membri (1) (f)	CNAO raportate, dar nevalidate, ale celorlalți membri (1) (g)	CNAS (h)	Total (i) = (e)+(f)+(g)+(h)	Rata de realizare (j) = (i) / (d)
585,0	790,5	–	1 375,5	SESAR	563,0	538,9	105,1	–	1 207,0	88 %
1 755,0	1 228,6	965,3	3 948,9	Clean Sky 2 - CA	1 713,5	859,8	244,3	1 407,7	4 225,3	107 %
1 638,0	1 638,0	–	3 276,0	IMIZ - IHI	1 125,0	1 111,6	182,3	–	2 418,9	74 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	FCH2 - Clean H2	634,4	87,0	47,7	1 039,1	1 808,2	173 %
1 185,0	2 827,5	–	4 012,5	ECSEL – Cipuri	1 172,5	1 624,1	1 052,0	–	3 848,6	96 %
835,0	285,5	2 444,5	3 565,0	BBI - CBE (4)	783,3	114,1	58,6	2 150,6	3 106,6	87 %
398,0	350,0	120,0	868,0	S2R - EU-Rail	395,7	328,4	44,7	266,8	1 035,6	119 %
536,0	908,0	–	1 444,0	EuroHPC (3)	445,0	129,6	70,3	–	644,9	45 %
7 597,0	8 123,1	3 814,8	19 534,8	Total	6 832,4	4 793,5	1 805,0	4 864,2	18 295,0	94 %

(1) Includ CNAO și contribuțiile în numerar din partea statelor participante (întreprinderea comună pentru cipuri, EuroHPC) și a organizațiilor internaționale (SESAR).

(2) Contribuții în natură la activități suplimentare care nu sunt acoperite de planurile de activitate ale întreprinderii comune.

(3) Pentru EuroHPC, contribuția din partea UE include 100 de milioane de euro alocați din programul MIE.

(4) Pentru CBE, obiectivele pentru contribuțiile în numerar ale UE și ale membrilor privați, reduce cu 140 de milioane de euro. Obiectivele pentru contribuțiile în natură ale membrilor privați, așa cum sunt stabilite în programele anuale de activitate ale întreprinderii comune.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor întreprinderilor comune.

2.12. *Tabelul 2.2* prezintă angajamentele juridice asumate de membrii întreprinderilor comune sub forma valorii acordurilor de grant sau a contractelor semnate în cadrul programului Orizont 2020, care stau la baza contribuțiilor membrilor la activitățile operaționale ale întreprinderilor comune.

Tabelul 2.2 – CFM 2014-2020: contribuțiile membrilor angajate pentru costurile operaționale (în milioane de euro)

Contribuțiile membrilor la costurile operaționale (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Întreprinderile comune care țin de programul Orizont 2020	Acordurile de grant și contractele semnate (situația la 31.12.2023)					
Contribuția maximă în numerar din partea UE	CNAO și contribuțiile în numerar minime ale celorlalți membri (1)	Total	Cofinanțarea angajată din partea UE		%	CNAO și contribuțiile în numerar ale celorlalți membri (angajate) (1)	%	Total	Rata de execuție a programului	
555,8	747,0	1 302,8	555,8	100 %	613,3	82 %	1 169,1	90 %		
1 716,0	1 189,6	2 905,6	1 716,0	100 %	1 073,6	90 %	2 789,6	96 %		
1 595,4	1 595,4	3 190,8	1 452,1	91 %	1 499,4	94 %	2 951,5	93 %		
646,0	76,0	722,0	646,0	100 %	159,1	209 %	805,1	112 %		
1 169,7	2 787,5	3 957,2	1 169,7	100 %	2 650,7	95 %	3 820,4	97 %		
816,1	266,6	1 082,7	815,8	100 %	258,4	97 %	1 074,2	99 %		
384,5	336,5	721,0	384,5	100 %	360,1	107 %	744,6	103 %		
526,0	896,0	1 422,0	525,6	100 %	556,7	62 %	1 082,3	76 %		
7 409,5	7 894,6	15 304,0	7 265,5	98 %	7 171,3	91 %	14 436,8	94 %		

(1) Includ CNAO și contribuțiile în numerar din partea statelor participante (întreprinderea comună pentru cipuri, EuroHPC) și a organizațiilor internaționale (SESAR).

(2) Obiectivele pentru contribuții convenite în planurile de activitate anuale ale întreprinderilor comune pentru CNAO plus contribuțiile în numerar reduce la activitățile operaționale.

(3) Statele participante finanțează partea neacoperită de UE, iar partenerii privați contribuie la ceea ce este în plus față de nivelul costurilor eligibile maxime ale acțiunilor finanțate prin granturi.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor întreprinderilor comune.

2.13. În cazul SESAR, Eurocontrol, organizația internațională membră a acesteia, a angajat doar aproximativ 70 % din obiectivul său în materie de contribuție. Prin urmare, întreprinderea comună nu a avut la dispoziție toate contribuțiile planificate pentru a-și pune integral în aplicare partea sa din programul Orizont 2020.

2.14. În 2023, CBE a majorat obiectivul pentru contribuțiile în natură la activități suplimentare din partea membrilor privați la 2 444,5 milioane de euro, ca parte a obiectivului lor global de 2 730 de milioane de euro. Dat fiind că contribuțiile în natură la activități suplimentare (CNAS) sunt furnizate pentru activități din afara programului de activitate pentru cercetare al întreprinderii comune, obiectivul ridicat în materie de CNAS constituie un risc la adresa realizării globale a părții sale din programul Orizont 2020.

2.15. Până la sfârșitul exercițiului 2023, membrii privați ai EuroHPC raportaseră contribuții în natură în valoare de numai 18,4 milioane de euro pentru proiecte din cadrul programului Orizont 2020, adică cu mult sub obiectivul minim de 420 de milioane de euro care trebuie atins până la sfârșitul programului. După cum a observat deja Curtea în Raportul său anual privind întreprinderile comune pe 2022 (punctul 3.9.17), mecanismele aplicate de întreprinderea comună EuroHPC pentru finanțarea acțiunilor sale sprijinite prin granturi nu au condus la atingerea nivelului pentru contribuțiile în natură ale membrilor privați care a fost prevăzut în regulamentul de înființare a acesteia în legătură cu programul Orizont 2020. Reducerea semnificativă a contribuțiilor în natură ale altor membri ai EuroHPC (privați, organizație internațională) la activitățile operaționale prezintă un risc pentru realizarea globală a părții din programul Orizont 2020 care revine acestei întreprinderi comune.

Este posibil ca EuroHPC să nu își atingă obiectivele privind contribuția membrilor săi privați pe durata programelor Orizont Europa și Europa digitală

2.16. În temeiul noului regulament de instituire a EuroHPC pentru CFM 2021-2027, obiectivul privind contribuția membrilor privați a crescut de peste două ori în comparație cu programul din CFM anterior (de la 420 de milioane de euro la 900 de milioane de euro). După cum a observat deja Curtea în Raportul anual pe 2022 privind întreprinderile comune (punctul 3.9.19), dacă mecanismele de finanțare ale întreprinderii comune rămân aceleași pentru programele din perioada 2021-2027, întreprinderea comună nu va atinge obiectivul semnificativ mai ridicat privind contribuția membrilor privați. Acest lucru pune în pericol îndeplinirea de către întreprinderea comună a obiectivelor globale ale acesteia în cadrul programelor din perioada 2021-2027.

Acțiunea 1

Pentru a se asigura că poate să își atingă obiectivul privind contribuția membrilor săi privați pentru programele din perioada 2021-2027 (Orizont Europa și Europa digitală), EuroHPC ar trebui să susțină reevaluarea de către Comisia a obiectivului său actual.

Data-țintă pentru punerea în aplicare: jumătatea anului 2025.

Deocamdată, întreprinderile comune au atins, în medie, 16 % din obiectivele privind contribuția membrilor lor pentru programele din CFM 2021-2027

2.17. *Tabelul 2.3* arată că, până la sfârșitul anului 2023 (al treilea an al CFM 2021-2027), întreprinderile comune atinseseră aproximativ 16 % din obiectivele lor privind contribuția membrilor lor pentru noile programe pentru inovare și cercetare (Orizont Europa, Europa digitală și MIE 2). Noile regulamente de înființare a întreprinderilor comune permit ca obiectivul pentru membrii privați să poată fi atins prin intermediul „contribuțiilor în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și/sau al „contribuțiilor în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Tabelul 2.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa, Europa digitală și MIE 2 (în milioane de euro)

Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Întreprinderile comune din cadrul programului Orizont și al programului Europa digitală	Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)							
Contribuția în numerar a UE	Contribuțiile membrilor privați (1)	Contribuțiile celorlalți membri (2)	Total		Contribuții în numerar ale UE validate	Contribuții în numerar ale UE nevalidate	Contribuțiile membrilor privați validate	Contribuțiile membrilor privați raportate, dar nevalidate	Contribuțiile celorlalți membri validate	Contribuțiile celorlalți membri raportate, dar nevalidate	Total	Rată de realizare
600,0	500,0	500,0	1 600,0	SESAR 3	157,2	2,0	7,7	55,5	13,0	14,9	250,3	16 %
1 700,0	2 400,0	–	4 100,0	CA	376,7	176,9	3,8	507,8	–	–	1 065,2	26 %
1 200,0	1 200,0	–	2 400,0	IHI	72,9	9,9	2,8	14,4	–	–	100,0	4 %
1 200,0	1 000,0	–	2 200,0	Clean H2	277,8	61,1	685,3	247,2	–	–	1 271,4	58 %
4 175,0	2 537,4	4 112,7	10 825,1	Cipuri	241,8	278,7	1,5	76,0	81,9	–	679,9	6 %
1 000,0	1 000,0	–	2 000,0	CBE	80,2	7,4	1,7	65,2	–	–	154,5	8 %
600,0	600,0	–	1 200,0	EU-Rail	178,6	8,9	75,8	70,3	–	–	333,6	28 %
3 081,3	900,0	2 989,3	6 970,6	EuroHPC 2	100,7	657,0	0,0	0,8	36,6	101,9	897,0	13 %
900,0	900,0	–	1 800,0	SNS	288,9	14,6	0,7	219,9	–	–	524,1	29 %
800,0	800,0	–	1 600,0	Sănătatea la nivel mondial	48,9	1,2	–	152,8	–	–	202,9	13 %
15 256,3	11 837,4	7 602,0	34 695,8	Total	1 823,6	1 217,7	779,3	1 409,8	131,5	116,8	5 478,8	16 %

(1) Includ CNAO, CNAS și contribuțiile în numerar ale membrilor privați.

(2) Includ contribuțiile în numerar din partea statelor participante (întreprinderea comună pentru cipuri, EuroHPC2) și a organizațiilor internaționale (SESAR 3).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor întreprinderilor comune.

Întreprinderile comune s-au confruntat cu dificultăți în execuția bugetului lor operațional pentru 2023

2.18. Aproximativ 95 % din bugetul de plăți al întreprinderilor comune constă în plăți de granturi către beneficiari (bugetul operațional). Mai multe întreprinderi comune au raportat o rată scăzută de execuție a bugetului operațional în 2023 (sub 70 %), în principal din cauza demarării mai lente decât se preconizase a activităților din cadrul programelor Orizont Europa și Europa digitală (CA, întreprinderea comună pentru cipuri și EuroHPC). Întreprinderea comună pentru cipuri a explicat, de asemenea, că situația a fost exacerbată de tranziția tardivă a întreprinderii comune KDT la întreprinderea comună pentru cipuri în septembrie 2023, care a fost însoțită de o creștere semnificativă a bugetului său pentru plăți operaționale pe 2023. Mai mult, execuția bugetului operațional al întreprinderii comune pentru cipuri, al EuroHPC și al EU-Rail, în cadrul programului Orizont 2020, a fost afectată de finalizarea activităților în curs din cadrul acestui program.

2.19. În cadrul F4E, factori externi importanți, în combinație cu întârzierile înregistrate în procesul de lungă durată de actualizare a scenariului curent de referință din 2016, au afectat activitățile operaționale planificate ale întreprinderii comune în 2023, provocând o creștere semnificativă a realocărilor creditelor de angajament neutilizate către bugetele viitoare.

Bugetele pentru plăți administrative ale mai multor întreprinderi comune au înregistrat o rată scăzută de execuție în 2023

2.20. O proporție între aproximativ 3 și 11 % din bugetul întreprinderilor comune pe 2023 a fost alocată cheltuielilor administrative cu salariile și cu alte costuri de funcționare (buget administrativ). Rata de execuție a fost scăzută (sub 75 %) în cazul mai multor întreprinderi comune din cauza realocărilor semnificative ale bugetului neutilizat pentru cheltuieli cu salariile (EuroHPC și CBE) și/sau pentru contracte de servicii încheiate cu întârziere sau suspendate spre sfârșitul exercițiului și, prin urmare, nefacturate (SESAR, Clean H2, CBE, EuroHPC).

Mai multe întreprinderi comune au acumulat niveluri semnificative de contribuții financiare din partea UE neutilizate

2.21. În pofida ratei scăzute de execuție a bugetelor lor pentru plăți operaționale în 2023 (de la 19 % la 51 %), CA, întreprinderea comună pentru cipuri și EuroHPC au solicitat, în 2023, contribuții financiare suplimentare din partea UE la un nivel cu mult peste necesarul lor de lichidități pentru a face față plăților planificate în anul respectiv. În consecință, excedentele acumulate ale întreprinderilor comune, în valoare de aproximativ 1,5 miliarde de euro, nu au putut fi folosite de UE pentru a finanța alte activități ale acestora în 2023. Această practică indică deficiențe în planificarea numerarului acestor trei întreprinderi comune.

Acțiunea 2

CA, întreprinderea comună pentru cipuri și EuroHPC ar trebui, mai întâi, să dezvolte mecanisme de corecție pentru a-și reduce excedentele de numerar la niveluri rezonabile și apoi, în coordonare cu Comisia, să își alinieze cererea (cererile) de numerar pentru fiecare exercițiu financiar la nevoile lor estimate în materie de cheltuieli.

Data-țintă pentru punerea în aplicare: sfârșitul anului 2025.

Erori sistemice persistente legate de costurile cu personalul și de echipamente în plățile aferente granturilor

2.22. La fel ca în anii precedenți, auditurile efectuate de Curte pentru 2023 la nivelul beneficiarilor asupra unui eșantion de plăți de granturi din cadrul Orizont 2020 au revelat erori sistemice persistente, în principal legate de costurile declarate cu personalul și pentru echipamente. Populația de plăți intermediare din cadrul programelor Orizont Europa și Europa digitală era prea mică pentru a se regăsi în eșantionul pentru 2023 al Curții. Principalele erori întâlnite în rândul plăților aferente granturilor au fost:

- calculul incorect al tarifelor zilnice;
- declararea de prime neeligibile;
- nerespectarea principiului dublului plafon;
- includerea de ore lucrate în afara perioadei de raportare, în perioadele de concediu sau pentru personal care lucrează exclusiv în cadrul altor proiecte;
- declararea unor costuri neeligibile cu echipamentele (cum ar fi dobânda neeligibilă aferentă creditelor) și
- declararea taxei pe valoarea adăugată deductibile.

2.23. Extrapolarea de către Curte a erorilor de la nivelul tuturor întreprinderilor comune indică o rată de eroare medie puțin sub pragul de semnificație de 2 % pentru cheltuielile aferente granturilor din exercițiul 2023 (la nivelul plăților intermediare și finale și al plăților validate și închise). De asemenea, ratele de eroare reziduală calculate de Serviciul comun de audit (CAS) al Comisiei, pe baza rezultatelor auditurilor *ex post* realizate în mod specific pentru întreprinderile comune, se situau sub pragul de semnificație.

EuroHPC nu și-a îndeplinit obiectivul în materie de recrutare și Curtea a identificat deficiențe în procedurile de recrutare ale acestei întreprinderi comune

2.24. Nivelul de dotare cu personal pentru EuroHPC în CFM 2021-2027 a fost stabilit în situațiile financiare juridice incluse în propunerea Comisiei privind noul regulament de instituire, COM(2020) 569. Pentru a executa fonduri în valoare de aproximativ 7 miliarde de euro în CFM, EuroHPC a primit 39 de posturi suplimentare pentru care personalul urma să fie recrutat până la sfârșitul anului 2023. EuroHPC nu a putut însă efectua decât 21 de recrutări, ajungând la un total de 36 de membri ai personalului. Întreprinderea comună pune dificultățile semnificative în atingerea obiectivului în materie de recrutare pe seama numărului redus al personalului său administrativ și a dificultății pe care o implică recrutarea unor experți cu cunoștințe de specialitate rare.

2.25. Mai mult, în ceea ce privește procedurile de recrutare auditate de Curte, comitetul de selecție nu a stabilit o listă restrânsă a tuturor candidaților care întrunesc calificările și experiența esențiale, rezumându-se doar la cei care, potrivit acestuia, corespundeau în cea mai mare parte profilului căutat. În special, comitetul de selecție nu convenise în prealabil asupra utilizării unei grile de notare cu o ponderare clară a criteriilor esențiale și nici nu a documentat în mod suficient procesul decizional subiacent. Această situație a redus transparența procedurilor și a pus în pericol principiul general al egalității de tratament al candidaților.

Acțiunea 3

EuroHPC ar trebui să profite de faptul că dispune de un personal mai numeros pentru a încerca să își atingă obiectivul în materie de recrutare până la sfârșitul anului 2024. Pentru a spori transparența procedurilor sale de recrutare și pentru a justifica procesul decizional al comitetului de selecție, EuroHPC ar trebui să utilizeze o grilă de notare convenită în prealabil în faza de preselecție, conform practicii altor întreprinderi comune și a altor organisme ale UE.

Data-țintă pentru punerea în aplicare: sfârșitul anului 2024.

Evaluarea riscurilor, planificarea, monitorizarea și raportarea resurselor de către F4E sunt incomplete

2.26. Începând cu 2019, F4E a utilizat prestatori externi de servicii aproape la fel de mult cât a utilizat personalul său statutar. În 2023, la fel ca în rapoartele anuale pe 2019 și pe 2021 cu privire la întreprinderile comune (punctele 3.9.19 și, respectiv, punctele 2.55-2.58), Curtea a observat o dependență în continuare ridicată a F4E de prestatorii externi de servicii, precum și riscurile care decurg din aceasta. În 2023, Curtea a constatat că întreprinderea comună nu a recunoscut în registrul său al riscurilor mai multe riscuri importante legate de nivelul ridicat

de utilizare a prestatorilor externi de servicii pe termen lung, cum ar fi un nivel crescut al dependenței de contractanți și eficiența mai redusă a forței de muncă din cauza gestiunii descentralizate. Dat fiind că registrul riscurilor nu include aceste riscuri, sistemul de control intern al întreprinderii comune ar putea să nu conțină măsuri de atenuare adecvate în acest sens.

2.27. În 2023, în urma auditului efectuat de Serviciul de Audit Intern al Comisiei cu privire la gestionarea resurselor umane și la etica F4E, s-a raportat că F4E nu instituise încă o funcție centralizată de coordonare și de gestionare a prestatorilor externi de servicii și nici o metodologie de evaluare a nevoilor sale agregate în materie de resurse umane. Astfel, procesul decizional al întreprinderii comune în ceea ce privește utilizarea prestatorilor externi de servicii s-a bazat mai degrabă pe disponibilitatea resurselor bugetare decât pe o evaluare exactă a volumului de muncă și a aptitudinilor și competențelor necesare.

Ațiunea 4

F4E ar trebui să instituie o funcție centralizată de coordonare și de gestionare a prestatorilor externi de servicii și să adopte o metodologie cuprinzătoare de evaluare periodică a nevoilor sale totale de resurse umane (personal statutar și prestatori externi de servicii) pe baza volumului de muncă și a competențelor necesare. Întreprinderea comună ar trebui, de asemenea, să își completeze registrul riscurilor cu cele mai importante riscuri antrenate de nivelul ridicat de utilizare a prestatorilor externi de servicii pe termen lung.

Data-țintă pentru punerea în aplicare: sfârșitul anului 2025.

Cadrul de control intern al F4E duce lipsă de un proces integrat de gestionare a riscurilor

2.28. Structura de audit intern a întreprinderii comune nu a putut furniza dovezi satisfăcătoare care să demonstreze că informațiile privind gestionarea riscurilor sunt utilizate în mod regulat la planificarea activităților sale de audit intern. Mai mult, cadrul de control intern al întreprinderii comune nu include încă un proces integrat de gestionare a riscurilor, astfel cum prevede [cadrul de control intern bazat pe principii al Comisiei](#). Această deficiență poate afecta capacitatea întreprinderii comune de a-și gestiona riscurile în mod eficace și de a-și atinge obiectivele strategice.

Acțiunea 5

Pentru a-și gestiona riscurile în mod eficace, F4E ar trebui să pună în aplicare un proces integrat de gestionare a riscurilor în cadrul său de control intern.

Data-țintă pentru punerea în aplicare: jumătatea anului 2025.

Orientările cu privire la întocmirea pentru prima dată a conturilor anuale ale SNS și ale EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” au fost insuficiente

2.29. Atunci când sunt create întreprinderi comune noi, Comisia este responsabilă de instituirea lor și de totalitatea operațiunilor lor inițiale, până când acestea își pot gestiona propriile bugete. Standardele internaționale de contabilitate pentru sectorul public nu oferă orientări pentru întocmirea conturilor anuale ale unor astfel de entități în primul lor an de capacitate operațională. Prin urmare, noile întreprinderi comune precum SNS și EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” s-au confruntat cu dificultăți în prezentarea primelor lor conturi anuale în 2023 pe baza informațiilor primite de la Comisie în contextul tranziției la autonomia lor financiară. În special, a fost dificil să se facă distincția între resursele financiare gestionate de Comisie și cele gestionate de întreprinderile comune după obținerea autonomiei lor financiare.

Acțiunea 6

Ar trebui elaborate orientări contabile care să precizeze normele conform cărora ar trebui prezentate primele conturi anuale ale noilor întreprinderi comune. Aceste orientări ar trebui să includă instrucțiuni privind modul de separare a resurselor financiare executate de Comisie de cele executate de o întreprindere comună după obținerea autonomiei sale financiare.

Data-țintă pentru punerea în aplicare: jumătatea anului 2025.

Examinarea situației măsurilor luate în urma observațiilor formulate și a acțiunilor recomandate de Curte în exercițiile anterioare

2.30. În acest capitol, Curtea oferă o imagine de ansamblu a măsurilor luate de întreprinderile comune ca urmare a observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare, descrise în detaliu în tabelele privind situația acțiunilor întreprinse din **capitolul 3**, precum și ca urmare a acțiunilor recomandate de Curte în capitolul 2 din rapoartele anuale pe 2021 și pe 2022 privind întreprinderile comune.

Întreprinderile comune au dat curs, în majoritatea privințelor, observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare

2.31. Întreprinderile comune au întreprins acțiuni corective ca răspuns la observațiile formulate în rapoartele anuale specifice ale din anii anteriori. Mai multe detalii cu privire la aceste observații pot fi găsite în anexele la capitolul 3.

2.32. **Caseta 2.1** explică diferitele calificative utilizate în prezentul raport pentru a evalua punerea în aplicare a măsurilor luate în urma observațiilor Curții și oferă exemple de situații tipice în care se atribuie aceste calificative.

Caseta 2.1

Explicații privind calificativele utilizate în capitolul 3 pentru a descrie măsurile luate în urma observațiilor Curții

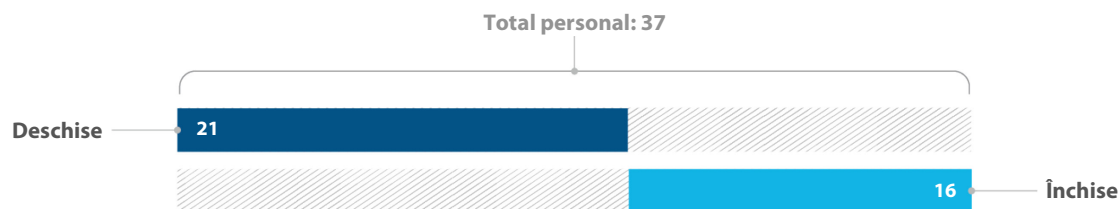
Închisă: există dovezi că întreprinderea comună sau o altă entitate a întreprins acțiuni corective pentru a da curs observației sau observația nu mai este aplicabilă. De exemplu, contractul care a condus la observația respectivă a expirat sau deoarece, din cauza circumstanțelor care s-au schimbat, costul soluționării problemei ar fi mai mare decât beneficiile.

Deschisă: nu s-au întreprins niciun fel de acțiuni corective sau există unele dovezi că au fost luate măsuri corective, dar procesul nu este încă finalizat.

2.33. În **figura 2.1** se arată că, dintre cele 37 de observații cărora nu li se dăduse curs în mod suficient până la sfârșitul exercițiului 2022, 16 observații (43 %) au fost închise în 2023

deoarece întreprinderile comune au întreprins acțiuni corective. 21 de observații (57 %) erau încă deschise la sfârșitul anului 2023.

Figura 2.1 – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Notă: toate observațiile formulate în ultimii ani cu privire la IHI și la SESAR au fost închise deoarece întreprinderile comune respective au luat măsuri corective în cursul anului 2023.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Întreprinderile comune au pus în aplicare, până la sfârșitul anului 2023, majoritatea acțiunilor recomandate de Curte care trebuiau să fie puse în aplicare

2.34. În 2023, Curtea a evaluat, pentru prima dată, modul în care au fost puse în aplicare acțiunile pe care le-a recomandat în capitolul 2 din rapoartele sale anuale privind întreprinderile comune pe 2021 și pe 2022, inclusiv a recomandărilor rezultate din auditurile pe teme orizontale.

2.35. Evaluarea Curții s-a bazat pe interviuri cu personalul întreprinderilor comune implicat în monitorizarea operațională și financiară a proiectelor, în controlul intern și în gestionarea resurselor umane. Curtea a examinat, de asemenea, documentele justificative furnizate de întreprinderile comune.

2.36. *Tabelul 2.4* prezintă constatările rezultate în urma examinării de către Curte a situației acțiunilor recomandate. Spre deosebire de recomandările de audit, acțiunile propuse de Curte nu aveau un termen-limită pentru punerea în aplicare. Cu toate acestea, dintre cele 15 acțiuni propuse în rapoartele anuale pe 2021 și pe 2022, 9 au fost puse în aplicare integral și 2, în majoritatea privințelor, până la sfârșitul anului 2023.

2.37. Trei acțiuni care au fost puse în aplicare în anumite privințe erau legate de abordarea bazată pe analiza riscurilor pentru control în cadrul programelor din noul CFM, de introducerea unui sistem de înregistrare a timpului lucrat și de utilizarea prestatorilor externi de servicii în cadrul F4E. Acțiunea care nu a fost pusă deloc în aplicare era legată de gestionarea resurselor umane, domeniu în care întreprinderile comune depind în mare măsură de Comisie și de platformele acestuia de resurse umane. Pentru acțiunile care nu au fost încă puse în aplicare integral, precum și pentru cele prezentate în acest capitol, Curtea a stabilit acum un termen de punere în aplicare, care ține seama de opiniile întreprinderilor comune cu privire la fezabilitatea acestuia (a se vedea *tabelul 2.4*).

Tabelul 2.4 – Situația măsurilor luate în urma acțiunilor recomandate de Curte în 2021 și în 2022

Nivelul de punere în aplicare: pusă în aplicare integral; pusă în aplicare în majoritatea privințelor; pusă în aplicare în anumite privințe; nepusă în aplicare.

Numărul/anul acțiunii	Întreprinderea/întreprinderile comune(ă)	Acțiunea Curții	Analiza Curții cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acțiunilor	
			Nivelul de punere în aplicare	Observații
1/2021	Toate întreprinderile comune	<p>În conformitate cu articolul 83a alineatul (2) din Statutul funcționarilor, întreprinderile comune ar trebui să plătească partea care le revine drept contribuție a angajatorului la sistemul de pensii al UE la momentul comunicării de către Comisie a calculului anual.</p> <p>În acest sens, atunci când sunt înaintate propuneri de modificare a legislației relevante, întreprinderile comune ar trebui să dialogheze cu Comisia în vederea unei mai bune alinieri între dispozițiile Statutului funcționarilor și regulamentele de instituire individuale ale acestora în ceea ce privește contribuția angajatorului la sistemul de pensii al UE.</p>	<p></p> <p></p>	<p>Întreprinderile comune au plătit contribuțiile respective ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Contribuția anuală a fost calculată în conformitate cu orientările Comisiei.</p> <p>Deși întreprinderile comune au colaborat cu Comisia, acțiunile suplimentare privind soluționarea dispozițiilor juridice contradictorii nu intră în sfera lor de competență.</p>
2/2021	SESAR, CA, IHI, Clean H2, CBE, KDT, EU-Rail	Întreprinderile comune care își desfășoară activitatea în temeiul Actului de bază unic ar trebui să stabilească orientări comune care să armonizeze conceptul de costuri administrative la		În 2023, întreprinderile comune au aplicat o metodă armonizată pentru definirea costului administrativ. De exemplu, toate întreprinderile comune consideră în prezent că cheltuielile cu expertii implicați în procesele de pregătire

Numărul/anul acțiunii	Întreprinderea/întreprinderile comune(ă)	Acțiunea Curții	Analiza Curții cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acțiunilor	
			Nivelul de punere în aplicare	Observații
		nivelul tuturor întreprinderilor comune, pentru a fi utilizat ca bază în calculul contribuțiilor financiare anuale ale membrilor.		a cererilor de propuneri și a granturilor sunt costuri operaționale și nu costuri administrative.
3/2021	EuroHPC	EuroHPC ar trebui să implementeze proceduri fiabile pentru certificarea și validarea contribuțiilor în natură.		În 2023, EuroHPC a elaborat orientări interne și a pus în aplicare proceduri pentru certificarea și validarea contribuțiilor în natură. De asemenea, întreprinderea comună a furnizat membrilor (statelor participante și membrilor privați) și auditorilor desemnați de aceștia o metodologie și orientări pentru raportarea contribuțiilor în natură la activitățile operaționale și la proiectele de investiții din cadrul programului Orizont 2020. În 2023, auditorii externi care au examinat fiabilitatea conturilor anuale ale întreprinderii comune nu au raportat nicio problemă în acest sens.
4/2021	Toate întreprinderile comune (cu excepția F4E)	Întreprinderile comune ar trebui să își consolideze sistemele de control intern încurajând ferm utilizarea instrumentului <i>Personnel Costs Wizard</i> de către anumite categorii de beneficiari care sunt mai predispuse la erori, cum ar fi IMM-urile și beneficiarii noi.		Întreprinderile comune au încurajat în mod activ beneficiarii să utilizeze instrumentul <i>Personnel Costs Wizard</i> . Acestea au informat în mod sistematic membrii lor privați cu privire la webinarele periodice ale Comisiei privind declarațiile de cheltuieli cu personalul și au recomandat insistent participarea în special a nou-veniților și a IMM-urilor.

Numărul/anul acțiunii	Întreprinderea/întreprinderile comune(ă)	Acțiunea Curții	Analiza Curții cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acțiunilor	
			Nivelul de punere în aplicare	Observații
5/2021	EuroHPC	Întreprinderea comună trebuie să angajeze personal în posturile-cheie de care este nevoie atât pentru gestiunea sa financiară și pentru gestionarea controlului său intern, cât și pentru asigurarea continuității activității și a îndeplinirii principalelor sale obiective operaționale.		În 2023, toate posturile-cheie de conducere din cadrul EuroHPC au fost ocupate. Echipele de management al proiectelor au fost întărite prin numirea de responsabili de proiect cu experiență.
6/2021	Toate întreprinderile comune (cu excepția F4E)	Întreprinderile comune ar trebui să introducă un sistem de înregistrare a timpului lucrat, astfel încât să obțină date obiective cu privire la timpul lucrat de personal per activitate.		În 2023, în baza acordului de tip <i>back office</i> al întreprinderii comune privind resursele umane, s-a început armonizarea și optimizarea instrumentelor informatice în materie puse la dispoziția întreprinderilor comune (Sysper și Systal). În 2024, Comisia a început să pună în aplicare o nouă platformă integrată de resurse umane (HRT), care include un sistem de înregistrare a timpului și care urmează să înlocuiască instrumentele actuale. Data-țintă pentru punerea în aplicare: sfârșitul anului 2025.
7/2021	Toate întreprinderile comune (cu excepția F4E)	Întreprinderile comune ar trebui să elaboreze un model formal sau orientări formale privind modul de estimare a nevoilor de personal (inclusiv a competențelor esențiale necesare) pentru fiecare activitate și unitate, cu		Punerea în aplicare a acestei acțiuni trebuie să fie sprijinită pe deplin de Comisie (în special de direcțiile generale partenerie și de DG BUDG), care ia deciziile finale privind viitoarele alocări de resurse către întreprinderile comune. Prin urmare, acțiunea poate fi pusă în aplicare în

Numărul/anul acțiunii	Întreprinderea/întreprinderile comune(ă)	Acțiunea Curții	Analiza Curții cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acțiunilor	
			Nivelul de punere în aplicare	Observații
		obiectivul de a optimiza utilizarea resurselor umane.		<p>mod eficace numai atunci când va fi în curs de elaborare un nou mandat al întreprinderilor comune (spre sfârșitul anului 2026). Acest lucru va necesita o cooperare strânsă între toate întreprinderile comune din domeniul cercetării și un angajament clar din partea conducerii superioare a acestora.</p> <p>Data-țintă pentru punerea în aplicare: sfârșitul anului 2027.</p>
8/2021	F4E	Conducerea întreprinderii comune ar trebui să consolideze măsurile deja luate pentru a atenua riscurile legate de utilizarea de personal extern, în special riscul unei gestionări ineficiente din cauza repartizării neclare a responsabilităților între personalul statutar și personalul extern.		<p>În 2022, a fost creat un grup de lucru pentru a evalua gradul ridicat de dependență de resursele externe, scopul său fiind de a planifica și a justifica mai bine utilizarea lor. Grupul de lucru a elaborat ulterior o politică pentru utilizarea prestatorilor externi de servicii. La momentul auditului (martie 2024), această politică era în curs de aprobare de către conducerea întreprinderii comune.</p> <p>În 2023, auditul desfășurat de IAS cu privire la gestionarea de către F4E a resurselor umane și la etica F4E a raportat probleme importante legate de funcția de coordonare și de gestionare a prestatorilor externi de servicii (a se vedea punctul 2.27).</p> <p>Data-țintă pentru punerea în aplicare: sfârșitul anului 2025.</p>

Numărul/anul acțiunii	Întreprinderea/întreprinderile comune(ă)	Acțiunea Curții	Analiza Curții cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acțiunilor	
			Nivelul de punere în aplicare	Observații
1/2022	EuroHPC, IHI, CBE și întreprinderea comună pentru cipuri	Întreprinderile comune ar trebui să stabilească un plan de acțiune cu termene precise pentru finalizarea implementării proiectelor aprobate în CFM-uri anterioare.		Sistemul eGrant actualizat (Compass) oferă noi instrumente de raportare și monitorizare, pe care întreprinderile comune le pot utiliza pentru procesul de monitorizare a încheierii proiectelor rămase din CFM anterior și pentru a evalua cererile de prelungire și suspendările plăților. Data-țintă pentru punerea în aplicare: sfârșitul anului 2024.
2/2022	EuroHPC și CBE	Pentru a asigura atingerea obiectivelor privind contribuțiile membrilor lor privați stabilite pentru CFM 2021-2027, EuroHPC și CBE ar trebui, pe baza unui plan strategic de execuție a programului, să monitorizeze anual, pentru fiecare membru privat, gradul de realizare a contribuției respective.		Ambele întreprinderi comune au elaborat un program de activitate și un buget multianuale pentru activitățile lor în CFM 2021-2027, cu scopul de a permite estimări de planificare multianuale pentru contribuțiile membrilor lor. Parlamentul European a solicitat Comisiei să reevalueze obiectivul privind contribuția membrilor privați ai EuroHPC pentru CFM 2021-2027. Data-țintă pentru punerea în aplicare: sfârșitul anului 2024.
3/2022	Toate întreprinderile comune (cu excepția F4E)	Pentru a spori transparența, toate întreprinderile comune ar trebui să prezinte în conturile lor anuale informații relevante privind contribuțiile membrilor la nivel de program. Pentru fiecare program în cadrul căruia își desfășoară activitatea, întreprinderile		Informații detaliate privind diferitele tipuri de contribuții ale membrilor au fost prezentate defalcat pe programe în conturile anuale ale întreprinderilor comune din domeniul cercetării și inovării pentru exercițiul 2023. Aceste informații permit totodată compararea

Numărul/anul acțiunii	Întreprinderea/întreprinderile comune(ă)	Acțiunea Curții	Analiza Curții cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acțiunilor	
			Nivelul de punere în aplicare	Observații
		comune ar trebui să prezinte, per categorie de membri și până la sfârșitul exercițiului, toate informațiile relevante, inclusiv obiectivele privind contribuția stabilite prin lege pentru programul respectiv, volumul contribuțiilor primite și volumul angajamentelor juridice asumate.		contribuțiilor primite efectiv cu obiectivele prevăzute în legislație.
4/2022	SESAR	În ceea ce privește programul Orizont 2020, întreprinderea comună ar trebui să își îmbunătățească abordarea de monitorizare a riscurilor pentru controalele <i>ex ante</i> astfel încât să poată identifica beneficiarii cu risc potențial excluși în prezent din populație (cum ar fi beneficiarii care nu au făcut niciodată obiectul unui audit <i>ex post</i> și cei nou-veniți), precum și proiectele riscante.		Această acțiune este închisă, deoarece întreprinderea comună a prelucrat toate plățile sale finale rămase din cadrul programului Orizont 2020 în ultimul trimestru al anului 2023.
5/2022	EU-Rail, EuroHPC și întreprinderea comună pentru cipuri	EU-Rail și EuroHPC ar trebui să implementeze o abordare structurată bazată pe analiza riscurilor care să stea la baza controalelor <i>ex ante</i> și care să acopere riscurile relevante legate de proiecte și de beneficiari. În plus, EU-Rail, EuroHPC și întreprinderea comună pentru cipuri ar trebui să elaboreze orientări practice interne cu privire la		La începutul anului 2024, EuroHPC a implementat orientările sale interne privind o abordare a controlului intern bazată pe analiza riscurilor pentru activitățile și proiectele din cadrul programului Orizont 2020. EU-Rail va utiliza doar granturi cu sume forfetare pentru punerea în aplicare a activităților sale din cadrul programului Orizont Europa. La sfârșitul

Numărul/anul acțiunii	Întreprinderea/întreprinderile comune(ă)	Acțiunea Curții	Analiza Curții cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acțiunilor	
			Nivelul de punere în aplicare	Observații
		modul în care ar trebui pusă în aplicare o monitorizare bazată pe o analiză riscurilor la nivelul proiectelor și al beneficiarilor și cu privire la modul în care personalul ar trebui să utilizeze modulul de gestionare a riscurilor disponibil în COMPASS.		<p>anului 2023, EU-Rail a pus în aplicare propria strategie de control <i>ex ante</i> pentru programul Orizont Europa, care include o abordare bazată pe analiza riscurilor pentru granturile cu sume forfetare. Această strategie se va aplica, de asemenea, granturilor cu sume forfetare în curs din cadrul programului Orizont 2020.</p> <p>În mai 2024, întreprinderea comună pentru cipuri a pus în aplicare strategia internă de control <i>ex ante</i> bazată pe analiza riscurilor pentru activitățile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa.</p>
6/2022	SESAR, CA, întreprinderea comună pentru cipuri, EU-Rail și EuroHPC	Întreprinderile comune ar trebui să se asigure că toate acțiunile din cadrul monitorizării consolidate sunt însoțite de acțiuni de control care să vizeze în mod specific riscurile identificate și că se dă curs acestor acțiuni într-un termen prestabilit.		Întreprinderile comune au inclus orientări specifice referitoare la monitorizarea consolidată în instrucțiunile lor privind punerea în aplicare a strategiei interne de control <i>ex ante</i> bazat pe analiza riscurilor. Cele mai recente rapoarte privind acțiunile de monitorizare consolidată arată că aceste orientări au fost aplicate în mod corect de către personalul întreprinderii comune.
7/2022	Toate celelalte întreprinderi comune (cu excepția EU-Rail și F4E)	În cadrul programului Orizont Europa, toate întreprinderile comune ar trebui să aplice o abordare bazată pe analiza riscurilor pentru gestionarea granturilor, care să acopere principalele etape ale		În februarie 2024, întreprinderile comune din domeniul cercetării și al inovării au elaborat o abordare de punere în aplicare și orientări comune pentru strategia de control a CAS din cadrul Comisiei privind programul

Numărul/anul acțiunii	Întreprinderea/întreprinderile comune(ă)	Acțiunea Curții	Analiza Curții cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acțiunilor	
			Nivelul de punere în aplicare	Observații
		<p>procesului de gestionare a granturilor, de la elaborarea acordului de grant până la efectuarea plăților. În acest context, întreprinderile comune ar trebui, în special, să se asigure că:</p> <p>(a) beneficiarii și proiectele care prezintă un risc potențial fac obiectul unor controale <i>ex ante</i> sau al unor audituri <i>ex post</i> intensificate;</p> <p>(b) rezultatele importante ale auditurilor <i>ex post</i> sunt luate în considerare în mod corespunzător la evaluarea riscurilor pentru viitoarele controale <i>ex ante</i>.</p>		<p>Orizont Europa, care prevăd mecanisme de asigurare și indicatori alternativi pentru a compensa faptul că această strategie nu răspunde nevoilor de asigurare specifice întreprinderilor comune pentru plățile aferente granturilor. În special, în cadrul programului Orizont Europa, CAS din cadrul Comisiei nu va mai efectua audituri <i>ex post</i> asupra unui eșantion reprezentativ de beneficiari și nici nu va mai calcula rate de eroare pentru fiecare întreprindere comună. Abordarea comună pentru întreprinderile comune este în prezent în faza de testare de către CAS din cadrul Comisiei.</p> <p>EU-Rail – singura întreprindere comună care utilizează exclusiv granturi cu sume forfetare pentru programul Orizont Europa – nu a aderat la această abordare comună, adoptând, în decembrie 2023, propria strategie de control pentru granturi cu sume forfetare.</p> <p>Data-țintă pentru punerea în aplicare: sfârșitul anului 2024.</p>

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Răspunsurile întreprinderilor comune la capitolele 1 și 2

1.13. Întreprinderea comună pentru cipuri dorește să sublinieze că finanțarea suplimentară acordată în temeiul Regulamentului privind cipurile este semnificativă, 925 de milioane EUR provenind din programul Orizont Europa, iar 1 450 de milioane EUR provenind din programul Europa digitală.

2.29. În urma solicitării Curții de a identifica repartizarea între resursele financiare gestionate de Comisie și cele gestionate de întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente” și întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” după ce și-au dobândit autonomia financiară, întreprinderile comune au integrat suficiente informații suplimentare în notele conturilor anuale finale pe 2023 pentru a îmbunătăți claritatea informațiilor prezentate.

Acțiunea 6. Întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente” și întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” vor informa cu privire la acest aspect (prin serviciile de sprijin administrativ intern pentru serviciile de contabilitate ale întreprinderilor comune) DG BUDGET a Comisiei, care este singura autoritate a UE care poate decide dacă este necesar ca organismele UE nou înființate (precum întreprinderile comune și agențiile) să elaboreze orientări specifice privind prezentarea primelor conturi anuale.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Capitolul 3

Declarațiile de asigurare

cu privire la întreprinderile comune ale UE

3.1. Informații în sprijinul declarațiilor de asigurare

Baza pentru opinii

3.1.1. Auditul Curții a fost efectuat în conformitate cu standardele internaționale de audit (ISA) și codul etic formulate de Federația Internațională a Contabililor (IFAC) și cu standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit (ISSAI) formulate de INTOSAI.

Responsabilitățile care revin Curții în temeiul acestor standarde sunt descrise mai detaliat în secțiunea intitulată „Responsabilitățile auditorului” din prezentul raport. Curtea a respectat cerințele de independență și a îndeplinit obligațiile etice care îi revin în conformitate cu Codul etic pentru profesioniștii contabili al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili. Curtea consideră că probele de audit pe care le-a obținut sunt suficiente și adecvate pentru a sta la baza opiniei sale.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea

3.1.2. În conformitate cu articolele 310-325 TFUE și cu regulamentele financiare ale întreprinderilor comune, conducerea fiecărei întreprinderi comune este responsabilă de întocmirea și de prezentarea conturilor acesteia pe baza standardelor de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional, precum și de legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor. Această responsabilitate include conceperea, implementarea și menținerea controalelor interne necesare pentru întocmirea și pentru prezentarea unor situații financiare care să nu fie afectate de denaturări semnificative, fie rezultate din acte de fraudă, fie rezultate din erori. Conducerea are de asemenea responsabilitatea de a se asigura că activitățile, operațiunile financiare și informațiile reflectate în situațiile financiare sunt conforme cu cadrul de reglementare care li se aplică. Responsabilitatea finală pentru legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor fiecăreia dintre întreprinderile comune aparține conducerii acesteia.

3.1.3. În procesul de întocmire a conturilor, conducerea este responsabilă de evaluarea capacității întreprinderii comune respective de a-și continua activitatea, prezentând, după caz, aspectele relevante pentru continuitatea activității și utilizând principiul contabil al continuității activității, cu excepția cazului în care intenționează fie să lichideze entitatea, fie să oprească operațiunile sau nu are nicio altă soluție realistă decât aceea de a face acest lucru.

3.1.4. Persoanele însărcinate cu guvernarea sunt responsabile de supravegherea procesului de raportare financiară al întreprinderilor comune.

Responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente

3.1.5. Obiectivul Curții este, pe de o parte, de a obține o asigurare rezonabilă referitor la prezența sau la absența unor denaturări semnificative în cadrul conturilor întreprinderilor comune și la conformitatea operațiunilor subiacente conturilor cu legile și reglementările și, pe de altă parte, de a furniza Parlamentului European și Consiliului declarații de asigurare cu privire la fiabilitatea conturilor și la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora, pe baza auditului său. O asigurare rezonabilă reprezintă un nivel de asigurare ridicat, dar nu este o garanție a faptului că auditul va detecta întotdeauna eventualele denaturări sau neconformități semnificative. Acestea pot apărea ca rezultat fie al unei fraude, fie al unei erori și sunt considerate a fi semnificative dacă se estimează, în mod rezonabil, că ele ar putea influența, în mod individual sau luate împreună, deciziile economice luate de utilizatori pe baza acestor conturi.

3.1.6. În ceea ce privește veniturile, Curtea verifică contribuțiile primite de la Comisie, de la alți parteneri sau de la țările participante și evaluează procedurile instituite de întreprinderile comune pentru colectarea altor venituri, dacă este cazul.

3.1.7. În ceea ce privește cheltuielile, Curtea examinează operațiunile de plăți la momentul la care cheltuielile au fost efectuate, înregistrate și acceptate. Examinarea acoperă toate categoriile de plăți (cu excepția plăților în avans) la momentul la care sunt efectuate. Plățile în avans sunt examinate în momentul în care beneficiarul fondurilor furnizează justificarea pentru utilizarea lor corespunzătoare și întreprinderea comună acceptă această justificare prin validarea și închiderea plății în avans, în același exercițiu sau ulterior.

3.1.8. În conformitate cu standardele ISA și ISSAI, Curtea își exercită raționamentul profesional și își păstrează scepticismul profesional pe tot parcursul auditului. Curtea desfășoară de asemenea următoarele activități:

- Curtea identifică și evaluează riscul de denaturare semnificativă a conturilor și riscul ca operațiunile subiacente să prezinte neconformități semnificative cu cerințele cadrului juridic al Uniunii Europene, fie că aceste denaturări sau neconformități semnificative rezultă din acte de fraudă, fie că rezultă din erori. Curtea concepe și efectuează proceduri de audit care să răspundă acestor riscuri. Curtea obține probe de audit suficiente și adecvate pentru a sta la baza opiniilor sale. Riscul de nedetectare a unei denaturări sau a unei neconformități semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări sau a unei neconformități semnificative cauzate de eroare, deoarece fraudă poate presupune coluziune, fals, omisiuni intenționate, declarații false sau evitarea controalelor interne.

- Curtea obține o înțelegere a controalelor interne relevante pentru audit în vederea elaborării de proceduri de audit adecvate în raport cu circumstanțele, dar nu în scopul exprimării unei opinii cu privire la eficacitatea controalelor interne respective.
- Curtea evaluează gradul de adecvare al politicilor contabile utilizate de conducere și caracterul rezonabil al estimărilor contabile și al prezentărilor aferente de informații realizate de către aceasta.
- Curtea formulează concluzii cu privire la gradul de adecvare a utilizării de către conducere a principiului contabil privind continuitatea activității și determină, pe baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea unei întreprinderi comune de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionează că există o incertitudine semnificativă, Curtea trebuie să atragă atenția, în raportul său de audit, asupra prezentărilor aferente de informații din conturi sau, în cazul în care aceste informații prezentate sunt neadecvate, să își modifice opinia. Concluziile Curții se bazează pe probele de audit obținute până la data raportului său de audit. Cu toate acestea, evenimente sau condiții ulterioare pot determina o entitate să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității.
- Curtea evaluează prezentarea, structura și conținutul general al conturilor, inclusiv prezentările de informații, și măsura în care conturile reflectă în mod fidel operațiunile și evenimentele subiacente.
- Curtea obține probe de audit suficiente și adecvate cu privire la informațiile financiare ale întreprinderilor comune cu scopul de a exprima o opinie referitoare la conturi și la operațiunile subiacente acestora. Ea este responsabilă de coordonarea, supervizarea și efectuarea auditului și își asumă întreaga responsabilitate pentru opiniile sale de audit.
- Curtea ia în considerare activitatea de audit desfășurată de auditorul extern independent cu privire la conturile întreprinderilor comune, în conformitate cu prevederile articolului 70 alineatul (6) din Regulamentul financiar.

3.1.9. Serviciul comun de audit al DG RTD (CAS) din cadrul Comisiei efectuează auditurile *ex post* privind cheltuielile pentru cercetare efectuate de întreprinderile comune în cadrul programului Orizont 2020. În ceea ce privește rezultatele acestor audituri *ex post* ale CAS, Comisia a considerat, în propunerea sa de regulament pentru Orizont 2020⁷, că un risc de eroare, pe o bază anuală, cuprins într-un interval între 2-5 % este un obiectiv realist, ținându-se seama de costurile controalelor și de complexitatea normelor asociate cu rambursarea costurilor proiectelor de cercetare. Obiectivul Comisiei în ceea ce privește nivelul rezidual de eroare este de a obține, la închiderea programului Orizont 2020, un nivel cât mai aproape posibil de 2 %. CAS rămâne responsabil de auditurile *ex post* cu privire la cheltuielile pentru cercetare ale întreprinderilor comune în cadrul programului Orizont Europa. Totuși, CAS

---

⁷ COM(2011) 809.

a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor și, în consecință, nu se mai calculează rate de eroare reprezentative specifice pentru întreprinderile comune.

3.1.10. Curtea discută cu conducerea despre aspecte precum sfera planificată a auditului și programarea acestuia în timp, precum și despre constatările principale ale auditului, inclusiv eventuale deficiențe semnificative ale controalelor interne pe care le identifică pe parcursul auditului.

3.1.11. Dintre aspectele discutate cu întreprinderile comune, Curtea stabilește care au fost chestiunile cele mai importante pentru auditul conturilor aferente perioadei curente și care reprezintă, prin urmare, aspectele-cheie ale auditului. Curtea descrie aceste aspecte în raportul său, cu excepția cazului în care legile sau reglementările interzic prezentarea publică a aspectului respectiv sau cu excepția cazului în care, în circumstanțe extrem de rare, Curtea consideră că un aspect nu ar trebui comunicat în raportul său deoarece se preconizează în mod rezonabil că beneficiile pentru interesul public vor fi depășite de consecințele negative ale acestei comunicări.

Întreprinderi comune care implementează programe-cadru ale UE

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

3.2. Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Introducere

3.2.1. Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031⁸. SESAR 3 a înlocuit întreprinderea comună SESAR, care fusese înființată în februarie 2007 în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare (PC7) pentru o perioadă de opt ani⁹ (SESAR 1) și a fost prelungită în iunie 2014 pentru a continua să funcționeze în cadrul programului Orizont 2020¹⁰.

3.2.2. Întreprinderea comună SESAR 3 este un parteneriat public-privat care urmărește dezvoltarea unui management modernizat al traficului aerian în Europa și accelerarea, prin cercetare și inovare, a realizării [cerului european digital](#). Membrii săi sunt Uniunea Europeană (UE), reprezentată de Comisie, Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene ([Eurocontrol](#)) și peste 50 de organizații din întregul lanț valoric al aviației, inclusiv aeroporturi, toate categoriile de utilizatori ai spațiului aerian, furnizori de servicii de navigație aeriană, furnizori și operatori de servicii privind aeronave fără pilot la bord, precum și industria prelucrătoare și comunitatea științifică.

---

⁸ [Regulamentul \(UE\) 2021/2085 al Consiliului](#) de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

⁹ [Regulamentul \(CE\) nr. 219/2007 al Consiliului](#) privind înființarea unei întreprinderi comune pentru realizarea sistemului european de nouă generație pentru gestionarea traficului aerian (SESAR).

¹⁰ [Regulamentul \(UE\) nr. 721/2014](#) de modificare a Regulamentului (CE) nr. 219/2007.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

3.2.3. *Tabelul 3.2.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.2.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	241,5	146,9	64 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	111,2	158,8	-30 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	32	36	-11 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.2.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în *tabelul 3.2.1*, depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. Bugetul de angajamente redus pentru 2023 a reflectat numărul mai mic de cereri de propuneri pentru proiecte în cadrul Orizont Europa. Majorarea bugetului de plăți pentru 2023 a acoperit plățile intermediare aferente proiectelor în curs din cadrul programului Orizont 2020 și plățile de prefinanțare semnificative legate de acordurile de grant și de contractele pe care întreprinderea comună intenționa să le semneze până la sfârșitul anului 2023 în cadrul programului Orizont Europa.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.2.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune SESAR 3 și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea **3.1**. Semnătura de la pagina **170** face parte integrantă din opinie.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.2.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune SESAR 3, care cuprind situațiile financiare¹¹ și rapoartele privind execuția bugetară¹² pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor provizorii

3.2.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune SESAR 3 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu regulamentul său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

---

¹¹ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

¹² Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.2.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune SESAR 3 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.2.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune SESAR 3 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.2.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului Orizont 2020

3.2.11. *Tabelul 3.2.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Tabelul 3.2.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu acordurile bilaterale)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG MOVE)	555,8	29,3	–	585,0	563,0	–	–	–	563,0
Eurocontrol	467,0	25,0	–	492,0	16,8	274,1	51,8	–	342,7
Membrii privați	280,0	18,5	–	298,5	14,0	234,1	53,3	–	301,4
Total	1 302,8	72,8	–	1 375,5	593,7	508,2	105,1	–	1 207,0

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Eurocontrol a atins doar aproximativ 70 % din obiectivul său privind contribuțiile la activitățile operaționale

3.2.12. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în activitățile din cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant și din contractele semnate. Angajamentele asumate de UE și de membrii privați pentru activitățile operaționale ale întreprinderii comune au atins deja nivelul obiectivelor lor privind contribuțiile în materie la sfârșitul anului 2022. Cu toate acestea, Eurocontrol și-a asumat angajamente juridice finale doar pentru 70 % din obiectivul său privind contribuțiile la activitățile operaționale. Prin urmare, întreprinderea comună nu va avea la dispoziție toate contribuțiile planificate pentru a-și pune integral în aplicare partea sa din program. La sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună mai avea de plătit aproximativ 36,8 milioane de euro (adică 6,6 %) pentru proiecte și contracte care nu fuseseră încă finalizate și de validat contribuții în natură în valoare de 105,1 milioane de euro.

Execuția programului Orizont Europa

3.2.13. *Tabelul 3.2.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Tabelul 3.2.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG MOVE)	570,0	30,0	600,0	157,2	2,0	–	–	159,2
Membrii privați	475,0	25,0	500,0	0,0	–	7,7	55,5	63,2
Eurocontrol	475,0	25,0	500,0	6,1	–	7,0	14,9	27,9
Total	1 520,0	80,0	1 600,0	163,3	2,0	14,7	70,3	250,3

(1) Constată în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.2.14. Până la sfârșitul exercițiului 2023, membrii întreprinderii comune angajaseră 354 de milioane de euro pentru acorduri de grant și contracte semnate în cadrul programului Orizont Europa. Contribuțiile în numerar validate ale UE la întreprinderea comună, în valoare de 157,2 milioane de euro, erau legate în principal de plăți de prefinanțare.

Rată scăzută de execuție a bugetului pentru plăți administrative pentru 2023

3.2.15. La sfârșitul exercițiului 2023, rata de execuție a bugetului pentru plăți administrative (titlul 2) era scăzut, situându-se la 55 % (în 2022, aceasta a fost de 81 %). Potrivit întreprinderii comune, explicația constă în faptul că Eurocontrol a amânat pentru 2024 facturarea unui contract semnificativ din 2023 pentru servicii informatice.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.2.16. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) a efectuat auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Pentru cheltuielile aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 4,8 % și o rată de eroare reziduală de 0,6 %¹³. În ceea ce privește programul Orizont Europa, CAS a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru întreprinderile comune și, prin urmare, nu se mai calculează rate de eroare specifice pentru întreprinderile comune. Încă nu au fost

¹³ Raportul anual de activitate consolidat pe 2023 al întreprinderii comune SESAR 3, capitolul 4.1.1.2.3.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

efectuate primele audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.2.17. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2023 în cadrul programului Orizont 2020¹⁴. Curtea nu a identificat erori cuantificabile grave sau deficiențe de control la nivelul beneficiarilor întreprinderii comune incluși în eșantion.

Planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru sunt depășite

3.2.18. În conformitate cu cadrul de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#), organismele UE ar trebui să își actualizeze și să își testeze periodic planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru aferent, pentru a reflecta schimbările organizaționale și noile riscuri pentru mediul operațional. În 2023, Serviciul de Audit Intern al Comisiei, în calitate de auditor intern al întreprinderii comune, a observat că planul de continuitate a activității întreprinderii comune nu mai fusese actualizat din ianuarie 2016. În consecință, aceste planuri nu reflectă, în prezent, recente modificări semnificative ale mediului operațional al întreprinderii comune, cum ar fi noua conducere a întreprinderii comune responsabilă de planul de continuitate a activității, mutarea Eurocontrol la sediul central de la Bruxelles în februarie 2023, modificările sistemelor informatice de operare ale întreprinderii comune, intensificarea muncii de la distanță de către personal și noile amenințări la adresa securității cibernetice.

Lipsa unei politici de control intern privind funcțiile sensibile

3.2.19. Funcțiile sensibile, atât potențiale, cât și reale, ar trebui definite și gestionate în contextul cadrului de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#). La sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună nu dispunea încă de o politică privind gestionarea funcțiilor sensibile. O astfel de politică asigură un control intern necesar, care permite întreprinderii comune să identifice funcțiile sensibile, să le actualizeze și să definească măsuri de control adecvate pentru a preveni sau a atenua riscurile de acțiuni inadecvate sau frauduloase, cum ar fi raportarea frauduloasă, pierderea de active, divulgarea de informații sensibile și corupția.

---

¹⁴ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.2.20. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Anexă

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
1	2022	În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv.	Informații detaliate privind diferitele tipuri de contribuții ale membrilor au fost prezentate în conturile anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul 2023 la nivel de program. Aceste informații permit, de asemenea, o comparație între realizările reale și obiectivele legale.	Închisă
2	2022	Rata de execuție a creditelor de plată operaționale aferente programului Orizont 2020 a scăzut la 54 % (în 2021, aceasta a fost de 93 %). Potrivit raportului pe 2022 al întreprinderii comune privind gestiunea bugetară și financiară, acest nivel era explicat de creșterea costurilor și de problemele de implementare cu care se confruntau beneficiarii ca urmare a crizei provocate de pandemia de COVID-19. Prin urmare, durata majorității proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 a trebuit să fie prelungită, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.	Întreprinderea comună a efectuat ultimele plăți din cadrul programului Orizont 2020 în ianuarie 2024 și a închis programul.	Închisă

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Răspunsul întreprinderii comune

3.2.18 Întreprinderea comună SESAR 3 ia act de observația Curții de Conturi Europene și a început actualizarea planului său de continuitate a activității.

3.2.19 Întreprinderea comună SESAR 3 este de acord cu Curtea de Conturi Europeană și va stabili o politică privind gestionarea funcțiilor sensibile. În acest context, întreprinderea comună SESAR 3 ar dori să sublinieze că a implementat deja controale solide pentru a atenua riscurile identificate de auditori. Aceste controale includ structuri de gestionare bine definite, roluri clare în procesele financiare, separarea sarcinilor și măsuri antifraudă cuprinzătoare.

3.3. Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Introducere

3.3.1. Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031¹⁵. Întreprinderea comună CA a înlocuit întreprinderea comună pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune în sectorul aeronauticii, înființată în decembrie 2007 în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare (PC7) pentru o perioadă de zece ani¹⁶ (Clean Sky 1) și prelungită în mai 2014 în cadrul programului Orizont 2020¹⁷ (Clean Sky 2).

3.3.2. Întreprinderea comună CA este un parteneriat public-privat, axat pe cercetare și inovare, al cărui obiectiv constă în transformarea aviației în perspectiva unui viitor durabil și neutru din punct de vedere climatic. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, și organizațiile din sectorul aviației enumerate în anexa I la Actul de bază¹⁸. În plus, întreprinderea comună CA are membri asociați selectați în urma unor cereri de exprimare a interesului.

---

¹⁵ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

¹⁶ Regulamentul (CE) nr. 71/2007 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune Clean Sky 1.

¹⁷ Regulamentul (UE) nr. 558/2014 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune Clean Sky 2.

¹⁸ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

3.3.3. Tabelul 3.3.1 conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.3.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	486,4	415,3	17 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	269,0	411,2	-35 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	38	41	-7 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.3.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în [tabelul 3.3.1](#), depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. În 2023, întreprinderea comună a continuat implementarea programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Bugetul de angajamente redus pentru 2023 a reflectat valoarea mai mică a cererii de propuneri lansate în 2023 pentru proiecte în cadrul Orizont Europa. Majorarea bugetului de plăți pentru 2023 a acoperit plățile intermediare aferente proiectelor în curs din cadrul programului Orizont 2020 și plățile de prefinanțare semnificative legate de acordurile de grant pe care întreprinderea comună intenționa să le semneze până la sfârșitul anului 2023 în cadrul programului Orizont Europa.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.3.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune CA și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea [3.1](#). Semnătura de la pagina [170](#) face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.3.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune CA, care cuprind situațiile financiare¹⁹ și rapoartele privind execuția bugetară²⁰ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.3.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune CA pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acestora la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

¹⁹ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

²⁰ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Alte aspecte

3.3.8. Curtea atrage atenția asupra notei 4.12 din conturile anuale pentru 2023, care descrie implementarea în continuare a unui nou sistem bugetar, contabil și financiar – SUMMA – ca proiect-pilot pentru dezvoltarea și testarea acestui sistem de către CA pentru Comisia Europeană. Acest aspect nu este de natură să ducă la formularea unei opinii cu rezerve de către Curte.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.3.9. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune CA pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.3.10. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune CA pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.3.11. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului Orizont 2020

3.3.12. *Tabelul 3.3.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Tabelul 3.3.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	1 716,0	39,0	–	1 755,0	1 713,5	–	–	–	1 713,5
Membrii privați	1 189,6	39,0	965,3	2 193,8	30,5	829,3	244,3	1 407,7	2 511,8
Total	2 905,6	78,0	965,3	3 948,8	1 744,0	829,3	244,3	1 407,7	4 225,3

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Angajamentele juridice ale membrilor au depășit obiectivele stabilite pentru contribuțiile lor

3.3.13. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant semnate. Angajamentele asumate de membri pentru activitățile operaționale și suplimentare ale întreprinderii comune au depășit obiectivele lor privind contribuțiile în materie la sfârșitul anului 2023. La sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună mai avea de plătit aproximativ 41 de milioane de euro (adică 2,4 %) în anii următori pentru proiecte care nu fuseseră încă finalizate și de validat contribuții în natură la activitățile operaționale ale întreprinderii comune în valoare de 244,3 milioane de euro și contribuții în natură la activități suplimentare în valoare de 153,4 milioane de euro.

Execuția programului Orizont Europa

3.3.14. *Tabelul 3.3.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Tabelul 3.3.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	1 660,8	39,2	1 700,0	376,7	176,9	–	–	553,6
Membrii privați	2 360,8	39,2	2 400,0	3,8	–	0,0	507,8	511,6
Total	4 021,6	78,4	4 100,0	380,5	176,9	0,0	507,8	1 065,2

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.3.15. Până la sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună angajase 616,9 milioane de euro pentru acorduri de grant și contracte semnate în cadrul programului Orizont Europa. Contribuțiile în numerar validate ale UE la întreprinderea comună, în valoare de 376,7 milioane de euro, erau legate în principal de plăți de prefinanțare.

Rată scăzută de execuție a bugetului pentru cheltuielile de infrastructură pentru 2023 (titlul 2)

3.3.16. La sfârșitul exercițiului 2023, rata de execuție a bugetului pentru plăți privind infrastructura (titlul 2) a rămas scăzută, situându-se la 60 % (în 2022, aceasta a fost de 55 %). Potrivit întreprinderii comune, rata scăzută de execuție s-a datorat în principal serviciilor externe angajate în 2023, dar care nu au fost încă livrate sau facturate.

Acumularea de contribuții financiare ale UE neutilizate

3.3.17. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale din 2023 a scăzut la 51 %. Potrivit întreprinderii comune, această situație era cauzată în principal de faptul că activitățile tehnice complexe din cadrul programului Orizont Europa ale întreprinderii comune au demarat mai lent decât se preconizase, ceea ce a dus la declarații de cheltuieli în sume mai reduse, la prelungirea duratei proiectelor, care a avut ca rezultat nevoi de prefinanțare mai reduse, și la întâzieri în finalizarea activităților în curs din cadrul programului Orizont 2020. În 2023, întreprinderea comună a solicitat contribuții financiare suplimentare din partea UE în valoare de 178 de milioane de euro, peste lichiditățile necesare pentru a onora plățile planificate în anul respectiv. În consecință, întreprinderea comună a acumulat un excedent de numerar în cuantum de 237 de milioane de euro la sfârșitul anului 2023. Drept consecință, acest excedent de numerar acumulat nu a fost disponibil pentru UE pentru a finanța alte activități ale UE în 2023, ceea ce denotă deficiențe în planificarea numerarului întreprinderii comune.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.3.18. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) a efectuat auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Pentru cheltuielile întreprinderii comune aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 1,8 % și o rată de eroare reziduală de 0,9 %²¹. În ceea ce privește programul Orizont Europa, CAS a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru întreprinderile comune și, prin urmare, nu se mai calculează rate de eroare reprezentative specifice pentru întreprinderile comune. Încă nu au fost efectuate primele audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor.

3.3.19. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2023 în cadrul programului Orizont 2020²². Într-un caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare gravă rezultată din includerea în mod incorect de costuri indirecte în declarația de costuri directe a beneficiarului, precum și din utilizarea unui curs valutar incorect.

Planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru sunt depășite

3.3.20. În conformitate cu cadrul de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#), organismele UE ar trebui să își actualizeze și să își testeze periodic planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru aferent, pentru a le adapta în funcție de schimbările organizaționale și de noile riscuri pentru mediul operațional. Întreprinderea comună, împreună cu celelalte întreprinderi comune situate în aceeași clădire din Bruxelles, a adoptat în 2018 un plan de continuitate a activității și un plan de recuperare în caz de dezastru comune. Cu toate acestea, întreprinderile comune participante au actualizat ultima dată planul comun de continuitate a activității în februarie 2020 și ultima dată când au testat planul comun de recuperare în caz de dezastru a fost în ianuarie 2019. În consecință, aceste planuri nu reflectă, în prezent, modificările semnificative care au avut loc între timp în mediul operațional al întreprinderii comune, cum ar fi noua conducere a întreprinderii comune responsabilă de planul de continuitate a activității, modificările sistemelor informatice de operare, intensificarea muncii de la distanță de către personal și noile amenințări la adresa securității cibernetice.

---

²¹ [Raportul anual de activitate consolidat pe 2023 al întreprinderii comune CA](#), capitolul 4.1.1.

²² În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.3.21. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Anexă

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
1	2020	Recurgerea la personal interimar s-a intensificat. Această practică a întreprinderii comune creează, <i>de facto</i> , posturi permanente în plus față de cele prevăzute în schemele de personal. O astfel de situație indică faptul că nivelul personalului statutar nu este suficient pentru a pune în aplicare agenda de cercetare și inovare a întreprinderii comune și planurile de activitate aferente. De asemenea, această situație prezintă riscuri semnificative pentru întreprinderea comună în ceea ce privește menținerea competențelor-cheie, neclarități din punctul de vedere al răspunderii de gestiune și eficiența mai redusă a personalului, riscuri care i-ar putea afecta negativ performanța de ansamblu.	În 2023, întreprinderea comună a continuat să utilizeze un număr semnificativ de angajați interimari, explicând că această situație este cauzată de limitările schemei de personal rigide și de volumul de muncă excepțional cauzat de implementarea în paralel a programelor Orizont 2020 și Orizont Europa.	Deschisă
2	2022	În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul	Informații detaliate privind diferitele tipuri de contribuții ale membrilor au fost prezentate în conturile anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul 2023 la nivel de program. Aceste informații permit,	Închisă

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
		fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv.	de asemenea, o comparație între realizările reale și obiectivele legale.	
3	2022	Rata de execuție a creditelor de plată operaționale aferente activităților legate de programul Orizont 2020 a fost de 78 % (în 2021, aceasta a fost de 83 %). Pentru un număr considerabil de proiecte în curs din cadrul Orizont 2020, activitățile tehnice au înregistrat întârzieri sau au trebuit să fie reduse din cauza pandemiei de COVID-19. Prin urmare, aceste proiecte au trebuit modificate sau prelungite, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.	Rata de execuție pentru creditul de plată operaționale din 2023 aferente activităților din programele Orizont 2020 și Orizont Europa a scăzut la 51 % (a se vedea punctul 3.3.17).	Deschisă
4	2022	La sfârșitul exercițiului 2022, rata de execuție a bugetului pentru plăți administrative al întreprinderii comune (titlul 2) era scăzută, situându-se la 54 %. Potrivit raportului întreprinderii comune privind gestiunea bugetară și financiară, acest nivel se explica în principal prin serviciile informatice și de comunicare furnizate în ultimul trimestru al anului 2022 care urmau să fie plătite în 2023, precum și prin reducerea costurilor pentru serviciile furnizate de Comisie.	La sfârșitul exercițiului 2023, rata de execuție a bugetului pentru cheltuieli privind infrastructura (titlul 2) a rămas scăzută, situându-se la 60 % (a se vedea punctul 3.3.16).	Deschisă

Răspunsul întreprinderii comune

3.3.16 Întreprinderea comună pentru o aviație curată admite observația Curții. Cu toate acestea, dorește să clarifice că nivelul scăzut de execuție a bugetului de cheltuieli cu infrastructura (titlul 2) a reprezentat doar 0,4 % din întregul buget pentru plăți al întreprinderii comune pentru o aviație curată pentru 2023.

3.3.17 Întreprinderea comună pentru o aviație curată gestionează proiecte complexe din punct de vedere tehnic, afectate și de evenimente care nu sunt controlate de întreprinderea comună. Prin urmare, întreprinderea comună pentru o aviație curată a beneficiat de flexibilitatea acordată de regulamentul său financiar în ceea ce privește execuția finanțării pe întreaga perioadă a programului, și anume de posibilitatea de a utiliza contribuțiile în numerar ale UE odată primite pe parcursul următoarelor trei exerciții bugetare.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată utilizează serviciile de trezorerie ale Comisiei Europene drept cont bancar virtual și pentru tranzacțiile între societăți, ceea ce reduce riscurile legate de volumul mare de numerar acumulat. În sfârșit, întreprinderea comună și-a actualizat necesarul de numerar pentru plăți în 2024 și și-a redus deja cererea de contribuții financiare din partea UE pentru 2024.

3.3.19 Întreprinderea comună pentru o aviație curată admite observația Curții. Întreprinderea comună pentru o aviație curată dorește să sublinieze că a pus în aplicare mai multe acțiuni *ex ante* menite să reducă erorile similare, prin creșterea gradului de conștientizare în rândul beneficiarilor și al funcționarilor întreprinderii comune responsabili de execuția granturilor.

3.3.20 Întreprinderea comună pentru o aviație curată și alte întreprinderi comune au instituit împreună servicii de sprijin administrativ intern pentru tehnologia informației și comunicațiilor (BOA ICT), în conformitate cu articolul 13 din Actul de bază unic.

Aceste servicii acoperă guvernarea TIC dintre întreprinderile comune, gestionarea infrastructurii TIC partajate, gestionarea instrumentelor și serviciilor TIC, precum și gestionarea securității și a conformității (inclusiv securitatea cibernetică).

Planul său de lucru anual comun pentru 2024 (adoptat la 15 decembrie 2023) include, printre altele, o acțiune specifică privind revizuirea și actualizarea BCP/DRP în 2024.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

3.4. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Introducere

3.4.1. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031²³. IHI a înlocuit întreprinderea comună referitoare la inițiativa privind medicamentele inovatoare, înființată în decembrie 2007 în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare (PC7) pentru o perioadă de 10 ani²⁴ (IMI 1) și prelungită în mai 2014 în cadrul programului Orizont 2020²⁵ (IMI 2).

3.4.2. Întreprinderea comună IHI este un parteneriat public-privat axat pe cercetarea și inovarea interdisciplinară, durabilă și centrată pe pacient în domeniul sănătății. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, și asociațiile din sectorul de profil european.

3.4.3. *Tabelul 3.4.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.4.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	225,9	174,8	29 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	223,2	272,4	-18 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	44	49	-10 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

²³ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

²⁴ Regulamentul (CE) nr. 73/2008 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune privind medicamentele inovatoare.

²⁵ Regulamentul (UE) nr. 557/2014 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune referitoare la inițiativa privind medicamentele inovatoare 2.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

3.4.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în [tabelul 3.4.1](#), depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. Majorarea bugetului de plăți pentru 2023 a acoperit plățile intermediare aferente proiectelor în curs din cadrul programului Orizont 2020 și plățile de prefinanțare semnificative legate de acordurile de grant și de contractele pe care întreprinderea comună intenționa să le semneze până la sfârșitul anului 2023 în cadrul programului Orizont Europa.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.4.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii IHI și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea [3.1](#). Semnătura de la pagina [170](#) face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.4.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune IHI, care cuprind situațiile financiare²⁶ și rapoartele privind execuția bugetară²⁷ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

²⁶ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

²⁷ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.4.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune IHI pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.4.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune IHI pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.4.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune IHI pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.4.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului PC7

Până la sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună nu finalizase încă execuția programului PC7

3.4.11. *Tabelul 3.4.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul PC7 (Al șaptelea program-cadru pentru cercetare) în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.4.2 – Contribuțiile membrilor pentru PC7 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	966,0	34,0	–	1 000,0	938,4	–	–	–	938,4
Membrii privați	966,0	34,0	–	1 000,0	21,9	816,3	30,3	–	868,5
Total	1 932,0	68,0	–	2 000,0	960,3	816,3	30,3	–	1 806,9

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.4.12. La sfârșitul anului 2023, angajamentele juridice asumate de UE și de membrii privați pentru activitățile operaționale ale întreprinderii comune atinseseră aproximativ 97 % și 95 % din obiectivele lor privind contribuțiile în materie pentru programul PC7. În 2024, la 11 ani după încheierea programului, întreprinderea comună IHI a programat închiderea ultimului proiect în curs din PC7 pentru octombrie 2024, urmând să închidă apoi programul.

Execuția programului Orizont 2020

3.4.13. *Tabelul 3.4.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Tabelul 3.4.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	1 595,4	42,6	–	1 638,0	1 125,0	–	–	–	1 125,0
EFPIA și partenerii asociați	1 595,4	42,6	–	1 638,0	39,3	1 072,3	182,3	–	1 293,9
Total	3 190,8	85,2	–	3 276,0	1 164,3	1 072,3	182,3	–	2 418,9

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Angajamentele juridice ale membrilor au atins 91 % și, respectiv, 94 % din obiectivele stabilite pentru contribuțiile lor

3.4.14. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant semnate. Angajamentele asumate de UE și de membrii privați au atins 91 % și 94,4 % din obiectivele lor privind contribuțiile la sfârșitul anului 2022. La sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună mai avea de plătit aproximativ 356,5 milioane de euro (adică 24,6 %) în următorii ani pentru proiecte care nu fuseseră încă finalizate și de validat contribuții în natură în valoare de 182,3 milioane de euro.

Execuția programului Orizont Europa

3.4.15. *Tabelul 3.4.4* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.4.4 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	1 169,8	30,2	1 200,0	72,9	9,9	–	–	82,8
Membrii privați și partenerii contributori	1 169,8	30,2	1 200,0	2,7	–	0,1	14,4	17,2
Total	2 339,6	60,4	2 400,0	75,6	9,9	0,1	14,4	100,0

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS). La nivelul întreprinderii comune, CNAS nu ar trebui să depășească 40 % din contribuțiile totale în natură ale membrilor privați.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

3.4.16. Până la sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună angajase o sumă de 382,2 milioane de euro, iar membrii săi privați și partenerii contribuitori, o sumă de 216 milioane de euro, pentru acorduri de grant semnate în cadrul programului Orizont Europa. Contribuțiile în numerar validate ale UE la întreprinderea comună, în valoare de 72,9 milioane de euro, erau legate în principal de plăți de prefinanțare.

Rată scăzută de execuție a bugetului pentru cheltuielile de infrastructură pentru 2023 (titlul 2)

3.4.17. La sfârșitul anului 2023, ratele de execuție a bugetului de angajamente și plăți pentru cheltuielile privind infrastructura (titlul 2) erau scăzute, situându-se la 69 % și, respectiv, la 67 %. Potrivit întreprinderii comune, cheltuielile sale pentru comunicare și pentru evenimente au scăzut semnificativ în 2023 datorită gradului mai mare de utilizare a mediului virtual pentru reuniuni și evenimente.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.4.18. În ceea ce privește cheltuielile aferente PC7, întreprinderea comună a efectuat audituri *ex post* până la sfârșitul anului 2023. În consecință, ea a publicat, ca rate de eroare finale pentru cheltuielile aferente PC7, rata de eroare reprezentativă de 2,1 % și rata de eroare reziduală de 0,8 %. În ceea ce privește cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa, Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) este responsabil pentru auditurile *ex post*. Pentru cheltuielile întreprinderii comune aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,6 % și o rată de eroare reziduală de 1,6 %²⁸. În ceea ce privește programul Orizont Europa, CAS a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru întreprinderile comune și, prin urmare, nu se mai calculează rate de eroare reprezentative specifice pentru întreprinderile comune. Încă nu au fost efectuate primele audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.4.19. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2023 în cadrul programului Orizont 2020²⁹. Într-un caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare gravă rezultată din costuri cu personalul neeligibile, ca urmare a aplicării unei metode

---

²⁸ Raportul anual de activitate consolidat pe 2023 al întreprinderii comune IHI, capitolul 4.1.

²⁹ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

de calcul incorecte, și din declararea unor costuri cu personalul pentru angajați care lucraseră exclusiv în cadrul altor proiecte.

Deficiențe în conceperea și evaluarea unei proceduri de achiziții publice semnificative

3.4.20. În cazul unei proceduri de achiziții de servicii analitice din 2023, evaluată la aproximativ 0,5 milioane de euro, controlul intern al întreprinderii comune nu a detectat deficiențe nici în conceperea caietului de sarcini, nici în procesul de evaluare a propunerilor financiare, deficiențe care ar fi putut denatura concurența. Dacă nu sunt remediate în procedurile de achiziții viitoare, aceste deficiențe pot duce la contracte și plăți neconforme.

Planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru sunt depășite

3.4.21. În conformitate cu cadrul de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#), organismele UE ar trebui să își actualizeze și să își testeze periodic planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru aferent, pentru a le adapta în funcție de schimbările organizaționale și de noile riscuri pentru mediul operațional. Întreprinderea comună, împreună cu celelalte întreprinderi comune situate în aceeași clădire din Bruxelles, a adoptat în 2018 un plan de continuitate a activității și un plan de recuperare în caz de dezastru comune. Cu toate acestea, întreprinderile comune participante au actualizat ultima dată planul comun de continuitate a activității în februarie 2020 și ultima dată când au testat planul comun de recuperare în caz de dezastru a fost în ianuarie 2019. În consecință, aceste planuri nu reflectă, în prezent, modificările semnificative care au avut loc între timp în mediul operațional al întreprinderii comune, cum ar fi noua conducere a întreprinderii comune responsabilă de planul de continuitate a activității, modificările sistemelor informatice de operare, intensificarea muncii de la distanță de către personal și noile amenințări la adresa securității cibernetice.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.4.22. [Anexa](#) conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Anexă

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
1	2022	În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv.	Informații detaliate privind diferitele tipuri de contribuții ale membrilor au fost prezentate în conturile anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul 2023 la nivel de program. Aceste informații permit, de asemenea, o comparație între realizările reale și obiectivele legale.	Închisă

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Răspunsul întreprinderii comune

3.4.14. Situația a fost cauzată în principal de faptul că cererile de propuneri pentru 2019 nu au utilizat aproximativ 139 de milioane EUR din finanțarea UE planificată. Bugetul UE a fost redus în consecință prin decizia Consiliului de administrație al întreprinderii comune.

Luând în considerare programul IMI 2 în ansamblu, nivelul ridicat al angajamentelor juridice ale membrilor privați față de activitățile întreprinderii comune din cadrul programului Orizont 2020 depășește angajamentele UE. La sfârșitul anului 2023, erau încă în derulare 59 de proiecte din cadrul programului Orizont 2020. Prin urmare, întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” se așteaptă să atingă obiectivele programului definite în Regulamentul (UE) nr. 557/2014 al Consiliului și va continua punerea în aplicare a programului Orizont 2020 până în 2028/2029.

3.4.17. Suma neutilizată a creditelor de plată din cadrul bugetului de cheltuieli pentru infrastructură (titlul 2) la sfârșitul anului 2023 era de aproximativ 1 milion EUR (sau 0,5 % din bugetul total de plăți aferent anului 2023 al întreprinderii comune).

3.4.20. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” ia foarte în serios observațiile Curții și ia măsuri pentru a remedia deficiențele identificate, care au fost cauzate în principal de lipsa de resurse și de competențe specifice, precum și de presiunea timpului.

Între timp, întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” a pus în aplicare următoarele măsuri de rectificare:

- revizuirea procesului intern și a fluxurilor de lucru care să asigure responsabilitatea asupra procesului, precum și principiul „celor patru ochi” pentru a consolida procesul de verificare a documentației de achiziții;
- cursuri de formare obligatorii și periodice pentru toți membrii personalului implicați în sarcinile legate de achiziții;
- utilizarea și mai intensă a contractelor-cadru interinstituționale.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” va începe să utilizeze instrumentul de gestionare a achizițiilor publice (PPMT) până la sfârșitul anului 2024. Se așteaptă ca instrumentul să armonizeze în continuare fluxurile de lucru, să remedieze deficiențele procedurale și să asigure respectarea principiului separării sarcinilor și a principiului „celor patru ochi”.

3.4.21. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății”, împreună cu alte întreprinderi comune, a instituit mecanisme de tip *back office* pentru tehnologia informației și comunicațiilor, în conformitate cu articolul 13 din Actul de bază unic. Aceste mecanisme acoperă guvernarea TIC între întreprinderile comune, gestionarea infrastructurii

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

TIC comune și gestionarea instrumentelor și serviciilor TIC, precum și gestionarea securității și conformității (inclusiv securitatea cibernetică).

Planul de lucru anual comun pentru 2024 al grupului a fost adoptat la 15 decembrie 2023 și include o acțiune specifică de revizuire și actualizare a planului de asigurare a continuității activității/planului de recuperare în caz de dezastru în 2024. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” conduce punerea în aplicare a acestei acțiuni și, în iulie 2024, a prezentat un proiect al acestor planuri în vederea consultării între întreprinderile comune și a adoptării ulterioare.

3.5. Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Introducere

3.5.1. Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031³⁰. Clean H2 a înlocuit întreprinderea comună pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune privind pilele de combustie și hidrogenul, înființată în mai 2008 în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare (PC7) pentru o perioadă care s-a încheiat la 31 decembrie 2017³¹ (FCH 1) și prelungită în mai 2014 în cadrul programului Orizont 2020³² (FCH2).

3.5.2. Întreprinderea comună Clean H2 este un parteneriat public-privat în domeniul cercetării și inovării în sectorul tehnologiei pe bază de hidrogen și al tehnologiei pilelor de combustie. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, asociația industrială (*Hydrogen Europe*) și asociația științifică (*Hydrogen Europe Research*).

3.5.3. *Tabelul 3.5.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.5.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	327,8	118,3	177 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	268,9	314,3	-14 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	28	29	-3 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

³⁰ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

³¹ Regulamentul (CE) nr. 521/2008 al Consiliului de înființare a întreprinderii comune „Pile de combustie și hidrogen”.

³² Regulamentul (UE) nr. 559/2014 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune „Pile de combustie și hidrogen 2”.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

3.5.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în [tabelul 3.5.1](#), depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. Majorarea semnificativă a bugetului de plăți pentru 2023, care a inclus 36 de milioane de euro suplimentari sub formă de fonduri din cadrul planului RePowerEU, a avut drept scop să acopere plățile intermediare aferente proiectelor în curs din cadrul programului Orizont 2020 și PC7 și plățile de prefinanțare semnificative legate de acordurile de grant și de contractele pe care întreprinderea comună intenționa să le semneze până la sfârșitul anului 2023 în cadrul programului Orizont Europa și al RePowerEU.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.5.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune Clean H2 și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea [3.1](#). Semnătura de la pagina [170](#) face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.5.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune Clean H2, care cuprind situațiile financiare³³ și rapoartele privind execuția bugetară³⁴ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, și

³³ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

³⁴ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.5.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune Clean H2 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.5.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune Clean H2 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.5.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune Clean H2 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.5.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului PC7

Întreprinderea comună a închis programul PC7 în 2023 cu contribuții ușor inferioare obiectivelor

3.5.11. *Tabelul 3.5.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul PC7 (Al șaptelea program-cadru pentru cercetare) în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.5.2 – Contribuțiile membrilor pentru PC7 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	450,0	20,0	-	470,0	410,4	19,1	-	-	429,5
Membrii privați	450,0	20,0	-	470,0	17,9	457,8	0,0	-	475,7
Total	900,0	40,0	-	940,0	428,3	476,9	0,0	-	905,2

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.5.12. În 2023, la zece ani de la încheierea programului PC7, întreprinderea comună a efectuat plata finală în valoare de aproximativ 3 milioane de euro și a validat toate contribuțiile în natură declarate de membrii privați. Atunci când întreprinderea comună a închis programul, obiectivele privind contribuția legală a membrilor la activitățile operaționale erau îndeplinite în proporție de 96 %.

Execuția programului Orizont 2020

3.5.13. *Tabelul 3.5.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Tabelul 3.5.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	646,0	19,0	–	665,0	634,4	–	–	–	634,4
Membrii privați	76,0	19,0	285,0	380,0	18,2	68,8	47,7	1 039,1	1 173,8
Total	722,0	38,0	285,0	1 045,0	652,6	68,8	47,7	1 039,1	1 808,2

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Angajamentele juridice ale membrilor au îndeplinit obiectivele stabilite pentru contribuțiile lor

3.5.14. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant și din contractele semnate. Angajamentele asumate de membri pentru activitățile operaționale și suplimentare ale întreprinderii comune au depășit obiectivele lor privind contribuțiile în materie la sfârșitul anului 2022. La sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună mai avea de plătit aproximativ 53 de milioane de euro (adică 8 %) în următorii ani pentru proiecte și contracte care nu fuseseră încă finalizate și de validat contribuții în natură în valoare de 47,7 milioane de euro.

Execuție întârziată a bugetului pentru plăți operaționale pe 2023 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020

3.5.15. În 2023, întreprinderea comună nu a primit credite de angajament operaționale noi, întrucât ultima sa cerere de propuneri în cadrul programului Orizont 2020 fusese finalizată în 2020. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale a scăzut și mai mult, situându-se la 69 % (în 2022, aceasta a fost de 81 %). Potrivit întreprinderii comune, acest nivel se explica prin faptul că beneficiarii unor acțiuni complexe de inovare care necesitau cofinanțare națională și regională au amânat fie proiectele, fie raportarea lor financiară. În plus, întreprinderea comună a raportat că beneficiarii au continuat să fie afectați, în 2023, de creșterea costurilor și de probleme legate de lanțul de aprovizionare cauzate de pandemia de COVID-19 și de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Prin urmare, durata mai mult acțiuni de inovare importante din cadrul programului Orizont 2020 a trebuit să fie prelungită, iar plățile au trebuit amânate pentru 2024.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Execuția programului Orizont Europa, inclusiv a RePowerEU

3.5.16. *Tabelul 3.5.4* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.5.4 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa, inclusiv pentru RePowerEU (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	1 169,8	30,2	1 200,0	277,8	61,1	–	–	338,9
Membrii privați	969,8	30,2	1 000,0	0,0	–	685,3	247,2	932,5
Total	2 139,6	60,4	2 200,0	277,8	61,1	685,3	247,2	1 271,4

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Execuție avansată a programului Orizont Europa, inclusiv a RePowerEU

3.5.17. Până la sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună angajase 452 de milioane de euro pentru acorduri de grant și contracte semnate în cadrul programului Orizont Europa. Comisia a pus la dispoziție o sumă suplimentară de 200 de milioane de euro, din programul RePowerEU, pentru partea care îi revine întreprinderii comune în cadrul programului Orizont Europa de a dubla numărul de văi de hidrogen, sumă care urma să fie utilizată de întreprinderea comună în perioada 2023-2025. Contribuțiile în numerar validate ale UE la întreprinderea comună, în valoare de 277,8 milioane de euro, erau legate în principal de plăți de prefinanțare. În același timp, membrii privați au raportat contribuții în natură în valoare de aproximativ 932,5 milioane de euro, din care aproximativ 685,3 milioane de euro priveau contribuții în natură validate pentru activități suplimentare.

Rata de execuție a bugetului pentru cheltuielile de infrastructură pentru 2023 (titlul 2) rămâne scăzută

3.5.18. La sfârșitul anului 2023, ratele de execuție a bugetului de angajamente și plăți administrative pentru cheltuielile privind infrastructura (titlul 2) erau mai bune, dar tot se situau la niveluri scăzute, de 71 % și, respectiv, de 61 % (în 2022, acestea se situau la 62 % și, respectiv, la 51 %) Potrivit întreprinderii comune, semnarea a două contracte-cadru

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

importante a fost suspendată. Prin urmare, contractele specifice planificate în cadrul lor nu au putut fi încheiate, iar plățile au trebuit amânate pentru 2024.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.5.19. În ceea ce privește cheltuielile aferente PC7, întreprinderea comună a efectuat audituri *ex post* până la sfârșitul anului 2021. În consecință, ea a publicat, ca rate de eroare finale pentru cheltuielile aferente PC7, rata de eroare reprezentativă de 2,0 % și rata de eroare reziduală de 1,1 % pe care le obținuse la sfârșitul exercițiului 2021. În ceea ce privește cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa, Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) este responsabil pentru auditurile *ex post*. Pentru cheltuielile întreprinderii comune aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,8 % și o rată de eroare reziduală de 0,6 %³⁵. În ceea ce privește programul Orizont Europa, CAS a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru întreprinderile comune și, prin urmare, nu se mai calculează rate de eroare reprezentative specifice pentru întreprinderile comune. Încă nu au fost efectuate primele audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.5.20. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2023 în cadrul programului Orizont 2020³⁶. Într-un caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare gravă rezultată din declararea incorectă spre rambursare a taxei pe valoarea adăugată deductibile.

Planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru sunt depășite

3.5.21. În conformitate cu cadrul de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#), organismele UE ar trebui să își actualizeze și să își testeze periodic planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru aferent, pentru a le adapta în funcție de schimbările organizaționale și de noile riscuri pentru mediul operațional. Întreprinderea comună, împreună cu celelalte întreprinderi comune situate în aceeași clădire din Bruxelles, a adoptat în 2018 un plan de continuitate a activității și un plan de recuperare în caz de dezastru comune. Cu toate acestea,

---

³⁵ Raportul anual de activitate consolidat pe 2023 al întreprinderii comune Clean H2, capitolul 4.1.

³⁶ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Întreprinderile comune participante au actualizat ultima dată planul comun de continuitate a activității în februarie 2020 și ultima dată când au testat planul comun de recuperare în caz de dezastru a fost în ianuarie 2019. În consecință, aceste planuri nu reflectă, în prezent, modificările semnificative care au avut loc între timp în mediul operațional al întreprinderii comune, cum ar fi noua conducere a întreprinderii comune responsabilă de planul de continuitate a activității, modificările sistemelor informatice de operare, intensificarea muncii de la distanță de către personal și noile amenințări la adresa securității cibernetice.

Lipsa unei politici de control intern privind funcțiile sensibile

3.5.22. Funcțiile sensibile, atât potențiale, cât și reale, ar trebui definite și gestionate în contextul cadrului de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#). La sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună nu avea încă instituită o politică privind gestionarea funcțiilor sensibile pentru a monitoriza controalele interne aferente. O astfel de politică asigură un control intern necesar, care permite întreprinderii comune să identifice funcțiile sensibile, să le actualizeze și să definească măsuri de control adecvate pentru a preveni sau a atenua riscurile de acțiuni inadecvate sau frauduloase, cum ar fi raportarea frauduloasă, pierderea de active, divulgarea de informații sensibile și corupția.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.5.23. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Anexă

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
1	2022	În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv.	Informații detaliate privind diferitele tipuri de contribuții ale membrilor au fost prezentate în conturile anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul 2023 la nivel de program. Aceste informații permit, de asemenea, o comparație între realizările reale și obiectivele legale.	Închisă
2	2022	Rata de execuție a creditelor de plată operaționale aferente programului Orizont 2020 a fost de 81 % (în 2021, aceasta a fost de 88 %). Potrivit întreprinderii comune, acest nivel se explică prin creșterea costurilor și prin problemele de implementare cu care se confruntau beneficiarii ca urmare a pandemiei de COVID-19 și a războiului de agresiune purtat de Rusia împotriva Ucrainei. Prin urmare, durata majorității proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 a trebuit să fie prelungită, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.	Rata de execuție pentru creditele de plată operaționale aferente programului Orizont 2020 a continuat să scadă, situându-se la 69 %, în principal din cauza unor factori externi aflați în afara controlului întreprinderii comune (a se vedea punctul 3.5.15).	Deschisă

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
3	2022	La sfârșitul exercițiului 2022, ratele de execuție a bugetului administrativ (titlul 2) erau scăzute: 62 % pentru creditele de angajament și 51 % pentru creditele de plată.	Ratele de execuție pentru bugetul de cheltuieli privind infrastructura pe 2023 au rămas scăzute, situându-se la 71 % din creditele de angajament și la 61 % din creditele de plată (a se vedea punctul 3.5.18).	Deschisă
4	2022	În conformitate cu Statutul funcționarilor ³⁷ și cu orientările întreprinderii comune, comitetul pentru personal ar trebui să desemneze cel puțin un membru în comisia de selecție pentru procedurile de recrutare externă. Curtea a constatat că comisia de selecție pentru procedura de recrutare care a fost auditată nu includea un membru desemnat de comitetul pentru personal.	Întreprinderea comună și-a înființat propriul comitet pentru personal în 2023.	Închisă

³⁷ Articolul 9 coroborat cu articolul 1a.

Răspunsul întreprinderii comune

3.5.12. Întreprinderea comună Clean H2 recunoaște că întreprinderea comună a încheiat programul PC7 în proporție de 96 % în raport cu obiectivele globale privind contribuția membrilor stabilită în regulamente pentru activitățile operaționale. Cu toate acestea, trebuie remarcat că membrii privați și-au atins 101,2 % din obiectivele de contribuție.

3.5.18. La sfârșitul exercițiului 2023, cuantumul neutilizat al creditelor de plată din bugetul pentru cheltuieli de infrastructură (titlul 2) era de aproximativ 1,3 milioane EUR (sau 0,4 % din bugetul total de plăți al întreprinderii comune pe 2023).

3.5.20. Eroarea identificată într-una din plățile selectate aleatoriu și auditate în cadrul programului Orizont 2020 a fost de 203 000 EUR (sau 0,2 % din totalul plăților efectuate de întreprinderea comună pentru programul Orizont 2020) și se referă la taxa pe valoarea adăugată (TVA) neeligibilă.

3.5.21. Întreprinderea comună Clean H2, împreună cu alte întreprinderi comune, a încheiat acorduri de back office pentru tehnologiile informației și comunicațiilor, în conformitate cu articolul 13 din Actul unic de bază. Aceste acorduri prevăd gestionarea TIC între întreprinderile comune, gestionarea infrastructurii TIC partajate, gestionarea instrumentelor și serviciilor TIC, precum și gestionarea securității și conformității (inclusiv securitatea cibernetică). Planul său anual de activitate comun pentru 2024 (adoptat la 15 decembrie 2023) include, printre altele, o acțiune specifică privind revizuirea și actualizarea planului de continuitate a activității/planului de recuperare în caz de dezastru pentru 2024. Întreprinderea comună IHI conduce punerea în aplicare a acestei acțiuni, iar în iulie 2024 urmează să prezinte un proiect al acestor planuri, pentru consultare între întreprinderile comune și adoptare ulterioară.

3.5.22. În prezent, sunt puse în aplicare măsuri de control intern pentru a atenua riscurile asociate funcțiilor sensibile, cum ar fi separarea sarcinilor pentru a respecta principiul celor patru ochi, declarații semnate privind conflictele de interese, declarații semnate privind angajamentul și independența, precum și cursuri de etică, protecția datelor și gestionarea informațiilor sensibile. Viitoarea politică a întreprinderii comune Clean H2 în ceea ce privește funcțiile sensibile va defini rolurile și responsabilitățile, va clarifica definițiile, va oferi principii și metodologii relevante, un inventar al funcțiilor potențial sensibile și măsuri de atenuare.

3.6. Întreprinderea comună pentru cipuri

Introducere

3.6.1. Întreprinderea comună pentru cipuri, cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în septembrie 2023 în cadrul programelor Orizont Europa și Europa digitală pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031, prin modificarea Actului de bază unic³⁸. Aceasta a înlocuit întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT), care fusese înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa³⁹.

3.6.2. Întreprinderea comună pentru cipuri încurajează dezvoltarea tehnologiilor inovatoare de nouă generație în domeniul semiconducătorilor și consolidează capacitățile europene de producție de cipuri în cadrul inițiativei „Cipuri pentru Europa”. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, statele participante și trei asociații din sectorul de profil.

3.6.3. Tabelul 3.6.1 conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.6.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	518,4	222,2	133 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	835,7	261,4	220 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	33	25	32 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.6.4. Creșterea semnificativă a bugetului de angajament și a celui de plăți al întreprinderii comune, astfel cum se arată în tabelul 3.6.1, a fost rezultatul modificării din 2023

³⁸ Regulamentul (UE) 2023/1782 al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2021/2085 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa în ceea ce privește întreprinderea comună pentru cipuri.

³⁹ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

Întreprinderea comună pentru cipuri

a Actului de bază unic⁴⁰, care a transformat întreprinderea comună KDT în întreprinderea comună pentru cipuri.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.6.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune pentru cipuri și ale persoanelor însărcinate cu guvernanta, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea **3.1**. Semnătura de la pagina **170** face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.6.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune pentru cipuri, care cuprind situațiile financiare⁴¹ și rapoartele privind execuția bugetară⁴² pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

⁴⁰ Regulamentul (UE) 2023/1782 al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2021/2085 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa în ceea ce privește întreprinderea comună pentru cipuri.

⁴¹ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁴² Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.6.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune pentru cipuri pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.6.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune pentru cipuri pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.6.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune pentru cipuri pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.6.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună pentru cipuri

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului Orizont 2020

3.6.11. *Tabelul 3.6.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.6.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură estimate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG CNECT)	1 169,7	15,3	–	1 185,0	1 172,5	–	–	–	1 172,5
Membri privați	1 617,5	40,0	–	1 657,5	25,4	608,0	1 052,0	–	1 685,4
Statele participante ⁽²⁾	1 170,0	–	–	1 170,0	990,7	0,0	0,0	–	990,7
Total	3 957,2	55,3	–	4 012,5	2 188,6	608,0	1 052,0	–	3 848,6

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

(2) Contribuțiile în numerar ale statelor participante în sumă de 990,7 milioane de euro sunt estimări ale întreprinderii comune.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Majoritatea contribuțiilor în natură ale membrilor privați ai întreprinderii comune trebuie încă să fie validate

3.6.12. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant. Până la sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună angajase integral contribuția maximă a UE la activitățile operaționale, în valoare de 1 169,7 milioane de euro, pentru acorduri de grant semnate în cadrul programului Orizont 2020. Prin urmare, UE efectuase deja contribuții în numerar la întreprinderea comună în valoare de 1 147 de milioane de euro pentru punerea lor în aplicare. Din această sumă angajată, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 75 de milioane de euro (6,4 %) pentru proiecte nefinalizate încă.

3.6.13. La sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună estima contribuțiile în natură potențiale finale ale membrilor privați pentru activitățile operaționale din cadrul programului Orizont 2020 la 1 660 de milioane de euro, ceea ce reprezintă 103 % din obiectivul minim de 1 617,5 milioane de euro. Întreprinderea comună poate calcula și valida contribuțiile în natură din partea membrilor privați doar după efectuarea tuturor plăților atât de către întreprinderea comună, cât și de către statele participante, și după ce s-au primit toate certificatele aferente referitoare la situațiile financiare. La sfârșitul anului 2023, având în

Întreprinderea comună pentru cipuri

vedere că doar un număr limitat de proiecte din cadrul Orizont 2020 fuseseră finalizate, contribuțiile în natură din partea sectorului de profil care erau validate se ridicau la 608 milioane de euro (38 % din obiectiv).

Majoritatea contribuțiilor statelor participante la întreprinderea comună nu au fost încă declarate

3.6.14. Conform notei 4.12 din conturile anuale pe 2023 ale întreprinderii comune pentru cipuri, aceasta este în curs de a-și revizui procesele și metoda tehnică utilizate pentru a raporta și a valida contribuțiile în numerar ale statelor participante pentru programele în curs (Orizont 2020 și Orizont Europa). Potrivit întreprinderii comune, din cauza dificultăților tehnice, datele privind contribuțiile statelor participante erau incomplete atunci când au fost întocmite conturile finale. Drept urmare, întreprinderea comună a putut confirma doar contribuții în valoare de 672 de milioane de euro din partea statelor participante pentru activitățile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa luate împreună.

Execuția programelor Orizont Europa și Europa digitală

3.6.15. *Tabelul 3.6.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.6.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa și Europa digitală (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu Actul de bază unic)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽³⁾ validate	Contribuții în natură ⁽³⁾ estimate, dar nevalidate	Total
UE (DG CNECT) ⁽¹⁾	4 112,7	62,3	4 175,0	241,8	278,7	–	–	520,5
Membrii privați	2 511,1	26,3	2 537,4	1,5	–	0,0	76,0	77,5
Statele participante ⁽²⁾	4 112,7	–	4 112,7	81,9	0,0	–	–	81,9
Total	10 736,5	88,6	10 825,1	325,2	278,7	0,0	76,0	679,9

(1) Contribuțiile financiare ale Uniunii Europene sunt distribuite astfel: a) până la 2 720 de milioane de euro din Orizont Europa; b) până la 1 450 de milioane de euro din programul Europa digitală.

(2) Contribuțiile în numerar ale statelor participante în sumă de 81,9 milioane de euro sunt estimări ale întreprinderii comune.

(3) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Implementarea proiectelor din cadrul programelor Orizont Europa și Europa digitală a înregistrat întârzieri

3.6.16. Până la sfârșitul exercițiului 2023, UE și membrii privați ai întreprinderii comune angajaseră doar 598 de milioane de euro pentru activități din cadrul programelor

Întreprinderea comună pentru cipuri

Orizont Europa și Europa digitală. Contribuțiile în numerar validate ale UE la întreprinderea comună, în valoare de 241,8 milioane de euro, erau legate în principal de plăți de prefinanțare. În același timp, membrii privați au raportat contribuții în natură în valoare de aproximativ 76 de milioane de euro pentru activitățile puse în aplicare. Potrivit întreprinderii comune, această situație s-a datorat tranziției tardive a întreprinderii comune KDT la întreprinderea comună pentru cipuri în septembrie 2023 și unei demarări mai lente decât se preconizase a activităților complexe din noul său domeniu de competență.

Acumularea de contribuții financiare ale UE neutilizate

3.6.17. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale din 2023 a scăzut și mai mult, ajungând la 36 %. Potrivit întreprinderii comune, această situație a fost cauzată în principal de tranziția tardivă a întreprinderii comune KDT la întreprinderea comună pentru cipuri în septembrie 2023. Această tranziție a fost însoțită de o creștere semnificativă a creditelor de plată operaționale pentru 2023 pentru noile activități operaționale din cadrul programelor Europa digitală și Orizont Europa. Cu toate acestea, întreprinderea comună s-a confruntat cu o demarare mai lentă decât se preconizase a activităților complexe din cadrul noului domeniu de competență, precum și cu întâzieri în finalizarea proiectelor existente din cadrul programului Orizont 2020. În urma crizei provocate de COVID-19, aceste proiecte au trebuit să fie prelungite, iar plățile finale au trebuit amânate pentru perioada de după 2023. În 2023, întreprinderea comună a solicitat contribuții financiare suplimentare din partea UE în valoare de 196 de milioane de euro, peste lichiditățile necesare pentru a onora plățile planificate în anul respectiv. În consecință, întreprinderea comună a acumulat un excedent de numerar în cuantum de 438 de milioane de euro la sfârșitul anului 2023. Drept consecință, acest excedent de numerar acumulat nu a fost disponibil pentru UE pentru a finanța alte activități ale UE în 2023, ceea ce denotă deficiențe în planificarea numerarului întreprinderii comune.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.6.18. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) a efectuat auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Pentru cheltuielile întreprinderii comune aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,3 % și o rată de eroare reziduală de 1,3 %⁴³. În ceea ce privește programul Orizont Europa, CAS a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru întreprinderile comune și, prin urmare, nu se mai calculează rate de eroare reprezentative specifice pentru

---

⁴³ Raportul anual de activitate consolidat pe 2023 al întreprinderii comune pentru cipuri, capitolul 4.1.1.

Întreprinderea comună pentru cipuri

întreprinderile comune. Încă nu au fost efectuate primele audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate să aibă loc abia în 2024.

3.6.19. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2023 în cadrul programului Orizont 2020⁴⁴. Curtea nu a identificat erori cuantificabile grave sau deficiențe de control la nivelul beneficiarilor întreprinderii comune incluși în eșantion.

Deficiențe în conceperea și evaluarea unei proceduri de achiziții publice semnificative

3.6.20. În cazul unei proceduri de achiziții din 2023, evaluată la aproximativ 0,3 milioane de euro și legată de primul simpozion al întreprinderii comune pentru cipuri, controlul intern al întreprinderii comune nu a detectat deficiențe nici în conceperea caietului de sarcini, nici în procesul de evaluare a propunerilor financiare, deficiențe care ar fi putut denatura concurența. Dacă nu sunt remediate în procedurile de achiziții viitoare, aceste deficiențe pot duce la contracte și plăți neconforme.

Planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru sunt depășite

3.6.21. În conformitate cu cadrul de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#), organismele UE ar trebui să își actualizeze și să își testeze periodic planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru aferent, pentru a le adapta în funcție de schimbările organizaționale și de noile riscuri pentru mediul operațional. Întreprinderea comună, împreună cu celelalte întreprinderi comune situate în aceeași clădire din Bruxelles, a adoptat în 2018 un plan de continuitate a activității și un plan de recuperare în caz de dezastru comune. Cu toate acestea, întreprinderile comune participante au actualizat ultima dată planul comun de continuitate a activității în februarie 2020 și ultima dată când au testat planul comun de recuperare în caz de dezastru a fost în ianuarie 2019. În consecință, aceste planuri nu reflectă, în prezent, modificările semnificative care au avut loc între timp în mediul operațional al întreprinderii comune, cum ar fi noua conducere a întreprinderii comune responsabilă de planul de continuitate a activității, modificările sistemelor informatice de operare, intensificarea muncii de la distanță de către personal și noile amenințări la adresa securității cibernetice.

---

⁴⁴ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună pentru cipuri

Lipsa unei politici de control intern privind funcțiile sensibile și lipsa monitorizării după angajare a personalului de conducere

3.6.22. Funcțiile sensibile, atât potențiale, cât și reale, ar trebui definite și gestionate în contextul cadrului de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#). La sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună nu dispunea încă de o politică privind gestionarea funcțiilor sensibile. O astfel de politică asigură un control intern necesar, care permite întreprinderii comune să identifice funcțiile sensibile, să le actualizeze și să definească măsuri de control adecvate pentru a preveni sau a atenua riscurile de acțiuni inadecvate sau frauduloase, cum ar fi raportarea frauduloasă, pierderea de active, divulgarea de informații sensibile și corupția.

3.6.23. După încetarea raporturilor de muncă, fiecare membru al personalului întreprinderii comune are îndatorirea să respecte obligația de a avea un comportament integru și discret în ceea ce privește acceptarea anumitor funcții sau avantaje. Un membru al personalului de conducere care a părăsit recent întreprinderea comună nu a informat-o cu privire la intenția sa de a se angaja într-o nouă activitate profesională. Întreprinderea comună nu a întreprins nicio acțiune de monitorizare pentru a detecta activitatea profesională a foștilor membri ai personalului de conducere. Fără o monitorizare activă a noii activități profesionale a foștilor membri ai personalului de conducere, întreprinderea comună nu poate asigura respectarea niciunei restricții impuse foștilor membri ai personalului în ceea ce privește conflictele de interese și nici nu poate detecta situațiile de tip „uși turnante” nedecarate.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.6.24. [Anexa](#) conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună pentru cipuri

Anexă

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Ațiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
1	2021	Prin propunerea Comisiei de modificare a Actului de bază unic ⁴⁵ , întreprinderea comună KDT va fi transformată în viitoarea întreprindere comună pentru cipuri. Conform acestei propuneri, întreprinderea comună va pune în aplicare proiecte în valoare de aproximativ 10,9 miliarde de euro în CFM 2021-2027 și ar trebui să recruteze 19 noi angajați pentru a atinge efectivul de personal statutar planificat de 50 de persoane până în 2025. Întrucât întreprinderea comună avea un efectiv de 29 de angajați la sfârșitul exercițiului 2021 și de doar 25 de angajați la sfârșitul exercițiului 2022, este posibil ca aceasta să se confrunte cu dificultăți considerabile în materie de resurse umane în legătură cu gestionarea acestor noi recrutări, pe lângă noile procese operaționale și administrative care urmează să fie stabilite.	După crearea întreprinderii comune pentru cipuri în septembrie 2023, schema de personal a fost modificată în noiembrie 2023, numărul de posturi fiind majorat la 36 de posturi. Până la 31 decembrie 2023, 33 dintre acestea fuseseră ocupate.	Închisă
2	2022	În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante	Informații detaliate privind diferitele tipuri de contribuții ale membrilor au fost prezentate în	Închisă

⁴⁵ Propunere de regulament al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2021/2085 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa în ceea ce privește întreprinderea comună pentru cipuri, [COM\(2022\) 47](#).

Întreprinderea comună pentru cipuri

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
		<p>pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv.</p>	<p>conturile anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul 2023 la nivel de program. Aceste informații permit, de asemenea, o comparație între realizările reale și obiectivele legale.</p>	
3	2022	<p>Rata de execuție a creditelor de plată operaționale a scăzut la 74 % (în 2021, aceasta a fost de 85 %). Potrivit întreprinderii comune, acest nivel se explică prin problemele cu care s-au confruntat beneficiarii ca urmare a pandemiei de COVID-19. Pentru un număr considerabil de proiecte în curs din cadrul programului Orizont 2020, activitățile tehnice au înregistrat întârzieri fie din cauza lipsei de materiale pentru cipuri, fie deoarece personalul nu a avut acces la instalațiile de dezvoltare și testare. Prin urmare, aceste proiecte au trebuit modificate sau prelungite, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.</p>	<p>Rata de execuție a creditelor de plată operaționale din 2023 a fost de 36 %. Potrivit întreprinderii comune, această situație a fost cauzată în principal de tranziția tardivă a întreprinderii comune KDT la întreprinderea comună pentru cipuri în septembrie 2023 (a se vedea punctul 3.6.17).</p>	Deschisă

Răspunsul întreprinderii comune

3.6.17. Întreprinderea comună pentru cipuri gestionează proiecte complexe, care sunt afectate și de evenimente pe care nu le poate controla. Cu toate acestea, întreprinderea comună beneficiază de flexibilitatea pe care i-o acordă regulamentul său financiar [articolul 6 alineatul (5) din normele financiare ale întreprinderilor comune] în ceea ce privește punerea în aplicare a finanțării pe parcursul întregii perioade a programului, și anume de posibilitatea de a utiliza contribuțiile în numerar ale UE, după primirea lor, în cursul următoarelor trei exerciții bugetare. În plus, întreprinderea comună pentru cipuri s-a angajat să atingă o rată de execuție a creditelor de plată operaționale mai ridicată în 2024.

3.6.20. Din cauza constrângerilor legate de timp impuse de Oficiul pentru Publicații și a termenelor legale stabilite în cadrul achizițiilor publice deschise, întreprinderea comună pentru cipuri nu a mai reușit să prelungească data-limită pentru depunerea ofertelor și nici să anuleze și să relanseze procedura pentru a putea stabili noile date ale simpozionului atunci când a primit solicitarea Comisiei de a modifica datele simpozionului. În 2024, întreprinderea comună pentru cipuri și-a schimbat caietul de sarcini pentru simpozioane și a alocat mai multe resurse și competențe pentru procesele de achiziții publice.

3.6.21. Întreprinderea comună pentru cipuri a instituit, împreună cu alte întreprinderi comune, servicii de sprijin administrativ intern pentru tehnologia informației și comunicațiilor în conformitate cu articolul 13 din Actul de bază unic. Aceste servicii includ guvernanta TIC între întreprinderile comune, gestionarea infrastructurii partajate a TIC, gestionarea instrumentelor și serviciilor TIC, precum și gestionarea securității și a conformității (inclusiv în ceea ce privește securitatea cibernetică).

Planul de lucru anual comun al serviciilor de sprijin administrativ intern pentru tehnologia informației și comunicațiilor pentru 2024 (adoptat la 15 decembrie 2023) include, printre altele, o acțiune specifică privind revizuirea și actualizarea planului de asigurare a continuității activității/planului de recuperare în caz de dezastru în 2024. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” coordonează punerea în aplicare acestei acțiuni și intenționează să prezinte, în iulie 2024, un proiect al acestor planuri, care să facă obiectul unei consultări între întreprinderile comune și, ulterior, al adoptării.

3.6.22. **Politica privind întreprinderea comună pentru cipuri în legătură cu gestionarea funcțiilor sensibile a fost adoptată prin decizia directorului executiv la 5 iunie 2024.**

3.6.23. Potrivit informațiilor de care dispune întreprinderea comună, fostul membru al personalului de conducere de nivel superior nu s-a angajat într-o activitate legată de munca depusă în ultimii trei ani de serviciu, ceea ce ar fi putut conduce la un conflict cu interesele legitime ale întreprinderii comune. Prin urmare, la 13 mai 2024, consiliul de conducere al întreprinderii comune pentru cipuri a decis să îi acorde fostului membru al personalului de conducere de nivel superior permisiunea de a se implica în activități post-angajare.

Întreprinderea comună pentru cipuri

Întreprinderea comună și-a asumat angajamentul de a monitoriza activ orice nouă activitate profesională a foștilor membri ai personalului de conducere de nivel superior.

3.7. Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Introducere

3.7.1. Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031⁴⁶. Întreprinderea comună CBE a înlocuit întreprinderea comună pentru bioindustrii (BBI), care a fost înființată în mai 2014 în cadrul programului Orizont 2020⁴⁷.

3.7.2. Întreprinderea comună CBE este un parteneriat public-privat, axat pe cercetare și inovare pentru un sector al bioindustriilor circulare durabile și competitive. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, și o serie de parteneri din sectorul de profil, reprezentați de Consorțiul bioindustriilor.

3.7.3. *Tabelul 3.7.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.7.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	137,4	80,3	71 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	227,4	264,2	-14 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	28	26	8 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.7.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în *tabelul 3.7.1*, depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. Majorarea bugetului de plăți pentru 2023 a acoperit plățile intermediare aferente proiectelor în curs din cadrul programului Orizont 2020 și plățile de prefinanțare semnificative legate de acordurile de grant și de contractele pe care

⁴⁶ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

⁴⁷ Regulamentul (UE) nr. 560/2014 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune BBI.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Întreprinderea comună intenționează să le semneze până la sfârșitul anului 2023 în cadrul programului Orizont Europa.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.7.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune CBE și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina 170 face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.7.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune CBE, care cuprind situațiile financiare⁴⁸ și rapoartele privind execuția bugetară⁴⁹ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

⁴⁸ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁴⁹ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.7.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune CBE pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.7.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune CBE pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.7.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune CBE pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.7.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului Orizont 2020

3.7.11. *Tabelul 3.7.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.7.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de înstituire și cu deciziile cu forță juridică)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale ⁽¹⁾	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽²⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură estimate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	816,1	18,9	–	835,0	783,3	–	–	–	783,3
Membrii privați	266,6	18,9	2 444,5	2 730,0	22,2	91,9	58,6	2 150,6	2 323,3
Total	1 082,7	37,8	2 444,5	3 565,0	805,5	91,9	58,6	2 150,6	3 106,6

(1) Obiectivele pentru contribuțiile în numerar ale UE și ale membrilor privați, reduse cu 140 de milioane de euro. Obiectivele pentru contribuțiile în natură ale membrilor privați, așa cum sunt stabilite în programele anuale de activitate ale întreprinderii comune.

(2) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții. Valoarea-țintă minimă de 1 755 de milioane de euro pentru aceste activități a fost majorată la 2 444,5 milioane de euro pentru membrii privați, astfel încât să fie atinsă contribuția totală minimă de cel puțin 2 730 de milioane de euro.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de înstituire a acesteia.

3.7.12. Contribuțiile în natură validate ale membrilor privați pentru activitățile operaționale au rămas scăzute, situându-se la 91,9 milioane de euro (sau 35 % din obiectiv), dat fiind că întreprinderea comună le certifică doar atunci când se efectuează plățile finale pentru proiectele din cadrul programului Orizont 2020 și trebuie prezentate certificatele referitoare la situațiile financiare.

Membrii privați s-au bazat în mod semnificativ pe contribuțiile lor la activitățile suplimentare pentru a-și atinge obiectivul global în materie de contribuții

3.7.13. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant semnate. Angajamentele asumate de membri pentru activitățile operaționale ale întreprinderii comune au atins deja nivelul obiectivelor lor privind contribuțiile în materie la sfârșitul anului 2022. La sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună mai avea de plătit aproximativ 52 de milioane de euro (adică 6,4 %) în următorii ani pentru proiecte și contracte care nu fuseseră încă finalizate și să valideze contribuții în natură la activități operaționale raportate la 58,6 milioane de euro la sfârșitul anului 2023.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

3.7.14. Pentru a asigura atingerea obiectivului global privind contribuția membrilor privați de 2 730 de milioane de euro stabilit în regulamentul de înființare a întreprinderii comune, întreprinderea comună și-a revizuit obiectivul privind contribuțiile în natură ale membrilor privați la activitățile suplimentare, majorându-l la 2 444,5 de milioane de euro (sau 90 % din obiectivul global). În schimb, întreprinderea comună și-a redus la 266,6 milioane de euro (cu 45 % mai puțin) obiectivul orientativ privind contribuțiile în natură la activitățile operaționale ale sale, stabilit în programele sale anuale de activitate la 475,3 milioane de euro. Până la sfârșitul exercițiului 2023, membrii privați au raportat contribuții totale în natură la activități suplimentare în valoare de 2 150,6 milioane de euro (88 % din noul obiectiv), din care 1 734,5 milioane de euro (71 % din noul obiectiv) sunt deja certificați. Deși întreprinderea comună a declarat că și-a atins obiectivele operaționale pentru cererile de propuneri aferente Orizont 2020, obiectivul ridicat pentru contribuțiile în natură la activitățile suplimentare (CNAS) prezintă un risc pentru execuția globală a părții sale din programul Orizont 2020. Explicația rezidă în faptul că CNAS sunt furnizate pentru activități din afara programului de activitate pentru cercetare al întreprinderii comune.

Execuția programului Orizont Europa

3.7.15. *Tabelul 3.7.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.7.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				Total
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ raportate, dar nevalidate	
UE (DG RTD)	976,5	23,5	1 000,0	80,2	7,4	–	–	87,6
Membrii privați	976,5	23,5	1 000,0	1,7	–	0,0	65,2	66,9
Total	1 953,0	47,0	2 000,0	81,9	7,4	0,0	65,2	154,5

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.7.16. Până la sfârșitul exercițiului 2023, membrii întreprinderii comune angajaseră deja 160 de milioane de euro pentru acorduri de grant și contracte semnate în cadrul programului Orizont Europa. Contribuțiile în numerar validate ale UE la întreprinderea comună, în valoare de 80,2 milioane de euro, erau legate în principal de plăți de prefinanțare.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Rată scăzută de execuție a bugetului administrativ pentru 2023 (titlurile 1 și 2)

3.7.17. La sfârșitul exercițiului 2023, ratele de execuție a bugetului pentru salarii (titlul 1) al întreprinderii comune au rămas la un nivel scăzut: 64 % pentru creditele de angajament și 57 % pentru creditele de plată (în 2022, acestea se situau la 63 % și, respectiv, la 55 %) Ratele de execuție ale celuilalt buget administrativ (titlul 2) se situau la 88 % pentru creditele de angajament și la 54 % pentru creditele de plată (în 2022, acestea se situau la 60 % și, respectiv, la 68 %)

3.7.18. Această situație se datorează faptului că, în 2023, întreprinderea comună a primit un nou buget administrativ în cadrul programului Orizont Europa (1,7 milioane de euro din partea UE și aceeași sumă din partea membrului privat), pe lângă reactivarea unui excedent semnificativ de aproximativ 2,6 milioane de euro din bugetul administrativ neutilizat din exercițiile anterioare. S-a ajuns astfel la o și mai mare acumulare de credite de plată administrative neutilizate, ceea ce nu este în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.7.19. În ceea ce privește cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa, Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) este responsabil pentru auditurile *ex post*. Pentru cheltuielile aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 1,9 % și o rată de eroare reziduală de 1,2 %⁵⁰. În ceea ce privește programul Orizont Europa, CAS a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru întreprinderile comune și, prin urmare, nu se mai calculează rate de eroare specifice acestora. Încă nu au fost efectuate primele audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.7.20. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2023 în cadrul programului Orizont 2020⁵¹. Într-un caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare gravă rezultată din neeligibilitatea unor dobânzi aferente unor împrumuturi și din contabilizarea incorectă de către beneficiar.

---

⁵⁰ Raportul anual de activitate consolidat pe 2023 al întreprinderii comune CBE, capitolul 4.1.2.

⁵¹ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru sunt depășite

3.7.21. În conformitate cu cadrul de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#), organismele UE ar trebui să își actualizeze și să își testeze periodic planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru aferent, pentru a le adapta în funcție de schimbările organizaționale și de noile riscuri pentru mediul operațional. Întreprinderea comună, împreună cu celelalte întreprinderi comune situate în aceeași clădire din Bruxelles, a adoptat în 2018 un plan de continuitate a activității și un plan de recuperare în caz de dezastru comune. Cu toate acestea, întreprinderile comune participante au actualizat ultima dată planul comun de continuitate a activității în februarie 2020 și au testat ultimul plan comun de recuperare în caz de dezastru în ianuarie 2019. În consecință, aceste planuri nu reflectă, în prezent, modificările semnificative care au avut loc între timp în mediul operațional al întreprinderii comune, cum ar fi noua conducere a întreprinderii comune responsabilă de planul de continuitate a activității, modificările sistemelor informatice de operare, intensificarea muncii de la distanță de către personal și noile amenințări la adresa securității cibernetice.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.7.22. [Anexa](#) conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Anexă

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Ațiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
1	2020, 2021, 2022	<p>În conformitate cu regulamentul de instituire a întreprinderii comune, membrii din sectorul industrial ar trebui să contribuie în numerar cu cel puțin 182,5 milioane de euro la costurile operaționale ale acesteia. Or, contribuțiile în numerar ale membrilor din sectorul de profil la costurile operaționale ale întreprinderii comune au rămas la un nivel scăzut, de 3,3 milioane de euro. Din acest motiv, Comisia și-a redus obiectivul pentru contribuțiile în numerar la întreprinderea comună cu 140 de milioane de euro.</p> <p>Până la sfârșitul exercițiului 2022, membrii privați își asumaseră angajamente juridice de a pune la dispoziție contribuții în natură și financiare în valoare de 266,5 milioane de euro, cu alte cuvinte 56 % din obiectivul orientativ inițial de 475,3 milioane de euro stabilit în programele de activitate anuale adoptate ale întreprinderii comune. Dat fiind că toate cererile de propuneri din cadrul programului Orizont 2020 au fost închise până la sfârșitul exercițiului 2020, întreprinderea comună nu va atinge, până la sfârșitul perioadei de programare, valoarea-țintă orientativă prevăzută pentru contribuțiile membrilor săi privați.</p>	<p>Întreprinderea comună a menținut contribuțiile în numerar ale membrilor privați la costurile operaționale ale întreprinderii comune la nivelul scăzut de 3,3 milioane de euro.</p> <p>În ceea ce privește contribuțiile în natură ale membrilor privați la activitățile operaționale ale întreprinderii comune, situația nu se schimbase până la sfârșitul anului 2023; a se vedea punctul 3.7.14.</p>	Deschisă
2	2021, 2022	Pentru a asigura atingerea, până la sfârșitul perioadei programului, a obiectivului global privind contribuția membrilor privați (2 730 de	În 2023, întreprinderea comună a trebuit să majoreze	Deschisă

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
		milioane de euro) stabilit în regulamentul de instituire a întreprinderii comune, întreprinderea comună și-a revizuit obiectivul privind contribuția în natură a membrilor privați la activitățile suplimentare, majorându-l la 2 235,5 milioane de euro. La sfârșitul exercițiului 2022, membrii privați au raportat contribuții totale în natură la activități suplimentare în valoare de 1 797,9 milioane de euro, ceea ce reprezintă 73,8 % din noul obiectiv, dar pentru 658 de milioane de euro, reprezentând 37 % din suma raportată, procesul de certificare nu fusese încheiat.	și mai mult obiectivul privind contribuțiile în natură ale membrilor privați la activități suplimentare pentru a asigura atingerea obiectivului lor global în materie de contribuții; a se vedea punctul 3.7.14 .	
3	2022	În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv.	Informații detaliate privind diferitele tipuri de contribuții ale membrilor au fost prezentate în conturile anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul 2023 la nivel de program. Aceste informații permit, de asemenea, o comparație între realizările reale și obiectivele legale.	Închisă
4	2022	Rata de execuție a creditelor de plată operaționale aferente programului Orizont 2020 a scăzut la 65 % (în 2021, aceasta a fost de 85 %). Potrivit întreprinderii comune, acest nivel se explică prin creșterea costurilor și prin problemele de implementare cu care se confruntau beneficiarii ca urmare a pandemiei de COVID-19 și	Rata de execuție a creditelor de plată operaționale aferente programului Orizont 2020 a crescut la 89 %. Restul proiectelor din cadrul	Închisă

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
		a războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Prin urmare, durata majorității proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 a trebuit să fie prelungită, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.	Orizont 2020 urmează să fie închise în 2024.	
5	2022	La sfârșitul exercițiului 2022, rata de execuție a bugetului de plăți salariale al întreprinderii comune (titlul 1) era scăzută, situându-se la 55 %. Potrivit întreprinderii comune, acest lucru se explica prin faptul că contractele de muncă ale personalului nou recrutat în 2022 au început cu întârziere.	Conform situației la sfârșitul anului 2023, situația nu se îmbunătățise; a se vedea punctele 3.7.17 și 3.7.18 .	Deschisă

Răspunsul întreprinderii comune

3.7.14. Întreprinderea comună CBE admite preocuparea Curții, dar dorește să precizeze că ICAA contribuie la obiectivele generale ale inițiativei întreprinderii comune BBI pentru programul Orizont 2020 și face obiectul unei planificări anuale care trebuie aprobată de consiliul de conducere.

3.7.18. Întreprinderea comună CBE admite situația descrisă de Curte și constată că, începând cu 2025, bugetul administrativ al întreprinderii comune va fi finanțat exclusiv de programul Orizont Europa. Întreprinderea comună CBE va continua să acorde prioritate execuției creditelor neutilizate reactivate din exercițiile anterioare. Întreprinderea comună va colabora cu Comisia Europeană pentru a consolida procesul de întocmire a bugetului în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

3.8. Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Introducere

3.8.1. Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031⁵². EU-Rail înlocuiește întreprinderea comună Shift2Rail (S2R), creată în iunie 2014 în cadrul programului Orizont 2020⁵³.

3.8.2. Întreprinderea comună EU-Rail este un parteneriat public-privat pentru cercetare și inovare în sectorul feroviar. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, și o serie de parteneri din sectorul feroviar (inclusiv producători de echipamente feroviare, companii feroviare, administratori de infrastructură și centre de cercetare).

3.8.3. *Tabelul 3.8.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.8.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	120,3	180,8	-33 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	102,6	171,4	-40 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	29	28	4 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.8.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în *tabelul 3.8.1*, depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. Bugetele mai mici de angajamente și de plăți pentru 2023 se explică prin valoarea mai redusă a cererilor de propuneri pentru proiecte în cadrul programului Orizont Europa și prin nivelul în scădere al plăților aferente proiectelor din cadrul programului Orizont 2020.

⁵² Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

⁵³ Regulamentul (UE) nr. 642/2014 al Consiliului de înființare a întreprinderii comune Shift2Rail.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.8.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune EU-Rail și ale persoanelor însărcinate cu guvernanta, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea **3.1**. Semnătura de la pagina **170** face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.8.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune EU-Rail, care cuprind situațiile financiare⁵⁴ și rapoartele privind execuția bugetară⁵⁵ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.8.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune EU-Rail pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acestora la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor

⁵⁴ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁵⁵ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.8.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune EU-Rail pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.8.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune EU-Rail pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.8.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului Orizont 2020

3.8.11. *Tabelul 3.8.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Tabelul 3.8.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG MOVE)	384,5	13,5	0,0	398,0	395,7	0,0	0,0	0,0	395,7
Membrii privați	336,5	13,5	120,0	470,0	13,0	315,4	44,7	266,8	639,9
Total	721,0	27,0	120,0	868,0	408,7	315,4	44,7	266,8	1 035,6

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Angajamentele juridice ale membrilor au depășit obiectivele acestora în materie de contribuții, iar întreprinderea comună intenționează să închidă programul în 2024

3.8.12. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant și din contractele semnate. Angajamentele asumate de membri pentru activitățile operaționale și suplimentare ale întreprinderii comune au depășit obiectivele lor privind contribuțiile în materie la sfârșitul anului 2022. La sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună mai avea de plătit aproximativ 40,5 milioane de euro (adică 10,8 %) pentru proiecte și contracte nefinalizate încă și de validat contribuții în natură la activitățile operaționale ale întreprinderii comune în valoare de 44,7 milioane de euro. Execuția bugetului de plăți pe 2023 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 este sub așteptări, deoarece beneficiarii continuă să se confrunte cu probleme tehnice privind livrabilele finale.

3.8.13. Deși rata de execuție a creditelor de plată operaționale din 2023 a crescut la 67 % (în 2022, aceasta a fost de 47 %), aceasta a rămas sub așteptări, iar întreprinderea comună nu a închis programul conform planificării în 2023, ci a amânat plățile finale pentru 2024. Întreprinderea comună a explicat că această situație se datora în principal problemelor tehnice cu care s-au confruntat beneficiarii la finalizarea livrabilelor pentru care erau utilizate sume forfetare, ceea ce a întârziat aprobarea plăților finale de către întreprinderea comună. În plus, în cazul mai multor proiecte, beneficiarii nu au declarat integral spre rambursare bugetul aferent proiectelor, ceea ce a redus și mai mult nevoia de plăți operaționale cu aproximativ 4,1 milioane de euro.

Execuția programului Orizont Europa

3.8.14. *Tabelul 3.8.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.8.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	576,0	24,0	600,0	178,6	8,9	–	–	187,5
Membrii privați	576,0	24,0	600,0	5,9	0,0	69,9	70,3	146,1
Total	1 152,0	48,0	1 200,0	184,5	8,9	69,9	70,3	333,6

(1) Constat în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.8.15. Până la sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună angajase 262 de milioane de euro pentru acorduri de grant și contracte semnate în cadrul programului Orizont Europa. Prin urmare, contribuțiile în numerar ale UE la întreprinderea comună s-au ridicat la 187,5 milioane de euro, în principal pentru plățile de prefinanțare aferente.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.8.16. În ceea ce privește cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa, Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) este responsabil doar pentru auditurile *ex post* ale granturilor întreprinderii comune EU-Rail bazate pe rambursarea costurilor efectiv suportate. Pentru cheltuielile legate de această formă de grant din cadrul programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2 % și o rată de eroare reziduală de 0,9 %⁵⁶. Pentru programul Orizont Europa, EU-Rail utilizează exclusiv granturi cu sume forfetare, în cazul cărora CAS nu efectuează audituri *ex post*.

3.8.17. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2023 în cadrul programului Orizont 2020⁵⁷. Într-un caz, Curtea a identificat și a cuantificat

⁵⁶ Raportul anual de activitate consolidat pe 2023 al întreprinderii comune EU-Rail, capitolul 4.

⁵⁷ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

o eroare gravă rezultată din supradecларarea costurilor cu personalul, deoarece beneficiarul nu a aplicat tarifele orare corespunzătoare exercițiului financiar corect.

Planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru sunt depășite

3.8.18. În conformitate cu cadrul de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#), organismele UE ar trebui să își actualizeze și să își testeze periodic planul de continuitate a activității și planul de recuperare în caz de dezastru aferent, pentru a le adapta în funcție de schimbările organizaționale și de noile riscuri pentru mediul operațional. Întreprinderea comună, împreună cu celelalte întreprinderi comune situate în aceeași clădire din Bruxelles, a adoptat în 2018 un plan de continuitate a activității și un plan de recuperare în caz de dezastru comune. Cu toate acestea, întreprinderile comune participante au actualizat ultima dată planul comun de continuitate a activității în februarie 2020 și ultima dată când au testat planul comun de recuperare în caz de dezastru a fost în ianuarie 2019. În consecință, aceste planuri nu reflectă, în prezent, modificările semnificative care au avut loc între timp în mediul operațional al întreprinderii comune, cum ar fi noua conducere a întreprinderii comune responsabilă de planul de continuitate a activității, modificările sistemelor informatice de operare, intensificarea muncii de la distanță de către personal și noile amenințări la adresa securității cibernetice.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.8.19. [Anexa](#) conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Anexă

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
1	2021	Rata de execuție a bugetului întreprinderii comune disponibil pentru plăți operaționale, inclusiv credite operaționale neutilizate și realocate, a scăzut de la 76 % în 2020 la 61 % în 2021. Această situație a fost cauzată în principal de calitatea slabă a rapoartelor tehnice ale beneficiarilor și de necesitatea unor dovezi suplimentare care să confirme că s-au obținut rezultatele proiectului, precum și de faptul că întârzierile de la nivelul unui singur beneficiar afectează plata întregii sume forfetare.	Chiar dacă, în 2022, întreprinderea comună a elaborat un plan de acțiune pentru a îmbunătăți raportarea financiară de către beneficiari, situația a continuat în 2023 (a se vedea punctul 3.8.13).	Deschisă
2	2022	În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv.	Informații detaliate privind diferitele tipuri de contribuții ale membrilor au fost prezentate în conturile anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul 2023 la nivel de program. Aceste informații permit, de asemenea, o comparație între realizările reale și obiectivele legale.	Închisă
3	2022	Rata de execuție a creditelor de plată operaționale privind programul Orizont 2020, inclusiv a creditelor operaționale	Deși rata de execuție a creditelor de plată operaționale din 2023	Deschisă

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
		<p>neutilizate și realocate, a scăzut la 47 % (în 2021, aceasta a fost de 61 %). Potrivit întreprinderii comune, acest nivel se explică prin creșterea costurilor și prin problemele de implementare cu care s-au confruntat beneficiarii ca urmare a pandemiei de COVID-19 și a războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Prin urmare, durata majorității proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 a trebuit să fie prelungită, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.</p>	<p>a crescut la 67 %, aceasta a rămas sub așteptări, iar întreprinderea comună a amânat plățile finale pentru 2024 (a se vedea punctul 3.8.13).</p>	

Răspunsul întreprinderii comune

3.8.13. Rata mai mică de execuție a bugetului administrativ se explică și prin faptul că unele proiecte din cadrul programului Orizont 2020 au trebuit prelungite din cauza consecințelor în cascadă ale crizei provocate de pandemia de COVID-19, care a întârziat plățile soldului final. Întreprinderea comună și-a finalizat însă activitățile operaționale din cadrul programului Orizont 2020 până la sfârșitul anului 2023, conform planificării și chiar înainte de termenul prevăzut în regulament. Se preconizează că restul plăților soldului final vor fi efectuate în 2024.

3.8.18. Întreprinderea comună EU-Rail, împreună cu alte întreprinderi comune, a instituit servicii de sprijin administrativ intern pentru tehnologia informației și comunicațiilor (BOA TIC) în conformitate cu articolul 13 din Actul de bază unic. Aceste servicii cuprind guvernanta TIC între întreprinderile comune, gestionarea infrastructurii TIC partajate, gestionarea instrumentelor și serviciilor TIC, precum și gestionarea securității și a conformității (inclusiv securitatea cibernetică). Planul său de lucru anual comun pentru 2024 (adoptat la 15 decembrie 2023) cuprinde, printre altele, o acțiune specifică privind revizuirea și actualizarea BCP/DRP în 2024. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” conduce punerea în aplicare a acestei acțiuni și intenționează să prezinte, în iulie 2024, un proiect al acestor planuri pentru consultare între întreprinderile comune și adoptare ulterioară

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

3.9. Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Introducere

3.9.1. Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC), cu sediul la Luxemburg, a fost înființată în octombrie 2018, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2026⁵⁸. În iulie 2021, Consiliul a adoptat un nou regulament de instituire, prin care a fost prelungită durata de viață și a fost extins mandatul întreprinderii comune în cadrul CFM 2021-2027 pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2033⁵⁹.

3.9.2. Întreprinderea comună EuroHPC este un parteneriat public-privat, care permite Uniunii Europene, țărilor participante și membrilor privați să pună în comun resurse pentru dezvoltarea și introducerea calculului de înaltă performanță în Europa. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, *statele participante* și trei membri privați, reprezentați de Platforma tehnologică europeană pentru calculul de înaltă performanță, de *Big Data Value Association* (Asociația pentru valoarea volumelor mari de date) și de *European Quantum Industry Consortium* (Consortiul european al industriei cuantice).

3.9.3. În 2023, Comisia a anunțat și a lansat parțial o nouă inițiativă prin care capacitatea de supercalcul a UE să fie pusă la dispoziția și a întreprinderilor europene nou-înființate care își desfășoară activitatea în domeniul inteligenței artificiale de încredere, pentru ca acestea să își antreneze modelele. În urma propunerii Comisiei, Consiliul a modificat regulamentul de instituire al întreprinderii comune și a introdus un obiectiv suplimentar pentru aceasta, care acoperă contribuția supercalculatoarelor la această nouă inițiativă⁶⁰.

---

⁵⁸ [Regulamentul \(UE\) 2018/1488 al Consiliului](#) privind instituirea întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță.

⁵⁹ [Regulamentul \(UE\) 2021/1173 al Consiliului](#) privind instituirea întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1488.

⁶⁰ [Regulamentul \(UE\) 2024/1732 al Consiliului din 17 iunie 2024](#) de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1173 în ceea ce privește o inițiativă EuroHPC vizând start-upurile pentru a consolida poziția de lider a Europei în domeniul inteligenței artificiale de încredere.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

3.9.4. *Tabelul 3.9.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.9.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	1 058,0	629,9	68 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	1 136,0	1 374,5	-17 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	36	23	57 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.9.5. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în *tabelul 3.9.1*, depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. Majorarea bugetului de plăți pentru 2023 a acoperit plățile intermediare aferente proiectelor în curs din cadrul programului Orizont 2020 și plățile de prefinanțare semnificative legate de acordurile de grant și de contractele pe care întreprinderea comună intenționa să le semneze până la sfârșitul anului 2023 în cadrul programelor Orizont Europa, Europa digitală și Mecanismul pentru interconectarea Europei.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.9.6. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune EuroHPC și ale persoanelor însărcinate cu governanța, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea **3.1**. Semnătura de la pagina **170** face parte integrantă din opinie.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.9.7. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune EuroHPC, care cuprind situațiile financiare⁶¹ și rapoartele privind execuția bugetară⁶² pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.9.8. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune EuroHPC pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

---

⁶¹ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁶² Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Paragraf de evidențiere a unor aspecte

3.9.9. Curtea atrage atenția asupra notei 4.10 din conturile anuale ale întreprinderii comune EuroHPC pentru 2023, în care se afirmă că a existat o modificare a tratamentului contabil al contribuțiilor în numerar primite de întreprinderea comună EuroHPC, care a intrat în vigoare începând cu exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023. Această modificare a tratamentului contabil a condus la o retratare a cifrelor comparative corespunzătoare din anul anterior. Retratarea a fost necesară pentru a reflecta orientările specifice emise de contabilul UE.

De asemenea, Curtea dorește să atragă atenția asupra notei 4.2 din conturile anuale pe 2023 ale întreprinderii comune EuroHPC, care se referă la evaluarea sa preliminară a impactului și la incertitudinile și expunerea legate de plățile în avans efectuate către un furnizor, date fiind informațiile făcute publice recent cu privire la situația financiară a acestuia. Întreprinderea comună EuroHPC a analizat valorile tuturor relațiilor contractuale cu furnizorul, axându-se pe plățile în avans efectuate în baza contractelor și a acordurilor de grant, și a evaluat impactul potențial la 88 de milioane de euro.

Aceste aspecte nu sunt de natură să ducă la formularea unei opinii modificate.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.9.10. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune EuroHPC pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.9.11. În opinia Curții, operațiunile de plăți subiacente conturilor întreprinderii comune EuroHPC pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

3.9.12. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului Orizont 2020 și a Mecanismului pentru interconectarea Europei 1 (MIE 1)

3.9.13. *Tabelul 3.9.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programele Orizont 2020 și MIE 1 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Tabelul 3.9.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 și MIE 1 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽²⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
EU (DG CNECT) ⁽¹⁾	526,0	10,0	–	536,0	445,0	–	–	–	445,0
Statele participante ⁽³⁾⁽⁴⁾	476,0	10,0	–	486,0	129,6	0,0	51,9	–	181,5
Membrii privați ⁽³⁾	420,0	2,0	–	422,0	0,0	0,0	18,4	–	18,4
Total	1 422,0	22,0	–	1 444,0	574,6	0,0	70,3	–	644,9

(1) Contribuția financiară din partea UE include 100 de milioane de euro alocați din programul MIE 1.

(2) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

(3) Noul regulament de instituire a eliminat obligația statelor participante și a membrilor privați de a contribui la costurile administrative.

(4) Contribuțiile în numerar ale statelor participante plătite direct contractanților/beneficiarilor nu sunt incluse.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Membrii privați nu își vor atinge obiectivul în materie de contribuții

3.9.14. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul programelor Orizont 2020 și MIE 1, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant și din contractele semnate. Angajamentele asumate de UE în calitate de membru pentru activitățile operaționale ale întreprinderii comune au atins deja nivelul obiectivului acesteia privind contribuțiile în materie în 2022. La sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună mai avea de plătit aproximativ 260,1 milioane de euro pentru proiecte nefinalizate încă și de validat contribuții în natură în valoare de 51,9 milioane de euro la activitățile operaționale ale întreprinderii comune.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

3.9.15. La sfârșitul anului 2023, angajamentele contractuale ale statelor participante pentru activitățile întreprinderii comune din cadrul programelor Orizont 2020 și MIE 1 erau estimate la 538,3 milioane de euro. În legătură cu aceste angajamente, ele au adus întreprinderii comune contribuții financiare în valoare de 129,6 milioane de euro pentru supercalculatoarele achiziționate de aceasta și au raportat contribuții în natură în valoare de 51,9 milioane de euro la costurile de funcționare ale entităților-gazdă. Diferența – de aproximativ 357 de milioane de euro – dintre angajamentele contractuale estimate și contribuțiile declarate se explică prin faptul că statele participante recunosc și raportează costurile lor în atenția întreprinderii comune numai după finalizarea proiectelor aferente Orizont 2020 pe care le sprijină.

3.9.16. Pe de altă parte, până la sfârșitul exercițiului 2023, membrii privați raportaseră contribuții în natură în valoare de numai 18,4 milioane de euro pentru proiecte din cadrul programului Orizont 2020, adică cu mult sub obiectivul minim de 420 de milioane de euro stabilit în regulamentul de înființare a întreprinderii comune, care trebuie atins de membrii privați până la sfârșitul programului. După cum a observat deja Curtea în Raportul său anual privind întreprinderile comune ale UE pe 2022 (punctul 3.9.17), mecanismele aplicate de întreprinderea comună pentru finanțarea acțiunilor sprijinite prin granturi nu au condus la atingerea nivelului pentru contribuțiile în natură ale membrilor privați prevăzut în regulamentul de înființare a întreprinderii comune în legătură cu programul Orizont 2020.

3.9.17. Angajamentele juridice ale UE și ale statelor participante se situează la nivelul obiectivelor lor privind contribuțiile la Orizont 2020. În schimb, nivelul scăzut de realizare a contribuțiilor membrilor privați (aproximativ 30 % din obiectivele privind contribuția totală de 1,4 miliarde de euro) indică o lipsă de participare a sectorului privat la proiectele întreprinderii comune și prezintă un risc pentru realizarea globală a obiectivelor întreprinderii comune în cadrul programului Orizont 2020.

Execuția programului Orizont Europa, a programului Europa digitală și a Mecanismului pentru interconectarea Europei 2 (MIE 2)

3.9.18. *Tabelul 3.9.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programele de cercetare din CFM 2021-2027 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute în conturile anuale ale întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului 2023.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Tabelul 3.9.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa, Europa digitală și MIE 2 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽³⁾ validate	Contribuții în natură ⁽³⁾ raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG CNECT) ⁽¹⁾	2 989,3	92,0	3 081,3	100,7	657,0	–	–	757,7
Statele participante ⁽²⁾	2 989,3	0,0	2 989,3	36,6	101,9	0,0	0,0	138,5
Membrii privați	900,0	0,0	900,0	0,0	–	0,0	0,8	0,8
Total	6 878,6	92,0	6 970,6	137,3	758,9	0,0	0,8	897,0

(1) Contribuția financiară a UE constă în (a) până la 900 de milioane de euro din programul Orizont Europa; (b) până la 1 981,3 milioane de euro din programul Europa digitală; (c) până la 200 de milioane de euro din programul MIE 2.

(2) Contribuțiile în numerar ale statelor participante plătite direct contractanților/beneficiarilor nu sunt incluse.

(3) Constau în contribuții în natură ale statelor participante la costurile de funcționare ale entităților-gazdă și în contribuțiile în natură ale membrilor privați la activitățile operaționale ale întreprinderii comune.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Există un risc ridicat ca membrii privați să nu își atingă din nou obiectivul privind contribuția minimă pentru programele din perioada 2021-2027

3.9.19. Obiectivele privind contribuția membrilor privați au crescut de peste două ori în comparație cu programul din CFM anterior (de la 420 de milioane de euro la 900 de milioane de euro, a se vedea [tabelul 3.9.2](#) și [tabelul 3.9.3](#)). După cum a observat deja Curtea în Raportul anual privind întreprinderile comune ale UE pe 2022 (punctul 3.9.17), dacă mecanismele de finanțare ale întreprinderii comune rămân aceleași și pentru programul Orizont Europa, întreprinderea comună nu va atinge obiectivul semnificativ mai ridicat privind contribuția membrilor privați stabilit prin noul regulament de instituire. Acest lucru amenință îndeplinirea de către întreprinderea comună a obiectivelor globale ale acesteia în cadrul programului.

Acumularea de contribuții financiare ale UE neutilizate

3.9.20. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale din 2023 a scăzut la 19 %. Procesul îndelungat de achiziționare de către întreprinderea comună a supercalculatoarelor a afectat semnificativ execuția bugetului pentru plăți operaționale. Situația a fost cauzată și de demararea mai lentă decât se preconizase a activităților complexe din cadrul noului domeniu de competență al întreprinderii comune în cadrul programelor Orizont Europa, Europa digitală și MIE, precum și de întârzierile înregistrate în depunerea de către beneficiari a declarațiilor de cheltuieli pentru activitățile de cercetare în curs din cadrul programului Orizont 2020.

3.9.21. În 2023, întreprinderea comună a solicitat contribuții financiare suplimentare din partea UE în valoare de 488,6 milioane de euro, peste lichiditățile necesare pentru a onora plățile planificate în anul respectiv. În consecință, întreprinderea comună a acumulat un

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

excedent de numerar în cuantum de 840,7 milioane de euro la sfârșitul anului 2023 (aproximativ 117 % din bugetul său inițial pentru plăți pentru 2024). Drept consecință, acest excedent de numerar acumulat nu a fost disponibil pentru UE pentru a finanța alte activități ale UE în 2023, ceea ce denotă deficiențe în planificarea numerarului și a bugetului întreprinderii comune.

Rată scăzută de execuție a bugetului administrativ pentru 2023 (titlurile 1 și 2)

3.9.22. În 2023, întreprinderea comună a executat doar 45 % din creditele sale de angajament administrative și 42 % din creditele sale de plată administrative. Potrivit întreprinderii comune, principalul motiv de la baza ratelor scăzute de execuție a fost că aceasta nu a reușit să își atingă planul de recrutare pentru 2022 și 2023. Cu toate acestea, întreprinderea comună a solicitat și a primit contribuții din partea UE pentru costurile aferente numărului final planificat de 54 de angajați, cu mult peste numărul efectiv de 36 de angajați. În plus, la planificarea bugetului său de plăți pentru 2023, întreprinderea comună nu a luat în considerare realocarea și/sau dezactivarea unor sume semnificative din creditele de plată administrative neutilizate din exercițiile anterioare, ceea ce nu era în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.9.23. În ceea ce privește cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa, Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) este responsabil pentru auditurile *ex post*. Pentru cheltuielile aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat în 2023 o rată de eroare detectată de 1,3 % și o rată de eroare reziduală de 0 %⁶³. În ceea ce privește programul Orizont Europa, CAS a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru întreprinderile comune și, prin urmare, nu se mai calculează rate de eroare reprezentative specifice pentru întreprinderile comune. Încă nu au fost efectuate primele audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.9.24. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate

⁶³ Raportul anual de activitate consolidat pe 2023 al întreprinderii comune EuroHPC, capitolul 4.1.1.1.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

în 2023 în cadrul programului Orizont 2020⁶⁴. Curtea nu a identificat erori cuantificabile grave sau deficiențe de control la nivelul beneficiarilor întreprinderii comune incluși în eșantion.

Plan de asigurare a continuității activității și plan de recuperare în caz de dezastru incomplete

3.9.25. Întreprinderea comună și-a elaborat propriul plan de asigurare a continuității activității și propriul plan de recuperare în caz de dezastru. Deși aceste planuri nu au fost încă adoptate în mod oficial de directorul întreprinderii comune, ele nu conțineau mai multe elemente importante, cum ar fi definirea unor obiective adecvate și a abordării care să fie urmată, o evaluare a riscurilor pentru continuitatea activității și a unei analize de impact asupra activității, prezentarea guvernantei planului de continuitate a activității și a rolurilor și responsabilităților în activarea acestuia, precum și norme specifice privind testarea și actualizarea periodică a planurilor. Pentru a atenua riscurile operaționale conexe, cum ar fi o eventuală recuperare incompletă sau întârziată a datelor operaționale în cazul unui dezastru sau al unui atac cibernetic, întreprinderea comună ar trebui să își finalizeze și să își actualizeze periodic cele două planuri și să testeze eficacitatea acestora. În fine, directorul întreprinderii comune ar trebui să adopte în mod oficial planurile în formă completă și actualizată.

Lipsa unei politici de control intern privind funcțiile sensibile

3.9.26. Funcțiile sensibile, atât potențiale, cât și reale, ar trebui definite și gestionate în contextul cadrului de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#). La sfârșitul exercițiului 2023, întreprinderea comună nu dispunea încă de o politică privind gestionarea funcțiilor sensibile. O astfel de politică asigură un control intern necesar, care permite întreprinderii comune să identifice funcțiile sensibile, să le actualizeze și să definească măsuri de control adecvate pentru a preveni sau a atenua riscurile de acțiuni inadecvate sau frauduloase, cum ar fi raportarea frauduloasă, pierderea de active, divulgarea de informații sensibile și corupția.

Observații cu privire la alte aspecte

Întreprinderea comună nu și-a atins obiectivele în materie de recrutare

3.9.27. În 2021, pentru a executa fonduri în valoare de aproximativ 7 miliarde de euro în cadrul noului CFM 2021-2027, întreprinderea comună a primit, din partea Comisiei, 39 de

⁶⁴ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

posturi suplimentare, din care 30 trebuiau să fie ocupate până la sfârșitul anului 2022 și alte 9 până la sfârșitul anului 2023. Până la sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună recrutase doar 21 de angajați suplimentari, ajungând la un total de 36 de angajați; prin urmare, aceasta nu și-a îndeplinit obiectivul în materie de recrutare. Potrivit întreprinderii comune, aceasta s-a confruntat cu dificultăți semnificative în atingerea obiectivelor ambițioase în materie de recrutare stabilite pentru 2022 și 2023, din cauza personalului său redus și a dificultății pe care o implică recrutarea unor experți cu cunoștințe de specialitate rare.

Deficiențe în cadrul procedurilor de recrutare ale întreprinderii comune

3.9.28. Curtea a identificat deficiențe în etapa de preselecție a ambelor proceduri de recrutare pe care le-a auditat. Comitetul de selecție nu a stabilit o listă restrânsă a tuturor candidaților care întrunesc calificările și experiența esențiale, rezumându-se doar la cei care, potrivit comitetului de selecție, corespundeau în cea mai mare parte profilului căutat. În special, comitetul de selecție nu convenise în prealabil asupra utilizării unei grile de notare cu o ponderare clară a criteriilor esențiale și nici nu a documentat în mod suficient procesul decizional subiacent. Aceste deficiențe au redus transparența procedurilor, care, în consecință, este posibil să nu fi respectat în totalitate principiul general al egalității de tratament al candidaților.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.9.29. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Anexă

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
1	2020	Până la sfârșitul anului 2020, întreprinderea comună nu elaborase proceduri fiabile pentru validarea și certificarea contribuțiilor în natură și nici nu instituise o procedură contabilă adecvată pentru recunoașterea acestora. O astfel de situație nu permite întreprinderii comune să gestioneze, să monitorizeze și să raporteze obținerea nivelului minim al contribuțiilor în natură.	În 2023, întreprinderea comună a adoptat în mod oficial metodologia sa de contabilizare și de raportare cu privire la contribuțiile în natură pentru activitățile sale.	Închisă
2	2021, 2022	Până la sfârșitul exercițiului 2022, membrii privați raportaseră numai 11 milioane de euro, cu mult sub obiectivul minim de 420 de milioane de euro stabilit în regulamentul de înființare a întreprinderii comune, care trebuie atins de membrii privați până la sfârșitul programului. Mecanismele actuale de finanțare ale întreprinderii comune pentru acțiunile sale sprijinite prin granturi permit membrilor privați să furnizeze contribuții în natură doar pentru un singur tip de proiect (proiecte de inovare, cu acoperirea a 30 % din costurile proiectului) și nu vor duce la atingerea nivelului minim stabilit pentru contribuțiile în natură ale membrilor privați.	Până la sfârșitul exercițiului 2023, contribuțiile membrilor privați au crescut doar la 18,4 milioane de euro (a se vedea punctul 3.9.16).	Deschisă
3	2022	Ratele de execuție din 2022 pentru creditele de angajament și pentru creditele de plată operaționale au fost de 79 % și, respectiv, de 24 %. Cauzele principale au fost următoarele: întârzieri în pregătirea supercalculatoarelor pre-exascale, care au împiedicat efectuarea plăților intermediare pentru granturile de funcționare ale întreprinderii comune; întârzieri în procedura	Rata de execuție a creditelor de plată operaționale din 2023 a rămas la un nivel foarte scăzut, situându-se la	Deschisă

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
		de achiziție a supercalculatoarelor, care au împiedicat efectuarea plăților de prefinanțare aferente; amânarea pentru 2023 a cererii de propuneri din cadrul MIE 2 privind hiperconectivitatea, din cauza necesității unui studiu prealabil; și întârzieri în declarațiile de cheltuieli ale beneficiarilor pentru activitățile de cercetare în curs.	19 % (a se vedea punctul 3.9.21).	
4	2020, 2021, 2022	În ceea ce privește creditele administrative de angajament și de plată (titlurile 1 și 2), întreprinderea comună nu a luat în considerare în mod suficient, în planificarea bugetului său administrativ, realocarea sumelor semnificative reprezentând credite de plată neutilizate din exerciții anterioare.	Situația a continuat în 2023 (a se vedea punctul 3.9.23).	Deschisă
5	2020, 2021	În 2020, întreprinderea comună a elaborat un plan de acțiune vizând punerea în aplicare în 2021 a acțiunilor rămase de realizat în legătură cu cele 17 principii de control intern ale cadrului de control intern al Comisiei. Totuși, din cauza lipsei de personal administrativ esențial, întreprinderea comună nu aprobase încă mai multe acțiuni de control intern importante în termenele stabilite pentru 2021 în planul său de acțiune. Aceste întârzieri au sporit riscul care există pentru întreprinderea comună la nivelul controlului intern în 2021.	În 2023, întreprinderea comună a recrutat un responsabil cu controlul intern care a gestionat finalizarea acestor acțiuni.	Închisă
6	2021, 2022	Conform noului regulament de instituire adoptat în iulie 2021, întreprinderea comună a fost extinsă considerabil și va trebui să execute fonduri în valoare de peste 7 miliarde de euro în noul CFM 2021-2027. Ea va trebui să recruteze în acest scop un număr suplimentar de 39 de angajați până în 2023. Până la sfârșitul exercițiului 2022, personalul întreprinderii	În pofida eforturilor considerabile depuse, întreprinderea comună recrutase, până la sfârșitul anului 2023, 21 de membri noi	Deschisă

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
		comune a crescut de la 15 la doar 23 de angajați. Întreprinderea comună nu și-a îndeplinit obiectivul de a recruta 30 de noi angajați înainte de sfârșitul anului 2022, inclusiv pentru două funcții esențiale de conducere, și este încă în urmă în ceea ce privește îndeplinirea obiectivului său de recrutare a 39 de noi angajați înainte de sfârșitul anului 2023.	ai personalului, ceea ce este în continuare sub obiectivul de 39 de noi membri (a se vedea punctul 3.9.28).	
7	2022	Procedurile de recrutare pentru posturile de conducere de șef pentru strategie și guvernantă și de șef al administrației și finanțelor au fost lansate abia la sfârșitul anului 2022 și, respectiv, în prima jumătate a anului 2023.	În 2023, toate posturile-cheie de conducere au fost ocupate. Echipele de management al proiectelor au fost întărite cu responsabili de proiect cu experiență.	Închisă
8	2022	În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv.	Informații detaliate privind diferitele tipuri de contribuții ale membrilor au fost prezentate în conturile anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul 2023 la nivel de program. Aceste informații permit, de asemenea, o comparație între realizările reale și obiectivele legale.	Închisă

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Răspunsul întreprinderii comune

3.9.15. Întreprinderea comună EuroHPC dorește să sublinieze că statele participante, pe lângă angajamentele contractuale estimate la 538,3 milioane EUR pentru activitățile privind programul Orizont 2020 și MIE, au plătit și contribuții financiare în valoare de 48,3 milioane EUR direct contractanților de supercalculatoare petascale, achiziționate în comun de întreprinderea comună și statele participante. Cu toate acestea, statele participante nu au raportat încă această contribuție la întreprinderea comună.

3.9.28. Întreprinderea comună EuroHPC ia notă de observația Curții. Cu toate acestea, întreprinderea comună declară că a evaluat cerințele obligatorii în același mod ca cerințele de eligibilitate, și anume reușită sau eșec. Întreprinderea comună consideră că acest lucru nu a avut un impact negativ asupra modului în care au fost tratați candidații, având în vedere că aceștia au avut posibilitatea să demonstreze la interviu că aceste competențe depășeau cerințele obligatorii. Cu toate acestea, întreprinderea comună EuroHPC salută întotdeauna sugestiile de ameliorare și a pus deja în aplicare un sistem de puncte pentru a evalua toate cerințele.

3.10. Întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente”

Introducere

3.10.1. Întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente” (SNS), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031⁶⁵. Aceasta și-a dobândit autonomia financiară la 24 octombrie 2023. În perioada anterioară autonomiei financiare a întreprinderii comune, Comisia era responsabilă de execuția bugetului acesteia pentru exercițiul financiar 2023. Comisia a executat credite de plată în valoare de 21,7 milioane de euro și credite de angajament în valoare de 0,8 milioane din bugetul pe 2023 al întreprinderii comune.

3.10.2. Întreprinderea comună SNS este un parteneriat public-privat menit să faciliteze și să dezvolte poziția de lider industrial în Europa în domeniul rețelelor și serviciilor 5G și 6G. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, și Asociația industrială pentru rețele și servicii inteligente 6G (6G-IA).

3.10.3. *Tabelul 3.10.1* prezintă cifre-cheie pentru întreprinderea comună, care se referă la perioada cuprinsă între 24 octombrie 2023, data la care aceasta a devenit autonomă financiar, și 31 decembrie 2023.

Tabelul 3.10.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾⁽³⁾	122,9	–
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾⁽³⁾	134,7	–
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	14	–

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

(3) Cifrele se referă la perioada cuprinsă între 24 octombrie 2023, data la care aceasta a devenit autonomă financiar, și 31 decembrie 2023.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

⁶⁵ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.10.4. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune SNS și ale persoanelor însărcinate cu guvernanta, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea **3.1**. Semnătura de la pagina **170** face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.10.5. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune SNS, care cuprind situațiile financiare⁶⁶ și rapoartele privind execuția bugetară⁶⁷ pentru perioada financiară cuprinsă între 24 octombrie 2023 și 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.10.6. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune SNS pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul

⁶⁶ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁶⁷ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente” (SNS)

Încheiat la această dată, în conformitate cu regulamentul său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Paragraf de evidențiere a unor aspecte

3.10.7. Curtea atrage atenția asupra notei 4.10 din conturile anuale finale ale întreprinderii comune SNS pentru 2023, în care se explică că aceasta și-a dobândit autonomia financiară la 24 octombrie 2023. Înainte de această dată, Comisia era responsabilă de instituirea și de operațiunile inițiale ale întreprinderii comune SNS. Nota 2.3 explică faptul că prefinanțarea în cuantum de 288,9 milioane de euro din bilanț constă în plăți sub formă de prefinanțări efectuate de Comisie în sumă de 188,6 milioane de euro înainte de obținerea autonomiei financiare și efectuate de SNS în sumă de 100,3 milioane de euro după obținerea autonomiei financiare.

Acest aspect nu este de natură să ducă la formularea unei opinii modificate.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.10.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune SNS pentru perioada financiară care a început la 24 octombrie 2023 și s-a încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.10.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune SNS pentru perioada financiară care a început la 24 octombrie 2023 și s-a încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.10.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente” (SNS)

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului Orizont Europa

3.10.11. *Tabelul 3.10.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune (inclusiv contribuțiile primite înainte ca întreprinderea comună să obțină autonomia financiară).

Tabelul 3.10.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de înstituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	881,5	18,5	900,0	288,9	14,6	–	–	303,5
Membrii privați	881,5	18,5	900,0	0,7	0,0	0,0	219,9	220,6
Total	1 763,0	37,0	1 800,0	289,6	14,6	0,0	219,9	524,1

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de înstituire a acesteia.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.10.12. Până la sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună pusese în aplicare parțial **cadrul de control intern al Comisiei**, care se bazează pe 17 principii de control intern. În special, întreprinderea comună mai trebuie să finalizeze acțiunile menite să asigure funcționarea eficientă a planului de continuitate a activității și a planului de recuperare în caz de dezastru, a politicii privind gestionarea funcțiilor sensibile și a principiilor de control legate de evaluarea riscurilor și de activitățile de control și monitorizare.

3.10.13. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) va efectua auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programului Orizont Europa. În ceea ce privește programul Orizont Europa, CAS a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru întreprinderile comune și, prin urmare, nu se mai calculează rate de eroare reprezentative specifice pentru întreprinderile comune. Încă nu au fost efectuate primele audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate să aibă loc abia în 2024.

Răspunsul întreprinderii comune

3.10.12. Întreprinderea comună SNS, împreună cu alte întreprinderi comune, a instituit acorduri de back office pentru tehnologia informației și comunicațiilor conform articolului 13 din Actul unic de bază.

Aceste acorduri acoperă governanța TIC între întreprinderile comune, gestionarea infrastructurii TIC partajate, gestionarea instrumentelor și serviciilor TIC, precum și gestionarea securității și a conformității (inclusiv securitatea cibernetică).

Planul său anual de activitate comun pentru 2024 (adoptat la 15 decembrie 2023) conține, printre altele, o acțiune specifică privind revizuirea și actualizarea planului de continuitate a activității/planului de recuperare în caz de dezastru pentru 2024. Întreprinderea comună IHI conduce punerea în aplicare a acestei acțiuni și intenționează să prezinte, în iulie 2024, un proiect al acestor planuri pentru consultare între întreprinderile comune și adoptare ulterioară.

Politica întreprinderii comune SNS privind funcțiile sensibile este finalizată și a fost adoptată la 18 iunie 2024.

Procedurile și registrul de excepții și neconformități vor fi adoptate până în trimestrul doi 2024, așa cum prevedea inițial planul de acțiune privind cadrul de control intern.

Evaluarea riscurilor, registrul riscurilor și politica de gestionare a documentelor vor fi finalizate în trimestrul trei 2024.

3.11. Întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”

Introducere

3.11.1. Întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”, cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031⁶⁸. Aceasta și-a dobândit autonomia financiară la 23 noiembrie 2023. În perioada anterioară autonomiei financiare a întreprinderii comune, Comisia era responsabilă de execuția bugetului acesteia pentru exercițiul financiar 2023. Comisia a executat credite de plată în valoare de 48,5 milioane de euro și credite de angajament în valoare de 0,58 milioane de euro din bugetul pe 2023 al întreprinderii comune.

3.11.2. Întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” are la bază primul și al doilea program de parteneriat dintre țările europene și cele în curs de dezvoltare privind studiile clinice (EDCTP). Această întreprindere comună nouă este un parteneriat între UE și Asociația EDCTP, o asociație ai cărei membri sunt 15 țări europene și 28 de țări africane. Obiectivul său este de a oferi noi soluții pentru reducerea incidenței bolilor infecțioase în Africa Subsahariană și de a consolida capacitățile de cercetare în vederea pregătirii și a răspunsului la reapariția bolilor infecțioase în această regiune și la nivel mondial. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, și Asociația EDCTP.

3.11.3. *Tabelul 3.11.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

---

⁶⁸ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

Întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”

Tabelul 3.11.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾⁽³⁾	2,2	–
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾⁽³⁾	136,4	–
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	17	–

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

(3) Cifrele se referă la perioada cuprinsă între 23 noiembrie, data la care aceasta a devenit autonomă financiar, și 31 decembrie 2023.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.11.4. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” și ale persoanelor însărcinate cu governanța, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea **3.1**.

Semnătura de la pagina **170** face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.11.5. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”, care cuprind situațiile financiare⁶⁹ și rapoartele privind execuția bugetară⁷⁰ pentru perioada financiară cuprinsă între 23 noiembrie 2023 și 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

3.11.6. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu regulamentul său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Paragraf de evidențiere a unor aspecte

3.11.7. Curtea atrage atenția asupra notei 4.10 din conturile anuale finale pe 2023 ale întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”, în care se explică că aceasta și-a dobândit autonomia financiară la 23 noiembrie 2023. Înainte de această dată,

⁶⁹ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁷⁰ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”

Comisia era responsabilă de instituirea și de operațiunile inițiale ale întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”. Nota 2.3 explică faptul că prefinanțarea în cuantum de 47,6 milioane de euro din bilanț constă în plăți sub formă de prefinanțări efectuate de Comisie în sumă de 41,0 milioane de euro înainte de obținerea autonomiei financiare și efectuate de EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” în sumă de 6,6 milioane de euro după obținerea autonomiei financiare.

Acest aspect nu este de natură să ducă la formularea unei opinii modificate.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.11.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” pentru perioada cuprinsă între 23 noiembrie 2023 și 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plăți

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.11.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” pentru perioada cuprinsă între 23 noiembrie 2023 și 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.11.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția programului Orizont Europa

3.11.11. *Tabelul 3.11.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație

Întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”

cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) ale membrilor și ale partenerilor contribuitori recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2023 în conturile anuale ale întreprinderii comune (inclusiv contribuțiile primite înainte ca întreprinderea comună să obțină autonomia financiară).

Tabelul 3.11.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2023)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar validate	Contribuții în numerar nevalidate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură ⁽¹⁾ raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	740,2	59,8	800,0	48,9	1,2	-	-	50,1
EDCTP – statele participante	439,9	0,0	439,9	-	-	0,0	152,8	152,8
Partenerii contribuitori	360,1	0,0	360,1	-	-	-	0,0	0,0
Total	1 540,2	59,8	1 600,0	48,9	1,2	0,0	152,8	202,9

(1) Contribuțiile Asociației EDCTP constau în contribuții în natură la activitățile suplimentare (CNAS). Contribuțiile partenerilor contribuitori constau în contribuții în numerar la activitățile întreprinderii comune.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.11.12. Potrivit conturilor anuale ale întreprinderii comune, Asociația EDCTP angajase, până la sfârșitul anului 2023, contribuții financiare la activități suplimentare (CNAS) în valoare de 387,6 milioane de euro legate de programul Orizont Europa, din care a raportat întreprinderii comune ca fiind suportată până la sfârșitul anului 2023 o sumă de 152,8 milioane de euro. Întreprinderea comună estimează că nivelul contribuțiilor financiare la activități suplimentare va atinge cel puțin 550 de milioane de euro (sau 157 % din obiectiv) până la sfârșitul programului.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.11.13. Până la sfârșitul anului 2023, întreprinderea comună pusese în aplicare cea mai mare parte din **cadrul de control intern al Comisiei**, care se bazează pe 17 principii de control intern. Totuși, întreprinderea comună mai trebuie să finalizeze mai multe acțiuni menite să asigure funcționarea eficientă a planului de continuitate a activității și a planului de recuperare în caz de dezastru, a politicii privind gestionarea funcțiilor sensibile și a principiului de control legat de activitățile de monitorizare.

3.11.14. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei (CAS) va efectua auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programului Orizont Europa. În ceea ce privește programul Orizont Europa, CAS a trecut la o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru întreprinderile comune și, prin urmare, nu se mai calculează rate de eroare reprezentative specifice pentru întreprinderile comune. Încă nu au fost efectuate

Întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”

primele audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate să aibă loc abia în 2024.

Răspunsul întreprinderii comune

3.11.13. Politica privind funcțiile sensibile a întreprinderii comune EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” este finalizată și a fost adoptată la 27 mai 2024.

Întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” utilizează în prezent infrastructura informatică a Comisiei Europene și depune eforturi pentru a deveni autonomă din punct de vedere informatic până la sfârșitul anului 2024. Până în acest moment, întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” este acoperită în caz de dezastru sau de atac cibernetic.

Împreună cu alte întreprinderi comune, întreprinderea comună EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial” a instituit servicii de sprijin administrativ intern pentru tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), în conformitate cu articolul 13 din Actul de bază unic. Aceste servicii acoperă guvernanta TIC între întreprinderile comune, gestionarea infrastructurii TIC partajate, gestionarea instrumentelor și serviciilor TIC, precum și gestionarea securității și a conformității (inclusiv securitatea cibernetică). Planul anual de activitate comun pentru 2024 (adoptat la 15 decembrie 2023) conține, printre altele, o acțiune specifică privind revizuirea și actualizarea planului de continuitate a activității/planului de recuperare în caz de dezastru pentru 2024. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” conduce punerea în aplicare a acestei acțiuni și intenționează să prezinte, în iulie 2024, un proiect al acestor planuri pentru consultare între întreprinderile comune și adoptare ulterioară.

**Întreprindere comună care
funcționează sub egida EURATOM**

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

3.12. Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Introducere

3.12.1. Întreprinderea comună europeană pentru reactorul termonuclear experimental internațional (ITER) și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (*Fusion for Energy – F4E*) a fost înființată în aprilie 2007, pentru o perioadă de 35 de ani⁷¹. Una dintre principalele sale sarcini este de a furniza contribuția Comunității Europene a Energiei Atomice (Euratom) la Organizația Internațională ITER pentru Energia de Fuziune (OI ITER), responsabilă de implementarea proiectului ITER. Instalațiile principale de fuziune sunt situate în Cadarache, Franța, iar sediul întreprinderii comune se află la Barcelona.

3.12.2. Membrii săi sunt Euratom, reprezentată de Comisie, și statele membre ale Euratom.

3.12.3. *Tabelul 3.12.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.12.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2023	2022	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	631,5	844,0	-25 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	807,0	981,2	-18 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	426	436	-2 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.12.4. Reducerea bugetului de angajamente și a celui de plăți pentru 2023 reflectă încetinirea activităților operaționale ale întreprinderii comune F4E (a se vedea punctele [3.12.20-3.12.22](#)).

⁷¹ Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.12.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii F4E și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea **3.1**. Semnătura de la pagina **170** face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.12.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune F4E, care cuprind situațiile financiare⁷² și rapoartele privind execuția bugetară⁷³ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.12.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune F4E pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2023, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul

⁷² Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁷³ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și notele explicative.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.12.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune F4E pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.12.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune F4E pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Paragraf de evidențiere a unor aspecte

3.12.10. Curtea atrage atenția asupra notei 6.4.2 din conturile anuale provizorii ale întreprinderii comune F4E pentru 2023, care a evaluat costul total al îndeplinirii obligațiilor care îi revin pentru punerea în aplicare a proiectului ITER (așa-numita „estimare la finalizare”) la 21,2 miliarde de euro (la valorile din 2023). Dat fiind că estimarea la finalizare prezentată în 2023 continuă să fie bazată în continuare pe ipotezele din 2016 referitoare la obiectivele de etapă și la costuri, ea va face obiectul unor modificări semnificative, odată ce noul scenariu de referință și noile cerințe ale proiectului ITER vor fi fost finalizate, aprobate de Consiliul ITER și comunicate în mod oficial întreprinderii comune F4E.

3.12.11. Curtea atrage atenția asupra părții introductive a conturilor anuale ale întreprinderii comune F4E pentru 2023, în care se afirmă că noului director al F4E – numit în mai 2023 – i s-a cerut de către Consiliul de administrație al F4E să reorganizeze actuala structură organizațională a F4E pentru a deveni mai eficientă și mai bine adaptată în

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

vederea atingerii obiectivelor prezente și viitoare ale F4E, inclusiv a celor legate de viitorul scenariu de referință ITER.

3.12.12. Curtea atrage atenția asupra literei (d) din partea introductivă a conturilor anuale ale întreprinderii comune F4E pentru 2023: „Impactul situației internaționale”, care descrie impactul inflaționist semnificativ și prelungit, cauzat de problemele din lanțul de aprovizionare induse de pandemia de COVID-19 și de războiul de agresiune împotriva Ucrainei, asupra operațiunilor F4E. Întreprinderea comună F4E a estimat că impactul total asupra estimării sale la finalizare se va ridica la 258 de milioane de euro (la valorile din 2008).

Aceste aspecte nu sunt de natură să ducă la formularea unei opinii modificate.

3.12.13. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații privind estimarea costurilor la finalizare pentru ITER

3.12.14. Potrivit notei 6.4.2 „Altele – Obligații viitoare” din conturile anuale ale întreprinderii comune F4E pe 2023, întreprinderea comună a evaluat costul total al îndeplinirii obligațiilor care îi revin pentru punerea în aplicare a proiectului ITER („estimarea la finalizare”) la 21,2 miliarde de euro (la valorile din 2023). Această estimare include costurile întreprinderii comune pentru faza de construcție și de exploatare până în 2035, precum și pentru faza de dezafectare și dezactivare până în 2042 și este formată din totalul plăților efectuate până la sfârșitul anului 2023 (9,8 miliarde de euro) și estimarea plăților viitoare (evaluate la 11,3 miliarde de euro la valorile din 2023).

3.12.15. După cum se arată în partea introductivă a conturilor anuale ale întreprinderii comune F4E, aceasta se confruntă cu un impact inflaționist semnificativ și prelungit asupra operațiunilor sale, cauzat de problemele în lanțul de aprovizionare induse de pandemia de COVID-19 și de războiul de agresiune împotriva Ucrainei. Întreprinderea comună a estimat că impactul total asupra estimării sale la finalizare se va ridica la 258 de milioane de euro (la valorile din 2008).

3.12.16. Din cauza procesului îndelungat de revizuire a actualului scenariu de referință ITER din 2016, F4E a continuat să își bazeze estimările planificării pe termen lung, astfel cum au fost prezentate în conturile anuale pentru 2023 (inclusiv estimarea la finalizare), pe ipotezele referitoare la obiectivele de etapă și la costuri formulate în 2016, care nu iau în considerare modificările tehnice semnificative și impactul inflaționist prelungit pe care întreprinderea comună le-a cunoscut între timp. În consecință, estimarea la finalizare prezentată în conturile anuale ale întreprinderii comune ar putea fi semnificativ subestimată și va face obiectul unor

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E) modificări semnificative, odată ce noul scenariu de referință și noile cerințe ale proiectului ITER vor fi fost finalizate, aprobate de Consiliul ITER și comunicate în mod oficial întreprinderii comune F4E.

Observații privind reorganizarea semnificativă a F4E

3.12.17. În cadrul reuniunii sale extraordinare din februarie 2023, Consiliul de administrație a aprobat raportul unui grup de lucru la nivel înalt din cadrul său, care se ocupă de optimizarea structurii organizaționale a F4E. În același timp, Consiliul de administrație l-a numit în funcție pe noul director executiv al F4E, care și-a început mandatul la 16 mai 2023.

3.12.18. În februarie 2023, Consiliul de administrație a aprobat rezultatele raportului grupului său de lucru la nivel înalt pentru optimizarea structurii organizaționale a F4E. Astfel cum se arată în conturile pentru 2023, Consiliul de administrație a cerut noului director executiv al F4E să reorganizeze structura actuală a F4E, pentru ca întreprinderea comună să devină mai eficientă și mai bine adaptată în vederea atingerii obiectivelor sale prezente și viitoare, inclusiv a celor legate de viitorul scenariu de referință ITER. În decembrie 2023, directorul executiv al F4E a prezentat Consiliului de administrație un plan de integrare a F4E și a OI ITER, un document referitor la viziunea pe termen lung a întreprinderii comune privind politica în materie de cultură a organizației, precum și o propunere privind modificările planificate ale structurii organizaționale. Aceasta din urmă indica o revizuire semnificativă a structurii actuale de organizare a matricei.

3.12.19. Această reorganizare în curs va crea instabilități importante pe termen scurt și mediu și riscuri operaționale pentru întreprinderea comună. În special, transformarea semnificativă a rolurilor și responsabilităților în cadrul organizației poate afecta continuitatea activității întreprinderii comune, cauzând întârzieri suplimentare pentru rezultatele preconizate ale întreprinderii comune. În plus, poate rezulta un volum mare de muncă pentru serviciile de resurse umane ale întreprinderii comune, care vor trebui să recruteze un număr mare de angajați pentru a ocupa posturile vacante de conducere de nivel superior și pentru a asigura desfășurarea noului proces de selecție și/sau înlocuirea în unele posturi de conducere de nivel superior și mediu. Această situație creează noi riscuri semnificative care decurg din reorganizare.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția bugetului operațional aferent exercițiului 2023

3.12.20. În 2023, F4E a executat 70 % din creditele sale de angajament, o consecință a încetării activităților sale operaționale. Potrivit întreprinderii comune, aceasta este în

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

principal consecința revizuirii în curs a scenariului de referință ITER din 2016, a reparațiilor dificile, dar necesare, pentru componente ale proiectului ITER deja livrate de alte agenții naționale ITER, precum și a deciziei OI ITER de a suspenda temporar activitățile de asamblare. În consecință, în 2023, întreprinderea comună a transferat înapoi 263,9 milioane de euro din contribuția Euratom planificată inițial și 30 de milioane de euro din contribuțiile statului-gazdă al ITER.

3.12.21. La sfârșitul anului 2023, în urma acestor transferuri, F4E a executat 95 % din creditele sale de plată operaționale. Cu toate acestea, cuantumul creditelor de plată operaționale neutilizate care urmează să fie realocate bugetelor operaționale viitoare a crescut semnificativ, de la 577,7 milioane de euro la sfârșitul anului 2022 la 743,8 milioane de euro la sfârșitul anului 2023. Potrivit întreprinderii comune, principalele motive au fost discuțiile în curs privind specificațiile tehnice, întârzierile în semnarea contractelor și reducerile prețurilor contractuale negociate.

3.12.22. Factori importanți care nu pot fi controlați de întreprinderea comună, cum ar fi repararea necesară a unor componente ale proiectului ITER livrate de alte agenții naționale ITER, decizia OI ITER de a suspenda temporar activitățile de asamblare și întârzierile în procesul îndelungat de actualizare a actualelor scenarii de referință din 2016, au afectat activitățile operaționale planificate ale întreprinderii comune în 2023, ceea ce a dus la rate mai scăzute de execuție a bugetului său operațional pentru 2023, rezultând astfel o creștere semnificativă a realocărilor creditelor de angajament neutilizate către bugetele viitoare.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

Planificarea, monitorizarea și raportarea incompletă a resurselor

3.12.23. În Raportul anual pe 2019 privind întreprinderile comune ale UE (punctul 3.9.19), precum și în Raportul anual pe 2021 privind întreprinderile comune ale UE (punctele 2.55-2.58), Curtea a observat deja o dependență ridicată a întreprinderii F4E de prestatorii externi de servicii și riscurile aferente. În 2023, Serviciul de Audit Intern al Comisiei (IAS) a efectuat un audit aprofundat al gestionării resurselor umane și al eticii F4E. IAS a recunoscut progresele înregistrate începând din 2021, dar a formulat două recomandări foarte importante în ceea ce privește gestionarea prestatorilor externi de servicii.

3.12.24. În special, IAS a observat că F4E nu instituise o funcție centralizată de coordonare și gestionare a prestatorilor externi de servicii și nici o metodologie de evaluare a nevoilor sale agregate de resurse umane, inclusiv de prestatori externi de servicii. La planificarea nevoilor sale generale în materie de personal (inclusiv nevoia de prestatori externi de servicii), F4E nu inclusese o estimare adecvată a volumului de muncă aferent și nici aptitudinile și competențele necesare. Prin urmare, decizia întreprinderii comune cu privire la

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

utilizarea prestatorilor externi de servicii nu a fost întotdeauna fundamentată pe o justificare adecvată bazată pe nevoi, ci mai degrabă a depins de bugetul disponibil.

3.12.25. Pe lângă cele de mai sus, Curtea a constatat că rapoartele anuale ale F4E nu reflectau situația reală a personalului. În ceea ce privește personalul statutar al întreprinderii comune, doar 35 de funcționari au fost prezentați ca agenți permanenți, deși 224 (sau 58 %) dintre cei 386 de agenți temporari și contractuali actuali aveau contracte pe durată nedeterminată și erau angajați permanenți *de facto*. Acest lucru nu este în conformitate cu articolul 31 alineatul (1) din Regulamentul financiar al întreprinderii comune și cu norma contabilă 16 privind prezentarea informațiilor bugetare în contul anual, care prevăd o transparență deplină în ceea ce privește întocmirea și execuția bugetului, inclusiv schema de personal. În plus, din cauza lipsei unei definiții formale unice privind prestatorii externi de servicii, întreprinderea comună nu a putut evalua corect impactul acestora asupra nevoilor de personal statutar. Prin urmare, instrumentul întreprinderii comune de planificare, monitorizare și raportare a resurselor nu oferă o imagine completă a situației reale a resurselor întreprinderii comune și nici a utilizării sale eficiente.

Lipsa unei evaluări cuprinzătoare a riscurilor pentru prestatorii externi de servicii

3.12.26. În 2023, F4E a utilizat prestatori externi de servicii aproape la fel de mult cât a utilizat personalul său statutar (361 de prestatori externi de servicii și 429 de membri de personal statutar). Cu toate acestea, în cel mai recent registru al riscurilor disponibil, întreprinderea comună a specificat doar riscul unei asimilări insuficiente a prestatorilor externi de servicii la personalul statutar al F4E și riscul legat de menținerea cunoștințelor în cadrul organizației și nu a inclus alte riscuri potențiale legate de un nivel ridicat de utilizare a prestatorilor externi de servicii pe termen lung. Astfel de riscuri privesc dependența tot mai mare de contractanți și continuitatea activității, scăderea eficienței forței de muncă din cauza gestionării descentralizate, capacitatea scăzută de inovare și de adaptabilitate, asigurarea instabilă a calității, precum și riscuri mai accentuate în materie de securitate și confidențialitate a datelor. Prin urmare, controlul intern al întreprinderii comune ar putea să nu fie prevăzut cu măsuri de atenuare adecvate pentru a contracara aceste riscuri.

Cooperare insuficientă între funcția de gestionare a riscurilor și cea de audit intern ale întreprinderii comune

3.12.27. Curtea a constatat că comunicarea, colaborarea și coordonarea dintre funcția de gestionare a riscurilor și cea de audit intern ale F4E erau ineficiente. Structura de audit intern a întreprinderii comune nu a putut furniza dovezi satisfăcătoare care să demonstreze că informațiile privind gestionarea riscurilor sunt utilizate în mod regulat la planificarea activităților sale de audit intern. Cadrul de control intern al întreprinderii comune nu include

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

încă un proces integrat de gestionare a riscurilor, astfel cum prevede [cadrul de control intern bazat pe principii al Comisiei](#). Comunicarea și cooperarea necorespunzătoare între funcția de gestionare a riscurilor și cea de audit intern pot duce la o situație în care fiecare funcție are o înțelegere limitată a activităților celeilalte, ceea ce afectează capacitatea întreprinderii comune de a-și gestiona riscurile în mod eficace și de a-și atinge obiectivele strategice.

Lipsa unei politici de control intern privind funcțiile sensibile

3.12.28. Funcțiile sensibile, atât potențiale, cât și reale, ar trebui definite și gestionate în contextul cadrului de control intern al întreprinderii comune, [bazat pe principiile de control intern ale Comisiei Europene](#). La sfârșitul exercițiului 2023, F4E nu dispunea încă de o politică privind gestionarea funcțiilor sensibile. O astfel de politică asigură un control intern necesar, care permite întreprinderii comune să identifice funcțiile sensibile, să le actualizeze și să definească măsuri de control adecvate pentru a preveni sau a atenua riscurile de acțiuni inadecvate sau frauduloase, cum ar fi raportarea frauduloasă, pierderea de active, divulgarea de informații sensibile și corupția.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.12.29. [Anexa](#) conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Anexă

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
1	2019	Din cauza restricției care există în schema de personal în ceea ce privește personalul statutar, întreprinderea comună F4E utilizează din ce în ce mai mult resurse contractate sau din surse interne. În 2019, acestea reprezentau deja echivalentul a aproximativ 62 % din personalul statutar al întreprinderii comune. Această situație prezintă riscuri semnificative pentru întreprinderea comună, în ceea ce privește menținerea competențelor-cheie, neclarități din punctul de vedere al răspunderii de gestiune, eventuale litigii judiciare și eficiență mai redusă a personalului ca urmare a gestionării descentralizate.	<p>În 2022, a fost creat un grup de lucru pentru a evalua gradul ridicat de utilizare a resurselor externe, scopul său fiind de a planifica și a justifica mai bine nevoile în materie. Grupul de lucru a elaborat o politică privind utilizarea prestatorilor externi de servicii. Această politică este în curs de aprobare de către conducerea întreprinderii comune.</p> <p>În 2023, IAS a efectuat un audit aprofundat al gestionării resurselor umane și al eticii F4E și a formulat două recomandări foarte importante în ceea ce privește gestionarea prestatorilor externi de servicii (a se vedea punctele 3.12.23 și 3.12.24). În plus, Curtea a constatat că întreprinderea comună nu a raportat în mod transparent cu privire la statutul permanent al personalului său statutar și că, din cauza lipsei unei definiții pentru prestatorii externi de servicii, aceasta nu era în măsură să evalueze corect impactul acestora asupra nevoilor de personal statutar (a se vedea punctul 3.12.25).</p>	Deschisă

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
2	2021	În 2020 și în 2021, întreprinderea comună a făcut, de asemenea, obiectul unor evaluări periodice anuale din partea unor experți externi, precum și al unor audituri interne intensive, fiind acoperite majoritatea domeniilor esențiale de activitate. Punerea în aplicare a măsurilor de remediere pentru a aborda riscurile identificate și pentru a da urmare auditurilor și evaluărilor a sporit sarcina administrativă, fără să existe vreo dovadă că controalele suplimentare erau eficiente sau îmbunătățiseră sistemul.	La sfârșitul anului 2023, F4E a finalizat punerea în aplicare a recomandărilor relevante din cea de a noua și cea de a zecea evaluare anuală. Întreprinderea comună a finalizat în 2023 punerea în aplicare a restului de recomandări rezultate în urma auditurilor IAS.	Închisă
3	2021	Utilizarea disproporționată a resurselor de personal extern a sporit provocările și riscurile pentru mediul de lucru.	F4E derulează în prezent diverse inițiative de ameliorare în cadrul gestionării și al planificării resurselor, pentru a atenua riscurile și a da curs recomandărilor formulate de IAS. Aceste inițiative vor aborda și provocările legate de mediul de lucru.	Deschisă
4	2022	Până la sfârșitul anului 2022, F4E a executat 72 % din bugetul său de credite operaționale. Deși și-a redus bugetul pentru plăți operaționale cu 92 de milioane de euro și a transferat alți 9,5 milioane de euro către bugetul salarial pentru a finanța obligațiile legate de fondul de pensii pe	Pentru situația de la sfârșitul anului 2023, în ceea ce privește execuția bugetului operațional, a se vedea punctele 3.12.20-3.12.22 . La sfârșitul exercițiului 2023, situația bugetului pentru cheltuieli administrative (titlul 2) a rămas neschimbată, cu o rată de execuție de 65 % și	Deschisă

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situția observației
		<p>care le avea față de Comisie, întreprinderea comună a executat 91 % din bugetul său pentru plăți operaționale.</p> <p>Ratele scăzute de execuție au fost cauzate de încetinirea activităților operaționale atât la nivelul OI ITER, cât și la nivelul F4E, în principal din cauza consecințelor pandemiei de COVID-19, a războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și a problemelor recente de proiectare tehnică legate de faza actuală de asamblare din cadrul proiectului ITER.</p> <p>Până la sfârșitul exercițiului 2022, F4E executase 63 % din bugetul exercițiului aferent cheltuielilor administrative (titlul 2). În același timp, rata de anulare a angajamentelor reportate din exercițiul precedent a fost ridicată, cu o medie de 20 %.</p>	o rată de anulare de 21 % a angajamentelor reportate din exercițiul precedent.	
5	2022	La sfârșitul anului 2022, situația conducerii de nivel superior a întreprinderii comune era caracterizată de o tranziție de amploare. Plecarea directorului F4E în iunie 2022 și numirea șefului departamentului <i>Broader Approach</i> din cadrul F4E în funcția de director general al OI ITER în septembrie 2022 au dus la schimbări de personal	La sfârșitul anului 2023, situația conducerii de nivel superior a întreprinderii comune era în continuare caracterizată de o tranziție de amploare. În decembrie 2023, noul director executiv al F4E a prezentat Consiliului de administrație un document privind modificările planificate în structura actuală a matricei de	Deschisă

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situția observației
		<p>pentru patru dintre cele șapte posturi de conducere de nivel superior din cadrul întreprinderii comune. În 2022, trei posturi de conducere de nivel superior (inclusiv postul de director) au fost ocupate pe bază <i>ad-interim</i> prin transferuri interne, iar alt post a fost ocupat de o persoană recent recrutată. Pe lângă aceasta, până la sfârșitul lunii august 2023, doi manageri de nivel superior (șeful direcției comerciale și șeful direcției pentru programul ITER) se pensionaseră. Această situație prezintă un risc sporit pentru buna gestionare și continuitate a F4E, într-un moment în care vor fi necesare cadre de conducere de nivel superior cu experiență pentru a pune în aplicare noul scenariu de referință pentru ITER, care va avea un impact important asupra activităților întreprinderii comune și a cărui aprobare este preconizată pentru 2024.</p>	<p>organizare, în care era redus în mod semnificativ numărul de departamente și unități și în care se făcea apel la un nou proces de selecție și, în cele din urmă, înlocuirea pentru o parte din posturile de conducere de nivel superior și mediu (a se vedea punctele 3.12.18 și 3.12.19). În iulie 2024, F4E a lansat procedurile de selecție pentru posturile vacante de conducere de nivel superior.</p>	
6	2022	<p>În pofida activităților ample de gestionare a riscurilor din cadrul F4E, cea mai recentă evaluare a riscurilor realizată de aceasta nu reflecta riscurile legate de evenimente importante, care au fost deja identificate și au</p>	<p>F4E a pus în aplicare un nou concept de identificare a riscurilor pentru a ajuta la consolidarea rapidă a rezumatului riscurilor și pentru a spori vizibilitatea activităților de administrare a riscurilor de portofoliu.</p>	Deschisă

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației
		afectat activitățile întreprinderii comune în a doua jumătate a anului 2022. Printre acestea se numără schimbările de la nivelul conducerii de nivel superior, încetinirea activităților operaționale, care a condus la o rată mai scăzută de execuție bugetară, întâzieri în achiziții, precum și revizuirea preconizată a scenariului de referință pentru ITER. Această situație riscă să împiedice conducerea de nivel superior a întreprinderii comune să asigure un proces decizional adecvat și prompt și poate afecta în mod negativ realizarea de către aceasta a obiectivelor sale de etapă din cadrul proiectului.	Întreprinderea comună a prezentat Comitetului de administrare și gestionare un raport privind expunerea la riscuri pe programe în cadrul celei de a 18-a ședințe din 9-10 noiembrie 2023.	
7	2022	Analiza Curții cu privire la documentația aferentă punerii în aplicare a contractului TB04 a evidențiat deficiențe în gestionarea acestuia de către întreprinderea comună. În special, F4E nu a evaluat corect impactul modificărilor cerute ale contractului și nici impactul neconformităților semnificative din partea contractantului în executarea contractului. Acest lucru a condus la interpretări diferite și la dezacorduri între părți în ceea ce privește sfera lucrărilor, termenele-limită și cerințele proiectului. În plus, experții juridici au	În 2023, F4E a luat măsuri pentru a evita repetarea problemelor întâmpinate în cursul punerii în aplicare a contractului respectiv. Întreprinderea comună a consolidat dispozițiile contractuale ale noului model de contract și a pregătit un atelier împreună cu personalul F4E implicat în aspecte juridice, comerciale și tehnice și în gestionarea proiectelor, cu scopul de a crește gradul lor de conștientizare a importanței unei gestionări adecvate a calendarului.	Închisă

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și alte evoluții relevante (rezumat)	Situția observației
		<p>concluzionat că, din cauza modului în care au fost formulate dispozițiile contractuale relevante, întreprinderea comună nu putea rezilia contractul pentru a executa ea însăși lucrările scoase din sfera acestuia și nici nu putea asigura executarea lucrărilor de către alți contractanți. Faptul că contractantul nu a gestionat în mod corespunzător calendarul și lipsa de evidențe ținute de F4E cu privire la proiect nu i-a permis acesteia să stabilească în mod clar obligațiile contractantului. Aceste deficiențe au afectat în mod grav îndeplinirea obiectivelor contractului și – dacă ele nu sunt remediate – pot afecta și alte activități operaționale ale F4E, având în vedere modificările semnificative ale contractelor complexe în curs care ar putea fi necesare ca urmare a actualizării scenariului de referință pentru proiectul ITER.</p>		

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Răspunsul întreprinderii comune

3.12.18. În decembrie 2023, directorul întreprinderii comune F4E a prezentat un proiect de reorganizare, în conformitate cu scrisoarea de misiune a Consiliului de administrație (CA) al întreprinderii comune F4E. CA a remarcat că acesta a mers în direcția cea bună. După consultarea personalului și a reprezentanților acestuia, directorul întreprinderii comune F4E a prezentat Consiliului de administrație noua organigramă detaliată, care a fost aprobată de CA la 12 aprilie 2024. Noua organigramă a consolidat baza, a creat un departament pentru inginerie și tehnologii de fuziune și a simplificat organizarea generală.

3.12.19. Întreprinderea comună F4E este de acord cu evaluarea Curții de Conturi. În propunerea de reorganizare prezentată Consiliului de administrație, întreprinderea comună F4E a subliniat amploarea schimbărilor organizaționale și a atras atenția Consiliului de administrație asupra următoarelor riscuri:

- a) reducerea pe termen scurt a performanței în anumite domenii;
- b) imposibilitatea de a atinge obiectivul de reducere a ratei posturilor vacante la 4 % până la sfârșitul anului 2024, având în vedere numărul de proceduri suplimentare de selecție în materie de management necesare;
- c) în cazul managerilor numiți prin proceduri externe, compromisul dintre deținerea de cunoștințe de specialitate noi și diverse și timpul mai îndelungat necesar pentru a deveni pe deplin operațional.

După cum a remarcat Curtea, această reorganizare are loc într-o perioadă critică pentru proiectul ITER, cu un nou scenariu de referință în curs de pregătire și un impuls pentru o integrare mai mare între întreprinderea comună F4E și Organizația Internațională ITER, care trece ea însăși printr-o reorganizare majoră.

Cu toate acestea, necesitatea unei reorganizări radicale era unul dintre obiectivele din scrisoarea de misiune a Consiliului de administrație către noul director al întreprinderii comune F4E, cu un calendar clar de punere în aplicare. Executarea sa la timp ar trebui să fie în beneficiul noului scenariu de referință al proiectului ITER, acordându-se prioritate continuității activității, în special în ceea ce privește contribuția UE la componentele critice. Întârzierile suplimentare privind reorganizarea ar fi generat mai multe riscuri.

3.12.24. Ca răspuns la recomandările Serviciului de Audit Intern (IAS), întreprinderea comună F4E a elaborat un plan de acțiune pentru a consolida coordonarea și gestionarea PES și evaluarea globală a nevoilor de resurse umane în contextul misiunilor și proiectelor sale.

3.12.25. Întreprinderea comună F4E este de acord să includă în următorul său raport anual de activitate consolidat pentru 2024 (și ulterior) procentul de agenți temporari care au contract pe durată nedeterminată. Întreprinderea comună F4E îmbunătățește, de asemenea, raportarea și monitorizarea cu privire la PES care vor fi instituite până la sfârșitul anului 2024 ca răspuns la recomandarea de audit a IAS și se asigură că riscurile asociate utilizării lor sunt atenuate.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

3.12.26. Întreprinderea comună F4E recunoaște pe deplin riscurile pe termen lung identificate de Curte, dar trebuie să le pună în balanță cu riscurile ca întreprinderea comună F4E să nu fie în măsură să-și îndeplinească sarcinile la timp și la aceleași standarde de calitate din cauza lipsei de personal specializat și a impactului asupra stării de bine a personalului din cauza volumului excesiv de muncă. În conformitate cu practicile obișnuite din domeniu în cadrul organizațiilor care se ocupă de punerea în aplicare a proiectelor, utilizarea PES permite flexibilitate în gestionarea volumului de muncă variabil și în obținerea de sprijin tehnic specializat care nu ar fi necesar pentru personalul pe termen lung (de exemplu, inspectori specializați și manageri de calitate din fabricile din întreaga Europă).

În plus față de registrul de riscuri, întreprinderea comună F4E consolidează acțiunile existente prin inițiative de planificare a resurselor pentru a îmbunătăți gestionarea, capacitatea administrativă și pentru a aborda riscurile asociate cu PES. Pe lângă abordarea constatărilor Curții și ale IAS, aceste riscuri cuprind păstrarea cunoștințelor și asimilarea personalului la nivel instituțional, precum și rotația personalului ca urmare a condițiilor financiare ale PES sau a lipsei de experiență la nivel contractual.

În ceea ce privește securitatea și confidențialitatea datelor, PES trebuie să semneze acorduri de confidențialitate și să respecte normele în materie de sănătate și siguranță.

Contractele-cadru pentru PES au o durată de patru ani, permițând participarea de noi prestatori de servicii și reducând astfel dependența.

3.12.27. Întreprinderea comună F4E confirmă că, până în prezent, activitățile sale de gestionare a riscurilor s-au axat pe identificarea riscurilor legate de diferitele sale proiecte și pe evaluarea acestora. Pentru a aborda riscurile de la nivel instituțional, structura de audit intern și-a dezvoltat propria identificare și evaluare a riscurilor pentru a asigura un plan de audit bazat în mod adecvat pe riscuri.

Începând cu iunie 2024, structura de gestionare a riscurilor va emite un tablou de bord lunar privind riscurile tactice legate de proiecte, precum și un tablou de bord trimestrial privind riscurile strategice și transversale. Aceste tablouri de bord vor fi partajate și discutate cu șeful Structurii de audit intern (IAC) într-o reuniune bilaterală lunară nou instituită. În schimb, rezultatele rapoartelor de audit intern (elaborate de IAC și de Serviciul de Audit Intern) vor fi analizate la nivel de conducere pentru a consolida și mai mult evaluările riscurilor.

3.12.28. Întreprinderea comună F4E va defini elementele unei politici de gestionare a structurilor sensibile. Structurile sensibile vor fi identificate și puse la dispoziția AIPN (autoritatea împuternicită să facă numiri) în vederea analizării. Acestea vor fi luate în considerare în politicile conexe.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera IV, condusă de domnul Mihails Kozlovs, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 17 septembrie 2024.

Pentru Curtea de Conturi

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tony Murphy'.

Tony Murphy
Președinte

Acronime

BBI	Întreprinderea comună pentru bioindustrii
CA	Întreprinderea comună pentru o aviație curată (<i>Clean Aviation</i>)
CAS	Serviciul comun de audit (<i>Common Audit Service</i>) al DG RTD din cadrul Comisiei
CBE	Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa
CFM	Cadru financiar multianual
CIC	Centrul comun de implementare (<i>Common Implementation Centre</i>) al DG RTD din cadrul Comisiei
Clean H2	Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat
Clean Sky	Întreprinderea comună Clean Sky
CNAO	Contribuții în natură la activități operaționale
CNAS	Contribuții în natură la activitățile suplimentare
DG CNECT	Direcția Generală Rețele de Comunicare, Conținut și Tehnologie din cadrul Comisiei
DG MOVE	Direcția Generală Mobilitate și Transporturi din cadrul Comisiei
DG RTD	Direcția Generală Cercetare și Inovare din cadrul Comisiei
ECCC	Centrul european de competențe în materie de securitate cibernetică
ECSEL	Întreprinderea comună pentru componente și sisteme electronice
EDCTP	Parteneriatul dintre țările europene și cele în curs de dezvoltare privind studiile clinice
EDCTP3 „Sănătatea la nivel mondial”	Întreprinderea comună „Sănătatea la nivel mondial” (succesoarea celui de al treilea Parteneriat între Uniunea Europeană și țări în curs de dezvoltare privind studiile clinice)
EU-Rail	Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei
Euratom	Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
EuroHPC	Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță
F4E	Întreprinderea comună pentru dezvoltarea energiei de fuziune (<i>Fusion for Energy</i>)
FCH	Întreprinderea comună „Pile de combustie și hidrogen”
IAS	Serviciul de Audit Intern (<i>Internal Audit Service</i>) al Comisiei
IHI	Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății”

IMI	Întreprinderea comună pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune privind medicamentele inovatoare
ISA	Standardele internaționale de audit ale IFAC
ISSAI	Standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit (ISSAI) formulate de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audi (INTOSAI)
ITER	Reactorul termonuclear experimental internațional (<i>International Thermonuclear Experimental Reactor</i>)
KDT	Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (<i>Key Digital Technologies</i>)
MIE	Mecanismul pentru interconectarea Europei
OI ITER	Organizația Internațională ITER pentru Energia de Fuziune
PC7	Al șaptelea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică (2007-2013)
S2R	Întreprinderea comună Shift2Rail (inițiativa europeană în sectorul feroviar)
SESAR	Întreprinderea comună „Proiectul de cercetare privind ATM în contextul Cerului unic european”
SNS	Întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente”
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

DREPTURI DE AUTOR

© Uniunea Europeană, 2024

Politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare este definită în [Decizia nr. 6-2019 a Curții de Conturi Europene](#) privind politica în materie de date deschise și reutilizarea documentelor.

Cu excepția cazului în care se precizează altceva (de exemplu, într-o mențiune separată indicând drepturile de autor), conținutul elaborat de Curtea de Conturi Europeană pentru care UE deține drepturile de autor face obiectul licenței [Creative Commons Atribuire 4.0 Internațional \(CC BY 4.0\)](#). Prin urmare, ca regulă generală, reutilizarea este autorizată cu condiția menționării adecvate a autorilor și a indicării eventualelor modificări. Reutilizatorul conținutului elaborat de Curtea de Conturi Europeană nu poate altera sensul sau mesajul inițial. Curtea de Conturi Europeană nu răspunde pentru eventualele consecințe ale reutilizării.

Este necesar să obțineți o permisiune suplimentară în cazul în care un anumit conținut prezintă persoane fizice ce pot fi identificate, de exemplu în cazul fotografiilor în care apar membri ai personalului Curții de Conturi Europene sau în cazul în care conținutul include lucrări ale unor terți.

Dacă se obține o astfel de permisiune, ea anulează și înlocuiește permisiunea de natură generală menționată mai sus și va indica în mod clar eventualele restricții de utilizare.

Pentru a utiliza sau a reproduce un conținut pentru care UE nu deține drepturile de autor, poate fi necesar să obțineți o permisiune în acest sens direct de la titularii drepturilor de autor.

Programele informatice sau documentele care fac obiectul unor drepturi de proprietate industrială, cum ar fi brevetele, mărcile, desenele și modelele înregistrate, logourile și denumirile, sunt excluse din politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare.

Familia site-urilor instituționale ale Uniunii Europene care sunt incluse în domeniul europa.eu oferă linkuri către site-uri terțe. Deoarece Curtea de Conturi Europeană nu are control asupra acestor site-uri, sunteți încurajați să verificați politica aplicată de ele în ceea ce privește respectarea vieții private și drepturile de autor.

Utilizarea logoului Curții de Conturi Europene

Logoul Curții de Conturi Europene nu poate fi utilizat fără acordul prealabil al Curții de Conturi Europene.

PDF	ISBN 978-92-849-1776-1	ISSN 2812-0159	doi:10.2865/57594	QJ-AQ-24-001-RO-N
-----	------------------------	----------------	-------------------	-------------------

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene